הוכן מתוכנת תורת אמת, מותר להפיץ בכפוף לתנאי רשיון - CC BY-NC-SA 2.5 אסור בשימוש מסחרי

יהדות על קצה המזלג

קובץ מאמרים קצרים להסברת יסודות היהדות
החוברת בהסכמת מו"ר הרב חיים רבי שליט"א

איזו החמצה!
מהי היהדות ומה היא נותנת?
האם היהדות מגבילה?
סוד ההצלחה של הבית היהודי
סוד הצלחת החינוך היהודי
מהי הנשמה?
מיהו היצר הרע ומיהו השטן?
מהי התורה ומהי ההלכה?
מהו החופש האמיתי
מהי הבחירה החופשית?
האם האמונה אמת או דמיונות?
מי אתה כבוד הרב?
כל אחד והאמת שלו?
הדרגה הגבוהה ביהדות
היכן נפגשים ההגיון והרגש
מי אמר שהיהדות אמת?
למה לא הכל ורוד בחיים
השכר והעונש ביהדות
יציאת מצרים כבסיס לאמונה
יש דברים נשגבים מבינתנו
שוליים בחברה הדתית?
מתנה טובה ושבת שמה
להשאר במקום, להשתנות, או לרקוד בשתי חתונות?

איזו החמצה!

את המשפט "חבל שלא אמרו את זה קודם" שמעתי פעמים רבות, מחברים וידידים, כשהביעו את אכזבתם על ההחמצה הגדולה שהרגישו כשגילו כל כך באיחור את המשמעות המעשית של יהדותם.

הדברים אינם חדשים לי, גם אני, כותב שורות אלו, לאחר שבילתי כחצי יובל שנים במגוון עיסוקים מדעיים אומנותיים וחברתיים, הרגשתי, כשהתוודעתי קצת ליהדות, שלמרות עיסוקי הרבים והמעניינים, לא קלעתי למטרות האמיתיות שבחיים. ללא פחד מהבלתי נודע ובלי חשבון מה יגידו, קמתי ושיניתי את דרכי בחיים, ומאז ועד עתה חלפו שנים בהם צועד אני בשמחה ובסיפוק בדרך היהדות.

אמנם, אין בעולם נושא שנכתבו עליו כל כך הרבה ספרים כמו היהדות, ובכל זאת, לפעמים קשה למצוא את קצה החוט, מאין להתחיל להבין מהי היהדות, ולכן מצאתי לנכון לכתוב חיבור זה, על מבחר נושאים שנראים לי מתאימים לבניית תמונה של היהדות בקיצור נמרץ, ממעוף הציפור, על מנת לפתוח פתח לכל המעוניין, להבין את תכלית הבריאה, יעודנו כיהודים והדרך להגשמתם.

ניכרים דברי אמת ביטוי זה מקורו בגמרא סוטה ט: , ונכונות היהדות אינה מוטלת בספק. ומכל מקום, כתבתי לתועלת החפצים בכך מאמר קצר הנקרא "מי אמר שהיהדות אמת", אף שאין זו מטרתה של חוברת זו, והמעוניין לקבל הוכחות מעמיקות יותר לאמיתות דרכה של היהדות מוזמן לעיין בספרים הרבים העוסקים בנושא זה בצורה מקיפה ראה סדרת ספרי "המהפך" , חוברת "תורה ומדע", ספרי "הצופן" ו"ארכיאולגיה תנכית" של הרב

זמיר כהן, וכן את סדרת "ספר ההוכחות" של עו"ד ערן בן עזרא, כמו כן הוכחות פילוסופיות לעיקרי האמונה ניתן למצוא בספר "חובות הלבבות" של רבינו בחיי בשער היחוד. , וכן להעזר בארגוני היהדות המספקים מידע רב בנושא ראה בפרק "מידע חיוני" המופיע לפני ההערות. .

חיבור זה אינו עוסק בזרם זה או אחר של היהדות אלא מציג את המכנה המשותף לכל זרמי היהדות פחות או יותר, ולכן לא תמצאו בו את המילים "לאומי" "חרדי" "ליטאי" "חסידי" או "ברסלב", אלא "דתי" שפירושו שומר על חוקי הדת, או "שומר תורה ומצוות".

חיבור זה אינו אפילו כטיפה בים מהעושר העצום הגלום ביהדות הן בכמות והן באיכות, ולכן מומלץ מאוד לאחר קריאתו להעמיק את הידע בדברים שנאמרו על ידי עיון במקורות, שחלקם צויינו בהערות הממוספרות המופיעות בסוף החוברת.

על מנת להפיק מחיבור זה את מירב התועלת וההנאה, מומלץ לקרוא אותו כסידרו. קריאה מהנה ומועילה.

מהי היהדות ומה היא נותנת?

(מאמר זה אינו מתייחס לערכם הרוחני הגדול של הדברים)

שורשי היהדות

היהדות מבוססת על התורה עם ישראל קיבל את התורה לפני כ-3300 שנה, במעמד עולמי בו נוכחו מיליוני יהודים (שמות יב-לז), התורה כוללת חלק כתוב המשוכפל בכתב יד עד ימינו אנו, וחלק אותו קיבל משה רבינו בעל פה מבורא העולם (וגם הוא נכתב בשלב מאוחר יותר). התורה מתחלקת לחלק הניתן להבנה בשכל, ולחלק שאינו ניתן להבנה אנושית. בתורה קיימת חלוקה נוספת בין מצוות שבין אדם לחבירו לבין מצוות שבין אדם למקום (לבורא העולם), וכל אלו יוסברו בהמשך. אותה קיבל עם ישראל מבורא העולם

בורא העולם כשמו כן הוא זה שברא את העולם, אין לו התחלה ואין לו סוף, אין לו שותפים, ואף אחד לא ברא אותו, אין לו גוף ולא צורה של גוף, הוא מכונה במצבים שונים במספר שמות כפי שבאה לידי ביטוי צורת הנהגתו אותנו באותו מצב, בחיבור זה נשתמש בשם "בורא עולם" או הקב"ה – שהוא קיצור של "הקדוש ברוך הוא", המילה קדוש אינה מושג מיסטי, אלא פירושה נבדל במהותו מהשגתם של בני אדם (ראה גם בספר "מכתב מאליהו" חלק ג עמוד 230). , כהנחיה לצורת החיים האידיאלית בעולם שברא. יהודי המקיים הגדרות אלה כראוי, מרוויח חיים נכונים ומלאי סיפוק בעולם הזה, והשקעה בטוחה לעולמות רוחניים נצחיים שאינם ניתנים לתפיסה בחושים. גם הסובבים אותו נהנים מהיותו חבר טוב שכן טוב ובן משפחה טוב.

התורה נכתבה כתוכנית שקדמה לבריאה, לפיה נברא העולם וּבְגִין דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, אִסְתָּכַּל בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וּבָרָא עָלְמָא, וּבְאוֹרַיְיתָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא (תרגום: .. כאשר ברא הקב"ה את העולם, הסתכל בתורה וברא [לפיה] את העולם), ובתורה (בכוחה) נברא העולם)) (ספר הזוהר קס"א ע"א) , והיא גם מעין "מערכת ההפעלה" המקיימת אותו, ולכן היא מתאימה להפליא לטבע, לנפש האדם, לגופו, למערכות היחסים הבין אישיים, ולכל שאר הפרטים שבבריאה, כיוון שכל אלה נבראו לפיה, וממנה הם שואבים את חיותם.

דמיון האדם יוצר את האשליה, שהעושה ככל העולה על רוחו, מגיע בכך לפסגת האושר, אך המציאות מוכיחה את ההיפך, ומגלה שאדם נעדר ערכים ושליטה עצמית, אינו מתמלא ממעשיו אלא מרגיש חוסר וריקנות, כבור ללא תחתית שלעולם אינו מלא אין אדם מת וחצי תאותו בידו (קהלת רבה א, יג). . סיפוקים והנאות אינם הופכים את האדם למאושר.

במישור האישי

היהדות מלמדת כיצד לפתח את האישיות והמידות, ולחיות חיים נכונים ובעלי משמעות, ובכלל זה גם מקנה יכולות שליטה עצמית, יכולות התמודדות עם מצבים שונים, דחיית סיפוקים, השגת רוגע, שלוה, ועוד.

במישור הבין אישי

כיוון שצרכי הזולת וכבודו הם ערכים עליונים ביהדות, היהדות מגדירה לפרטי פרטים כיצד לנהוג במישור הבין אישי. כיצד לפתח אהבה לזולת, כיצד להתמודד עם התייחסות לא ראויה של הזולת, ועוד פרטים רבים.

"ואהבת לרעך כמוך" ויקרא יט-יח , היהדות מלמדת שאהבה אמיתית, היא התקשרות ונתינה הנובעות מאכפתיות ועירנות לצרכיו ורגשותיו של הזולת. מחשבה תמידית במה ניתן להועיל, בצורה חומרית נפשית ורוחנית, וכל שכן לחלשים שאינם יודעים להסתדר בכוחות עצמם. גם אדם שאינו יכול לסייע באופן חומרי צריך לעשות זאת באופנים אחרים כפי יכולתו, באוזן קשבת, השתתפות רגשית, הכוונה ועצה טובה.

בהשפעת היהדות קמו ארגוני גמילות חסדים (גמ"ח) **רבים בנושאים שונים**
ארגוני גמילות חסדים רבים קמו בהשפעת היהדות, ואלה מושיטים בשמחה ובהתנדבות עזרה לכל דורש באספקת מזון, מתן טיפול רפואי ראשוני, יעוץ רפואי, סיוע כספי, ביצוע תיקוני דרך לרכבים שנתקעו בדרכים, ועוד. מהמפורסמים שבהם: "זק"א" "איחוד הצלה" "חסדי נעמי" "עזר מציון" "עזרה למרפא" "יד שרה" "ידידים", ועוד. גם במישור הרוחני קיימת גמילות חסדים חשובה ביותר והיא זיכוי הרבים, דורנו זכה לארגוני הסברה בנושא יהדות, הפועלים בהתנדבות, מלמדים ומספקים חומר הסברה רב על עולמה היפה של היהדות ברמות שונות, בכבלים באינטרנט בספרים ברדיו בטלפון דיסקים ובסמינרים פנים מול פנים. מהמפורסמים שבהם: "הידברות" ו"ערכים" , ראה רשימת ארגונים מצורפת בפרק "מידע חיוני" שלפני ההערות. , **וכן התארגנויות פרטיות רבות מאוד בהיקפים קטנים** קיימות הרבה מאוד התארגנויות מקומיות פרטיות פחות ידועות שנועדו לעזור לכל נזקק בהשאלת ציוד וכלי עבודה, ואפילו ציוד מתכלה לתינוקות כמו למשל מטרנה טיטולים ומוצצים, זה בנוי בצורה כזו שאדם ש"נתקע" בלילה בחוסר של אחד הפריטים, בא ולוקח מהארגז בלי לדבר עם אף אחד ... ובבוקר קונה חדש ומחזיר לארגז, זה עובד על אמון בלבד. . **היהדות מלמדת שבדאגה לזולת אין הבחנה בין מי שמיטיב איתנו לבין מי שעושה לנו רע, לכולם מצוה לעזור תמיד** כתוב בתורה: "לא תיקום ולא תיטור" (ויקרא יט-יח). איזו היא נקימה ואיזו היא נטירה? נקימה אמר לו השאילני מגלך אמר לו לאו, למחר אמר לו הוא השאילני קרדומך אמר לו איני משאילך כדרך שלא השאלתני, זו היא נקימה. ואיזו היא נטירה? אמר לו: השאילני קרדומך, אמר לו לא, למחר אמר לו השאילני חלוקך, אמר לו הילך איני כמותך שלא השאלתני, זו היא נטירה (גמרא יומא כג.). .

לדוגמה מצוות השבת אבידה (דברים כב-א) (שו"ע חו"מ סימנים רנט עד רעא), מצווה להציל את חבירו וממונו "לא תעמוד על דם רעך" (ויקרא יט-טז) (שו"ע חו"מ סימן תכו) (רמב"ם הל' סנהדרין ב-ז), מצוות פדיון שבויים (שו"ע יו"ד ס' רנב), מצוה לעזור לאדם שנתקע בדרך (שמות כג-ה) (שו"ע חו"מ

סימן ערב). מצוות צדקה (שו״ע יו״ד סימנים רמז עד רנט), מצוות הלוואה (שמות כב-כד) וללא ריבית (שו״ע חו״מ סימנים לט עד עד), לקט שכחה ופאה (שו״ע סימן שלב), ביקור חולים (שו״ע יו״ד סימם שלה), הכנסת אורחים (שו״ע חו״מ סימן קסג), ועיין בספר ״אהבת חסד״ של מרן הח״ח. , מצווה להשיב אבידה, להציל אדם מסכנה, להציל את ממון הזולת מנזק, לפדות שבויים, לתת צדקה והלוואה ללא ריבית לנזקקים, לתת מעשר לעניים, לבקר חולים, להכניס אורחים, לעזור לאדם שנתקע בדרך, להסביר פנים לכל אדם והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות (משנה אבות א-טו), וכן ״ולבן שנים מחלב״ (בראשית מט-יב) שכוונתו על פי הדרש ״טוב המלבין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב״ (מלבין שיניים הכוונה מחייך וחושף את שיניו היינו מסביר פנים) (גמרא כתובות קיא ע״ב). , להתפלל להצלחת אחרים ״כל שאפשר לו לבקש רחמים על חבירו ואינו מבקש, נקרא חוטא״ (גמרא ברכות יב ע״ה). , וכל זה בגשמיות, וכל שכן לעזור לכל יהודי להתקדם בקלות ברוחניות וְאִם תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל כְּפִי תִּהְיֶה (ירמיה טו-יט) (גמרא בבא מציעא פה ע״א). .

״מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך״ היהדות מלמדת כיצד לא להזיק ולא לצער אחרים שו״ע חושן משפט עוסק בנושאים רבים בניהם כיצד לא לפגוע באחרים, ובכלל זה : נזקי ממון, נזקי שכנים, אונאה, גניבה, גזילה, חבלה, הלשנה ועוד. , לא בממונם לא בגופם לא בכבודם ולא בנפשם, ואפילו לא בתנועה אלימה או הפחדה ״ויאמר לרשע למה תכה רעך״ (שמות ב-יג) , פירש רש״י אע״פ שלא הכהו, בהרמת יד נקרא רשע, הכוונה שהתורה קראה לאדם רשע (רע) כבר בשלב שעשה תנועה אלימה לכיוון חבירו אפילו שלא נגע בו לרעה. , וגם לא בדרך צחוק.

קיום מחויבויות אלה כראוי, מונע חילוקי דעות, בונה חברה בריאה, והופך את העולם למקום אנושי שנעים לחיות בו.

במישור הרוחני

על אף התועלות החומריות הרבות הנובעות מהליכה בדרך היהדות, עיקרה של היהדות הוא תיקון רוחני לנשמה, וזה יתואר במאמרים הבאים.

לכל דבר יש משמעות

גם כשלא רואים את זה בחושים, בכל פעולה טובה שאדם עושה יש תועלת מרובה, וכל פעולה שאינה טובה גורמת נזק לאדם לסביבתו ולכל העולם כתב הרמב"ם - עשה מצווה אחת – הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה" (משנה תורה, הלכות תשובה, פרק ד, הלכה ג).

כדאי ללמוד ולנצל את הכלים הנפלאים שמציעה היהדות, וגם כאשר השלימות עדיין אינה נראית באופק, יש לדעת, שכל שיפור, ואפילו הקטן ביותר, הוא משימה חשובה ותועלתית בפני עצמה, כשם שכל נשימה ונשימה חשובה לאדם.

בחשבון בנק, החיובים מקטינים את היתרה, לא כן במצוות, מעשה רע אינו מבטל את חשיבותו של מעשה טוב.

האם היהדות מגבילה?

במבט ראשוני נראה שהכללים והמגבלות שמטילה היהדות על האדם פוגעת באיכות חייו, כיוון שהיא שוללת ממנו את היכולת להיות אדון לעצמו ולקבל החלטות כרצונו, האם הדבר נכון?

כלל ידוע בחינוך ילדים אומר, שהגבלת הילד למערכת חוקים ברורה, מה מותר ומה אסור, בונה אצלו יציבות נפשית ובטחון עצמי, המשוב שהוא מקבל כשאומרים לו אסור או מותר נותן לו להרגיש שלימות בעשיה הטובה שהוא עושה, ומפתח אצלו אינסטינקטים בריאים.

היהדות אכן מגבילה ואוסרת על האדם לעשות ככל העולה על רוחו, ובכך מצליחה הצלחה גדולה בעיצוב אישיותו. לפני כל עשיה, צריך האדם לשקול את תוצאותיה וכדאיותה. אדם המגיב בלי לחשוב, פוגע במקרים רבים בעצמו ובאחרים מעשה שהביא רבי יהודה החסיד ז"ל בספר חסידים (סימן תרנה), מעשה בבן שכבד את אביו ביותר אמר לו האב אתה מכבדיני בחיי תכבדני במותי, אני מצוך שתלין כעסך לילה אחד, ועצור רוחך שלא תדבר. לאחר פטירת אביו הלך למדינת הים והניח אשתו מעוברת והוא לא ידע ועכב בדרך ימים ושנים, וכשחזר בעיר בא בלילה ועלה לחדר שאשתו היתה שם שוכבת, ושמע קולו של בחור שהיה מנשק אותה, שלף חרבו ורצה להרוג שניהם וזכר מצות אביו והשיבו לתערה, שמע שאמרה לאותו בחור בנה שאצלה כבר יש שנים רבות שהלך אביך מאצלי אילו היה יודע שנולד לו בן כבר הגיע להשיא לך אשה, כששמע זה הדבר אמר פתחי לי אחותי רעיתי ברוך ה' שעצר כעסי וברוך אבי שציוני לעצור כעסי לילה אחד שלא הרגתי אותך ואת בני, ושמחו שמחה גדולה ועשו משתה לכל העם הנמצאים ושמחו הרבה מאד. , וכשמגיע הזמן שמבין את טעותו כבר מאוחר מדי וקשה לתקן. שיקול דעת לפני כל תגובה תורם לתקינות מערכת היחסים הבין אישיים בבית ומחוץ.

פיתוח הסבלנות דחיית סיפוקים ומיתון התגובות

לפעמים תורת ישראל אוסרת או ממליצה להמנע מעשיית מעשים מסויימים. אדם שמתרגל להגביל את מעשיו, להמנע ממעשים אסורים או להמתין כשצריך, מפתח בכך את מידת הסבלנות, הוא לומד להתמודד עם עיכובים וסירובים מבלי לצאת מהכלים, בחיוך ובשלווה, הוא לא נוהג באלימות כלפי מי שעומד בדרכו ולא מקלקל איתו את היחסים הטובים, מה שחסר מאוד בדורנו הטכנולוגי בו הכל זמין בלחיצת כפתור, ואנשים רבים נטולי יכולת התמודדות עם מה שלא מסתדר מיד כרצונם, מי מוכן לסוע ברכב בלי מעצורים?!

הפקת הנאה ממה שיש

ילד המקבל צעצוע חדש, מרגיש ברגע הראשון המאושר באדם, וככל שהוא המתין והשתוקק אליו יותר כך הוא מאושר יותר, לאחר שבוע

הצעצוע כבר לא כל כך מעניין ולאחר שבוע נוסף הוא כבר זרוק באיזו פינה, כשהמאושר לשעבר כבר "מתבכיין" להוריו על צעצוע אחר שראה.

גם אצל אנשים מבוגרים התופעה קיימת רק בצורה חמורה יותר, מלבד העובדה שהם מתלהבים מדברים חדשים ובעיקר ממה שאין להם, הם גם רוצים דברים שראו אצל אחרים, רק בגלל שיש לאחרים ולא מתוך צורך אמיתי, והם גם דואגים שגם להם יהיה משהו יחודי "להראות" לאחרים.

ככל שאנשים משיגים את מבוקשם בקלות יתרה כך הם נהנים ממנו פחות, כיוון שההנאה היא תוצאה של מילוי חסרון והשתוקקות. ולכן אנשים עשירים שהתרגלו למצבם זה, כמעט ואינם נהנים מעושרם, לא ממכונית חדשה ולא מווילה חדשה, סף הריגוש שלהם עולה, ואדרבה, בו בשעה שלאנשים אחרים יש עדיין על מה "לחלום", לאלה כבר אין למה לשאוף להשגת האושר המיוחל.

התורה אומרת שכמות הנאותיו החומריות של האדם קצובה לו מן השמים בשמך יקראוך, ובמקומך יושיבוך, ומשלך יתנו לך, אין אדם נוגע במוכן לחבירו, ואין מלכות נוגעת בחברתה, אפילו כמלוא נימא (גמרא יומא לח) , והוא אינו יכול להשיג יותר מכך "דְּבַשׁ מָצָאתָ אֱכֹל דַּיֶּךָּ, פֶּן תִּשְׂבָּעֶנּוּ וַהֲקֵאתוֹ". (משלי כה, טז). , ובכל זאת ישנן שתי דרכים לחיות בהרגשה טובה בכל מצב, האחת להתבונן תמיד על חצי הכוס המלאה, היינו ללמוד להעריך ולשמוח במה שיש "אֵיזֶהוּ עָשִׁיר, הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ" (משנה אבות ד-א). , והשניה להשקיע בהשגת הנאות רוחניות וערכיות, אדם שזכה לעשות מעשה טוב – את זה הוא לוקח איתו לאורך שנים של סיפוק והנאה מי שלא ניסה את שני סוגי ההנאות רוחניות וחומריות, אינו יכול להשוות בניהם, דוד מלך ישראל כן ניסה, ואת מסקנתו הוא כתב בתהילים "טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף" (תהלים קיט-עב), וכן "כִּי טוֹב יוֹם בַּחֲצֵרֶיךָ מֵאָלָף בָּחַרְתִּי הִסְתּוֹפֵף בְּבֵית אֱלֹהַי מִדּוּר בְּאָהֳלֵי רֶשַׁע" (תהילים פד-יא). .

הגבלות מלאות תועלת

עם התפתחות האנושות, התגלו החוקים וההגבלות שמטילה היהדות כתועלתיים, ההפסקה של יום שבת במשך השבוע חיונית ביותר למניעת

השחיקה בתפקוד השוטף, במודע או שלא במודע אימץ כל העולם את המחזור בן שבעת הימים, המנעות מאכילת חלב ובשר ביחד וכן חלב אחרי בשר הוכחה כטובה לבריאות, גם שמירת טהרת המשפחה מסייעת למניעת סרטן הרחם להתעברות ולשמירת רעננות מערכת היחסים, ברית המילה חיונית לבריאות, אדם בעל אמונה הוא אדם רגוע ושמח יותר, והמדע עדיין לא גילה את הכל...

בנוסף לכל האמור, כשדרכו של האדם מוגדרת, והוא יודע שעשה את הדבר הנכון, אין מאושר ממנו! בספר משלי כתוב "מְאוֹר עֵינַיִם יְשַׂמַּח לֵב שְׁמוּעָה טוֹבָה תְּדַשֶּׁן עָצֶם" (משלי טו-ל), ופירוש "מאור עיניים" הוא "הארת עינים בדבר המסופק ישמח לב כי אין בעולם שמחה כהתרת הספקות" (מצודת שם).

סוד ההצלחה של הבית היהודי

בית יהודי אינו קבוצה של כמה שותפים לדירה, אלא תא משפחתי הרמוני, שבו מעבר לקשר הריגשי החם יש מעורבות ושיתוף פעולה בחיזוק וקידום האחד את השני בעניינים חומריים נפשיים ורוחניים, קשר קרוב בעל עדיפות ברורה על קשרים אחרים.

שותפות שאין כדוגמתה

השותפות בין איש לאישתו, מביאה להם שלימות אנושית שאינה ניתנת להשגה בצורה אחרת, כיוון שבמהותם הרוחנית הם שני חצאים השייכים ומשלימים זה את זה בְּגִין דְּדִכְרַ בְּלָא נוּקְבָּא פְּלַג גּוּפָא אִקְרֵי, וּפְלַג לָאו הוּא חַד. וְכַד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא תְּרֵי פַּלְגֵי גּוּפָא, אִתְעֲבִידוּ חַד גּוּפָא, וּכְדֵין אִקְרֵי אֶחָד (זוהר ויקרא דף ז ע"ב). , ולכן המצווה הראשונה בתורה להתחתן וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ (בראשית א-כח) .

חתונה, אינה מעמד ראוותני של לילה אחד. כדי לבנות בית יהודי חם וטוב לאורך ימים, צריך להשקיע עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד (בראשית ב-כד). .

מערכת יחסים טובה מבוססת על נתינה ויתורים הבנה ושיתוף פעולה, ולכן עוד לפני הנישואין לומדים בני הזוג היטב את נושא הבית היהודי, ומתרכזים בהבנת השוני הנפשי המהותי בין איש לאישה, ובצורכיהם השונים הנובעים

מיעודם השונה. לימוד נושא הזוגיות, בונה יסודות לשיתוף פעולה פורה, ומונע ציפיות שוא ואכזבות.

ילדים זה שמחה

הבאת ילדים לעולם, מלבד המשכת קיומו של המין האנושי, היא ערך עליון ביהדות, לדאוג לאחרים ולא רק לעצמך. גידול הילדים, היא משימה הדורשת השקעה וויתורים רבים, ואף על פי כן התורה רוצה שנתאמץ בעניין, ובכך מפתחת את כח הנתינה שלנו כהורים. לפי התורה, הבאת ילדים לעולם מקרבת את זמן הגאולה, שתתרחש כאשר ירדו לעולם הזה כל הנשמות שנבראו אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף (גמרא יבמות סב ע"א) (גמרא נדה יג ע"ב). .

זמני איכות

בני הבית נפגשים בשולחן השבת, רק הם לבד, יושבים מדברים שמחים ושרים, הטלפונים כבויים, מנותקים מהעולם, נותנים עדיפות ברורה לבני המשפחה, זה זמן איכותי לחיזוק הדדי האחד את השני, להאזין לחוויות ולבטים, לעודד ולתת עצה טובה לחיים. אף אחד לא ממהר לשום מקום, כל טרדות השבוע נשארו בצד לכבוד יום השבת. גם באמצע

השבוע דואגים בני הזוג ליזום מפגשים רוחניים קצרים ואיכותיים השומרים ומחזקים את הקשר בניהם.

השמרנות היהודית

היהדות מלמדת את בני הזוג כיצד לסנן הפרעות בזוגיות, ולשמור על שלימות התא המשפחתי.

שמירת העיניים היא המפתח להצלחה, הבעל משתדל לשמור את עיניו מלראות נשים אחרות כשאין בכך צורך, ברחוב ובמדיות השונות, ונמנע מפיתוח קשרי ידידות עם בנות המין השני, כך הוא יותר רגוע ושבע רצון מאישתו, כיוון שטבע האדם לערוך השוואות ולא להיות מרוצה.

גם האשה משתדלת לא להתבלט בלבושה, בדיבורה ובמעשיה, ולא למשוך את העין, היא אינה מעוניינת בתשומת לב, ולא במִלה טובה מאחרים, היא מקבלת את הכל בבית, בעלה הוא הידיד החבר והאוהב הגדול שלה, והיא עיניה נשואות אליו.

גישה שמרנית זו, על אף היותה עתיקת יומין, היא הדרך היחידה לשמור על זוגיות תקינה, וכל מי שיתבונן בדבר יווכח שההתפתחות הטכנולוגית אינה סיבה מוצדקת למתירנות, ואין קשר בין הדברים, כיוון שטבע האדם וחולשותיו לא השתנו.

מחקרים הוכיחו שצפיה מרובה בטלויזיה גורמת נזקים והפרעות לחיי הזוגיות, כיוון שהצופים עורכים השוואות בין מי שרואים שם לבין בן הזוג בבית, וגם אם בהתחלה זה לא בולט כל כך, הרי שבמשך השנים זה גורם למריבות, חוסר שביעות רצון, ויכול להגיע לגירושין או לבגידות.

טהרת המשפחה היהודית

היהדות מגדירה מתי מותר לאיש ואשתו להיות בקשר פיזי זה עם זה, ומתי הזמן לחיזוק הקשר הרוחני בלבד, רק לדבר, להקשיב, להשתתף, ולבנות אהבה אמיתית שאינה תלויה בדבר.

המעבר בין התקופות השונות, מכניס רעננות בקשר בין בני הזוג ומונע שחיקה ושעמום במערכת היחסים כיוון שהאדם מתלהב משינויים. כשאיש ואשתו הופכים להיות מותרים האחד לשני לאחר תקופת "צינון", הם דומים **לחתן וכלה ביום חופתם** תְּהֵא טְמֵאָה שִׁבְעָה יָמִים כְּדֵי שֶׁתְּהֵא חֲבִיבָה עַל בַּעְלָהּ כְּשֶׁעַת כְּנִיסָתָהּ לְחֻפָּה (גמרא נדה לא ע"ב). , **וההתלהבות שבזוגיות נשמרת לאורך שנים** ד"ר סטופס, חוקרת בריטית, מדברת במחקרה על חיי הנישואין, על המחזוריות הקבועה של גאות ושפל ביחסי האהבה לבעל, והיא כותבת: "אילו נשמרו עונותיה בהתאם להרגשותיה – לא רק האושר שלה היה בטוח אלא גם האגדה על דבר תהפוכות אופיה היתה בטלה ומבוטלת. שמעתי על חוקי הדת היהודית, וזה החוק המתקדם ביותר בעולם בשטח זה. .

ההקפדה על תזמון זה, בריאה יותר וגם עוזרת לעיבור, כיוון שיש קשר מדוייק בינו לבין תזמון פעילויות הגוף, וכן מבחינת הגבר יש בכך תועלת רבה.

לא פשוט לחיות ביחד

טבע האיש וטבע האישה שונים מקצה לקצה, כך שבאופן טבעי השילוב בניהם לא אמור להצליח, זה בא לידי ביטוי באחוזי הגירושין הגבוהים. כל זה נכון כאשר כל אחד נוהג לפי האינסטינקטים שלו אבל לא כאשר בני הזוג מנהיגים את ביתם בדרך היהדות.

התורה מגדירה את המחויבויות של כל אחד מבני הזוג כלפי השני, ותפקידו של כל אחד לראות מה הוא חייב ולא מה חייבים לו, ולנהוג לפנים משורת הדין שאף על פי שאדם יכול לתבוע את המגיע לו על פי הדין, מכל מקום אין זו הנהגה טובה, בפסוק "והלכת בדרכיו" (דברים כח-ט), האדם מצווה להדמות במדותיו להקב"ה, ואת מדותיו אלה רואים במקומות שונים בתורה, וגם נמסרו לנו בנבואה על ידי הנביא מיכה (פרק ז פסוקים יח עד כ) "מי אל כמוך ...", ומוסברים היטב בספר "תומר דבורה" שכתב הרמ"ק. ובגמרא בבא מציעא ל: . התורה גם מלמדת כיצד

לחיות עם המגרעות של בן הזוג, כיצד להעביר ביקורת בונה, וכיצד ליצור אהבה אמיתית ושיתוף פעולה פורה.

גם כאשר יש חילוקי דעות ולא מגיעים לעמק השווה, פותרים אותם בדרך ארץ, נעזרים באנשי מקצוע או ברבנים המבינים בנושא זה.

הגירושין ביהדות

לפי היהדות, זיווגם של איש ואשה הוא מהשמים, ולמרות כל הקשיים, הוא הטוב ביותר עבורם, ולכן היהדות מסתייגת מגירושין כל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות (גמרא גיטין צ ע"ב). , וממליצה ברוב המקרים להשקיע בשיפור הליקויים במערכת היחסים הקיימת. לגירושין השלכות קשות על הילדים הגודלים ללא אחד מהוריהם וכן על בני הזוג עצמם. כאשר יודעים בני הזוג שהתורה קובעת ולא הם זה נותן כח להתקיים.

מלבד ההשלכות הכלכליות, במקרים רבים, גרושים וגרושות הנישאים בשנית לבני זוג אחרים, נוכחים לדעת שגם לבן הזוג החדש יש מגרעות, אמנם אחרות, אבל גם כאן צריך להשקיע, ולכן עדיף להשקיע בהצלת המערכת הקיימת.

כמה מילים על ... אותיות

האותיות מהם מורכבות המילים בשפה העברית מגדירות ומשפיעות על מהותם הרוחנית של הדברים אותם הם מייצגים. כאשר האיש והאשה מנהיגים את ביתם בדרך היהדות, במהותם הרוחנית מופיעות אותיות י-ה מתוך שמו של הקב"ה י-ה-ו-ה כפי שמופיעות בשמם, ומתקיימת בניהם חלוקת תפקידים ושיתוף פעולה הרמוני איש ואשה זכו שכינה ביניהן לא זכו אש אוכלתן (גמרא סוטה יז ע"א). .

כאשר אינם עושים כן, והאותיות **י-ה** אינן קיימות במהותם הרוחנית, מה שנשאר משמם זה **אש** (של האיש) **ואש** (של האשה), (בראשי תיבות: **א**ין **ש**לום, **א**ין **ש**לוה, **א**ין **ש**מחה **א**ין **ש**לימות ...).

זהו הכח הסגולי של ההליכה בדרך התורה, לחבר בין המהויות המנוגדות של איש ואשה.

סוד הצלחת החינוך היהודי

חינוך הילדים, נחשב לפי היהדות כאחד המדדים העיקריים להצלחתם האישית של ההורים, וזו אחת הסיבות הטובות לנכונות הגדולה להשקיע בנושא, והתוצאות ניכרות לעיני כל.

קודם כל תחנך את עצמך

הגורמים המשפיעים ביותר על הילד הם האוירה והסגנון אותם הוא סופג בביתו, בעיקר בחינוך העקיף שמקבל מהוריו ללא מילים, בדוגמה האישית של התנהגותם הטובה. כאשר ילד רואה שהוריו מתנהגים בעצמם כפי שהם דורשים ממנו, שהרי הם מקיימים את אותה התורה, הדברים נתפסים בעיניו כאמינים, וקל לו לקבלם ולחקות את ההתנהגות הטובה שראה.

ילד הרואה שהוריו בעלי גישה חיובית לחיים, מתלהבים מדברים ערכיים, מאופקים, שקולים, ועומדים בכבוד במטלות המוטלות עליהם, גם אישיותו נבנית ומתעצבת בהתאם. דוגמה אחת משפיעה יותר מאלף מילים "שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאימיה" (ההתנהגות שרואים שהילד מתנהג ברחוב היא חיקוי או של אביו או של אימו) (גמרא סוכה נו ע"ב). , לטוב או לרע. ביהדות יש כלל

שאומר שכדי להצליח בחינוך הילדים, קודם כל תחנך את עצמך קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים (גמרא בבא בתרא ס ע"ב) .

חינוך ולא אילוף

חינוך פירושו התחלה, חינוך ילדים ראוי לפי היהדות, הוא זה שמקנה לילד בראשית דרכו, הבנה טובה של דפוסי ההתנהגות הנכונים, אותה לא יעזוב גם לאחר שיצא מתחת חסות הוריו והמסגרות המחנכות "חנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה (משלי כב-ו). . ולכן ההורים בדרך כלל גם צריכים להשתדל להסביר לילד את התועלת שבדברים שדורשים ממנו, ברמה מתאימה לגילו. כאשר הילד מבין, הוא גם מפנים את הדברים עד שהופכם לצורת חיים המושרשת באופיו.

כפיה כוחנית על ילד מבלי לגרום לו להבין ולהפנים כראוי את הדברים, דומה לאילוף בעלי חיים, היא אמנם משיגה תוצאות מידיות הנובעות מצורך ופחד, אך במערכת ערכים זו לא יתמיד, ולאחר עוזבו את המסגרות המחנכות, רבים הסיכויים שיעשה ככל העולה על רוחו, ואף עלול להגיע לקיצוניות הפוכה כהפגנת מחאה. ישנם מקרים בהם יש צורך לכפות על הילד משמעת כדי ליצור אצלו הרגלים טובים או למנוע אותו מלהזיק בספר החפץ חיים (הלכות לשון הרע, כלל ט – ה) מסביר הרב שמטרת החינוך מלבד ידיעת פרטי ההלכה, היא הקניית הרגלים טובים, כיוון שגם אדם היודע כיצד לנהוג קשה לו לעשות כן אם לא התרגל לכך. , אולם ראוי שהדבר ילווה בהסבר המתאים במידת האפשר.

אהבה הערכה ואמון

הקשר הנפשי בין ההורים לילדים חיוני ביותר להצלחת חינוכם, ולכן יש לטפחו כבר משנותיו הראשונות של הילד, על ידי הפגנת אהבה הערכה ואימון כלפיו, בשיחות נעימות, התעניינות ברגשותיו ודעתו, וכניסה לעולמו.

ישנה חשיבות מכרעת לזמן תחילת חינוכו של הילד, דוד המלך כתב בספר תהילים "כחיצים ביד גיבור כן בני הנעורים" תהילים קכז-ד , סטיה קלה בזוית השיגור של חץ בתחילת מעופו, גורמת לסטיה גדולה במקום בו הוא פוגע, ככל שהילד יותר צעיר כך ניתן לעצבו ביתר קלות בצורה נכונה. חשוב להזהר שלא לאבד את השנים הראשונות של הילד ב"שריפת זמן" על דברים שאינם בונים אותו כאדם טוב וירא שמים. גם הקליטה והזיכרון של הילד בשנותיו הראשונות הן החזקות ביותר בחייו, ולכן חשוב לנצל בהן כל רגע.

עידוד במקום ביקורת

הכלי הנכון והבריא ביותר לחיזוק העשיה הטובה אצל הילד הוא העידוד. כל עשיה, שיפור, ואפילו מאמץ של הילד, ראויים להתייחסות מחזקת, במילה טובה והסברת פנים מיוחדת, או באמצעות פרסים. אף על פי שהעידוד והפרסים גורמים לילד לעשות לשם קבלתם, אין הם פסולים כיוון שגם ההתרגלות לעשיה הנכונה חשובה, ועל זה אמרו רבותינו "מתוך שלא לשמה בא לשמה" גמרא פסחים נ: , ובלבד שלא יהפכו אצל הילד למטרה היחידה.

חשוב שכמות העידוד שמקבל הילד תעלה על כמות ההערות והביקורת שהוא מקבל מהוריו, ולזה קראו רבותינו שמאל (שהיא היד החלשה) דוחה (מענישה) וימין (שהיא היד החזקה) מקרבת לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת (גמרא סוטה מז ע"א). (מעודדת מעריכה ואוהבת).

ישנם הורים הרואים רק את הדברים הלא טובים שעושה הילד וזו טעות גדולה, ומאידך צריך להזהר משבחים מוגזמים שיתפשו אצל הילד כלא אמינים, כיוון שאלה עלולים לגרום לחוסר אימון בהורים ולחוסר ערך של החיזוקים המזוייפים.

ילד המקבל תוכחה או עונש, מהורים המראים לו בדרך כלל הערכה וחיזוקים חיוביים, מרגיש שהדברים נעשים לטובתו ולא סתם "מחפשים אותו" מתוך שנאה ונקמה.

ילד כזה אינו רוצה לאכזב את מי שאוהב אותו ומאמין בו, לעומתו, ילד שמרגיש שהוריו אינם מאמינים בו, אינם מעריכים אותו, או אינם אוהבים אותו, מאבד את התקוה למצוא חן בעיניהם, ומפסיק להתאמץ, כיוון שלדעתו כבר אין לו מה להפסיד.

פתאום הוא הבין שהוא גאון ...

מעשה אמיתי שקרה באחד מבתי הספר היסודיים ממחיש את ערכו של העידוד, כתוצאה מטעות טכנית הרעיף מחנך הכיתה שבחים מוטעים באוזניהם של הורי אחד התלמידים הגרועים ביותר בכיתה בחושבו שהוא מדבר על ילד אחר. השבחים שלא היו שייכים הגיעו לאזני הילד שהערכתו העצמית עלתה פלאים על אף פליאתו מהשבחים המוגזמים, הוא החל להשקיע בעצמו, ותוך תקופה קצרה הפך באמת לאחד התלמידים הטובים שבכיתה, כשגילה את הפוטנציאל הבלתי מנוצל שבו.

צריך לשמור על סמכות ההורים

חשוב לדעת שבד בבד עם ביטויי האהבה והערכה, צריך הילד לדעת את מקומו, הוא צריך לכבד את הוריו כפי שמצווה התורה, ולקבל את מרותם, ומה שמבקשים ממנו לעשות אינו נתון לוויכוח. ההורים מצידם צריכים מאוד להיזהר לשים לנגד עיניהם רק את טובת הילד, כיצד לגדל אותו להיות אדם טוב וירא שמים, וכן לא להיות שטלתנים מדי, שהתנהגותם לא תתפרש אצל הילד כחוסר אהבה וניצול.

כיבוד ההורים, ביחד עם האהבה והחיזוקים שמקבל הילד, מסייעים לו להתפתח בצורה נכונה. ילד רוצה להרגיש הורים חזקים וחשובים, ודווקא הורים עקביים וסמכותיים המכבדים את הילד מבלי להתפשר על עקרונותיהם הטובים, נותנים לו הרגשת ביטחון, כאשר הוא מקבל משוב על מעשיו הרעים והטובים.

חנוך לנער על פי דרכו

לכל ילד יש את התכונות והיכולות שלו, אמרו רבותינו "שכשם שאין פרצופיהם שווים – כך אין דעותיהם שוות", כל אחד והעולם שלו. אי אפשר לצפות משני ילדים לאותה התנהגות, וכן לא ניתן לחנכם באותה צורה. על ההורים מוטלת האחריות לנסות ולראות את העולם כפי שהוא מצטייר בעיני הילד, מה הוא מרגיש, אוהב או שונא, מה הציפיות והשאיפות שלו, ממה הוא נרתע מפחד או מתבייש, מה הקשיים שלו, והפרופורציות שלו בכל אלה.

הבנת פנימיותו של הילד כראוי, מאפשרת להגיע לתוצאות החינוכיות הטובות ביותר עבור הילד. עם האחד צריך ללכת ברכות וביתר סבלנות ואילו עם השני ביתר תקיפות, כל אחד והשפה שלו והמינונים שלו. פתגם עממי אומר שילד הוא כמו סבון רטוב, כשמרפים מדי הוא מחליק וכשלוחצים מדי הוא נמעך...

בעבר, אובחנו אנשים מסויימים כבעיתיים בנושא מסוים, בשעה שהסיבה האמיתית היתה שונה לחלוטין. היו כאלה שהתיחסו לחרש כאל מפגר בשכל, עד שהבינו שהבעיה היתה בליקוי שמיעה בלבד ולא ברמה השיכלית, אבחנה נכונה מאפשרת טיפול מתאים.

גם הבנת ההרגשה הגופנית של הילד חשובה ביותר. לדוגמה, שימוש בשולחן כתיבה בגובה שאינו מתאים לילד, עלול להפריע לו בריכוז, עד כדי כך שהילד עלול להיות מאובחן כסובל מבעיות קשב וריכוז, אף על פי שאין לו בעיה כלל. חוסר התאמת גובה השולחן לילד גורמת לתנוחה לא נכונה ולכאב, וממילא גם לחוסר ריכוז מסיבה חיצונית.

כיצד ומתי מוכיחים ומענישים

כאשר הילד אינו מתנהג כראוי, יש להעמידו על טעותו או להענישו כשאין ברירה אחרת. כאשר מוכיחים או מענישים ילדים על מעשיהם, חשוב לתת להם את ההרגשה שהדבר נובע מדאגה אמיתית ולא מנקמה. ולכן הורה צריך להמנע מלהוכיח את ילדיו בשעה שהוא כועס, וכל שכן שלא להענישם, כיוון שהדברים לא יעשו בצורה נכונה, וגם יתפרשו בעיני הילד כשנאה ונקמה.

לאחר שההורה נרגע מכעסו, הוא צריך לשקול בדעתו מה התגובה הנכונה ביותר לטובתו של הילד. יש לדעת שענישה מרובה מחטיאה את המטרה ולפעמים גורמת ליאוש אצל הילד בחושבו שהוריו שונאים אותו בכל מקרה, וכבר אין לו מה להפסיד. ולכן ישנם מקרים בהם עדיף להמנע מעונש ולהסתפק בשיחה או בגערה, עונש ראוי להינתן רק כאשר הוא משיג את המטרות האמיתיות שבחינוך כשאין דרך אחרת להשגתן.

כאשר הילד נסער, אין זה הזמן המתאים לשיחת מוסר שתוביל לתוצאות חינוכיות, יש להמתין עד שהילד ירגע ותהיה תועלת לדברים.

טיפ: ילד שגוערים בו או מסבירים לו והוא מסתכל על מה שמחזיק בידיו, כאילו שהוא אינו מתייחס וממשיך לשחק, באמת שהוא מקשיב וזה זמן מצויין לתת לו מוסר בספרו של הרב שכנזי בנושא חינוך ילדים. .

סולם ערכים נכון

סולם הערכים של הילד מושפע מאוד מהתנהגות הוריו. הורים המייחסים בחיי היום יום שלהם חשיבות לדברים ערכיים, בונים סולם ערכים נכון אצל הילד, וכן להיפך. אבא המעניש את בנו בחומרה כששבר חפץ, ולעומת זאת מוותר כאשר הילד מנבל את פיו או מכה את אחיו, גורם לילד להבין שכסף הוא הדבר החשוב ביותר בחיים.

שמירה מהשפעות מזיקות

ההורים צריכים לשים לנגד עיניהם את טובת הילד ולא את האינטרסים האישיים שלהם. כסף או העסקה של הילד אינם מחליפים את שימת הלב וההתייחסות להם הוא זקוק מהוריו.

אחד מסוגי הבייבי סיטר ה"טובים" ביותר בדורנו הם סוגי המדיות השונות, הפותרות כביכול את ההורים מהצורך להשקיע זמן בילדם, בספקם לו תכנים שאינם מבוקרים מכל העולם, בהם הוא חשוף לאלימות, עיוותים, ושאר מעשים שקבעו שיאים עולמיים בכיעור. ומבלי לשים את ליבם לכך, הם הופכים את ביתם לרחוב מסוכן, ואת ילדם לילד רחוב, מבלי לצאת מפתח הבית.

באתר "הורים בקשר" הופיע מאמר של פרופסור ורדה גרוס-צור, מנהלת היחידה להתפתחות הילד במרכז הרפואי שערי צדק בירושלים, בו היא מסבירה כיצד הצפיה בסרטים מעודדת הפרעת קשב וריכוז.

גם הימצאותו של הילד ברחוב בו נמצאים "טיפוסים" שונים ומשונים, ובפרט ללא השגחה, גרועה ומסוכנת מבחינה פיזית ועוד יותר מבחינה נפשית ורוחנית.

המוסד בו מתחנך הילד משפיע מאוד, ולכן בנוסף לרמה האקדמית, לחדרי הלימוד והמעבדות המפוארים, מגרשי הספורט, האודיטוריום המפואר והמזגנים בכל פינה, צריך המוסד הלימודי לחנך לרמה מוסרית גבוהה, וצריך לבחור מוסד שיש בו חברה טובה.

מוסדות החינוך לפי היהדות

עם ישראל נחשב מאז ומתמיד לעם אינטלקטואלי יודע ספר. גם בתקופות החשוכות בתולדות האנושות, הם תמיד ישבו ולמדו וראו בכך ערך עליון, ההישגים הלימודיים המרשימים נבעו לא מעט מהאידיאולוגיה של לימוד היהדות.

המורה לפי היהדות

המורה ביהדות מצטייר כסמכות בעלת חכמה שצריך לנהוג בה כבוד, התלמיד צריך לדבר עם המורה בכבוד ודרך ארץ. גם על המורים מוטלת מחוייבות גדולה להצלחת התלמידים. אסור להם לישון בשעות מאוחרות שו״ע יו״ד סי׳ רמה סע׳ יז הגה , הם צריכים לעשות מאמצים גדולים שלא להעדר מהמסגרת גם כשאינם מרוצים, וכמובן לעשות הכנה טובה של החומר הנלמד. המורים מעורבים אישית בבעיות התלמידים הלימודיות וההתנהגותיות, ברמת אכפתיות של הורים ממש.

לימוד המוסר

השקעה גדולה והתייחסות רבה, נותנים מוסדות החינוך הפועלים ברוח היהדות ללימוד המוסר וכללי ההתנהגות בין אדם לחבירו. התורה אומרת ש״המרים יד על חבירו נקרא רשע״ גמרא סנהדרין נח: אפילו שעדיין לא הכהו, הגדרות רבות ברמה כזו של מוסר ודרך ארץ צריכים התלמידים לקיים כלפי חבריהם, התנהגות נאותה היא חלק בלתי נפרד מההשכלה, והיא מדד חשוב לערכו האמיתי של הילד. המציאות מוכיחה שבמקרים רבים יש קשר ישיר בין המשמעת וההתנהגות לבין ההישגים הלימודיים, כיוון שהצלחה בלימודים צריכה בין היתר רצינות ומשמעת עצמית.

הפרדה בין בנים לבנות

באחד האתרים www.nrg.co.il/online/17/ART2/346/005.html פורסם מחקר של גורמים לא דתיים, בעניין מסגרות לימודיות מעורבות לבנים ובנות ביחד גם בארץ נערך בשנת 2010 מחקר בנושא זה על ידי יהלומית רוזנברג ויונה ברינגר, המחקר נערך בקרב 1512 תלמידי תיכון בר אילן בנתניה במשך 9 שנים, ומראה שיפור בציוני התלמידים כתוצאה מהפרדת כיתות הבנים מהבנות. , המחקר שנערך בארה״ב העלה שלימוד משותף של בנים ובנות גורם לבעיות משמעת

ולהישגים נמוכים בלימודים, המחקר מספר על מסורת ארוכת שנים בבתי ספר יוקרתיים בארה״ב להפריד בין בנים לבנות, ועל צבירת התאוצה בנושא זה גם בבתי ספר ציבוריים שהחלו גם הם לעשות כן שלא על רקע דתי, שמספרם בארה״ב הגיע בשנת 2009 ללמעלה מ-550.

היהדות ידעה את זה לפני שנים רבות, מעולם לא ערבו בנים ובנות במסגרות החינוכיות, וההישגים הלימודיים, המשמעתיים, והערכיים היו בהתאם.

תשתדל לצאת טוב בצילום

צריך לחנך את הילד לאמונה, שהעולם אינו הפקר, יש דין ויש דיין, הקב״ה מביט על כל מעשינו משנה אבות ב-א , יש לו ציפיות מאיתנו, ולנו יש את הכח לעשות, וצריך להשתדל לא לאכזב. ילד שמבין זאת, משריש את ההתנהגות הטובה בפנימיותו, ולא רק למראית עין כשאבא ואמא רואים.

מה מבלבל את הילדים?

התורה מלמדת שדבריהם של ההורים נשמעים ומתקבלים אצל הילד כאשר ההורים עקביים, מאוחדים, ואינם סותרים זה את זה בדרישותיהם כלפיו. כבוד הדדי בין ההורים גורם לילד לכבדם ולקבל אותם כסמכות, ומאידך חילוקי דעות וחוסר כבוד הדדי גורמים לירידת כבוד ההורים בעיני הילד, ומקשים עליו לקבל את מרותם.

כשבכל זאת לא רואים תוצאות

הפסוק אומר "אבנים שחקו מים" איוב יד-יט, הכוונה שאת האבנים יכולים לשחוק המים בכח ההתמדה. , ישנם דברים בהם רק ההתמדה מובילה לתוצאות ואסור להתייאש מהם, חינוך ילדים הוא אחד מדברים אלה. גם כאשר נראה לכאורה שההשקעה בחינוך הילדים אינה מניבה פירות למרות שהתפללנו להצלחה ועשינו ככל המוטל עלינו, אסור להתייאש, ילד מפנים לאט לאט את מה שקיבל מהוריו, ואינו יכול להשתנות בבת אחת, ולפעמים השינוי ניכר רק לאחר שנים. כשלא רואים תוצאות, אמנם צריך לבחון אם אכן עשינו את כל המוטל עלינו, ומעבר לכך זה כבר לא בידינו.?

מהי הנשמה?

החלק המחיה את האדם נקרא נשמה. כשם שמחשב ללא חשמל או מערכת הפעלה אינו פועל, כך גוף ללא נשמה אינו חי. רוב תאי גופו של האדם מתחלפים מספר פעמים בחייו אבל הנשמה נשארת עד יומו האחרון, ולמרות כל זאת האדם אינו מודע באופן טבעי להמצאותה בתוכו.

כאשר נפטר האדם והנשמה יוצאת מהגוף, מרגיש האדם את עצמו כמהות נפרדת מהגוף ההולך ביחד עם הנשמה, ורואה מלמעלה את גופו מוטל ללא רוח חיים. הנשמה ממשיכה להתקיים בעולמות רוחניים גם אחרי מותו של הגוף, ועתידה לחזור לגוף שיבנה מחדש בתחיית המתים דעת תבונות סימן קל .

מאין באה הנשמה ומה תפקידה?

הקב״ה בורא העולם, ברצונו להיטיב, ברא את הנשמות עליהן תחול ההטבה. הנשמה היא מהות רוחנית ונעלית יותר מענייני החומר אותם אנו מכירים, ספרות הקבלה ממשילה את הקשר והקירבה בין הקב״ה והנשמה לאדם המנפח בלון, הבלון מנופח מהאויר שהוא חלק מעצמותו של זה שניפח, הקשר בין הנשמה להקב״ה הוא קשר חזק וקרוב מאוד בספר בראשית (ב-ז) כתוב ״ויפח באפיו נשמת חיים״ וספר הזוהר (פ׳ אחרי מות) : מסביר ״מאן דנפח מדיליה נפח״. .

מגבלותינו כבני אדם מונעות מאיתנו להבין את בורא עולם שאין גבול לחכמתו ומעשיו לֵית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בָּךְ כְּלָל (תיקוני הזוהר דף יז ע״א). , ולכן אנו גם לא מתיימרים להבינו, מבחינתנו הדברים קורים כי כך הקב״ה החליט בחכמתו.

גם תורת הקבלה המסבירה דברים עמוקים שבתורה, מאריכה אמנם להסביר דברים מענייני הנהגתו של בורא עולם את עולמנו, אבל לא את עצמותו ולא את סיבותיו, והנושא מורחב במאמר ״יש דברים נשגבים מבינתנו״.

הבזיון הגדול שבמתנת חינם

בדרך כלל, בני אדם אינם מוכנים לעמוד ברחוב ולפשוט את ידם כדי שיתנו להם את פרנסתם, זוהי בושה, ורק אדם שהמצוקה שלו גוברת על בושה זו פושט את ידו. אדם המקבל מבלי שמרגיש שמגיע לו מתבייש בכך, ולעומתו, בעל מקצוע העושה את מלאכתו נאמנה, אינו בוש לקבל את שכרו דעת תבונות סימן יח .

הנשמות שברא בורא עולם, ״מתביישות״ לקבל את ההטבה שרצה להיטיב עמהם כאשר זו אינה מגיעה להם. באמת שאין מדובר כאן בבושה פשוטה, אלא במניעה עמוקה של הנשמה לקבל מהקב״ה כתוצאה משוני מהותי וקיצוני בינה לבינו, כאשר הנשמה רק מקבלת ואין לה מעצמה לתת, ואילו הקב״ה רק נותן, שוני זה מרחיק את הנשמה מהקב״ה ובכך מקשה עליה לקבל ממנו.

בזכות ולא בחסד

הקב״ה עשה חסד עם הנשמות שברא, ונתן להם את האפשרות להיות ראויות לקבל, הוא בנה סולם ערכים בו הגדיר מהו טוב ומהו רע, ואותו הביא לידי ביטוי במצוות התורה, וכאשר יטרחו ויתאמצו הנשמות בעשייתן, יהיו ראויות לקבל מהקב״ה את אשר רצה להיטיב עמהם, הטבה שלימה בזכות ולא בחסד, בשמחה ולא בבושה.

לצורך זה ברא הקב״ה את העולם הזה, הנקרא עולם העשייה, בו נולד האדם באמצעות אבא ואמא, כאשר את הנשמה שבו, מכניס הקב״ה לגופו תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם הקב״ה ואביו ואמו ... (גמרא נדה לא ע״א). . על אדם זה מוטל חיוב עשיית המצוות, בעבורן יקבל (גם הגוף וגם הנשמה שלו) את שכרו בזכות ולא בחסד, ואז תהיה קבלת השכר שלימה ונעימה ללא בושה.

מכל מקום, הואיל ועשיית המצוות באה מכח חיותו של האדם אותו קיבל מהקב״ה, הרי שלכאורה אין ערך לעשיית המצוות, שהרי האדם לא נתן כלום מעצמו.

לשם כך ברא הקב״ה בטבע כוח הנקרא יצר הרע (ראה במאמר ״מיהו היצר הרע ומיהו השטן״), שתפקידו להפריע לאדם בעשיית המצוות תוך שהוא משתמש בשקרים ובמתן הנאות רגעיות לאדם, וכאן כבר נדרש מאמץ לבחירת האדם בטוב ובריחתו מהרע דעת תבונות סימן עב (ד״ה ואמנם). .

הבחירה הנכונה של האדם בטוב נחשבת כעשייה הנזקפת כולה לזכותו קבלה ע״מ להשפיע נחשבת לצורת השפעה טהורה (הקדמה לספר הזוהר של רבי יהודה הלוי אשלג סימן יא). , כיוון שלא נכפה עליו לבחור דווקא בטוב, התורה אמנם מלמדת מהו טוב ומהו רע, אבל הבחירה תלויה רק באדם וברצונו הטוב, ועל בחירתו הטובה מגיע לו שכר.

שכרו של האדם עבור קיום המצוות תלוי במאמץ שהשקיע בבחירתו הטובה להתנגד להפרעותיו של היצר הרע, והפרעותיו אלו, רק נותנות

משקל ומשמעות לכל עשייה טובה שבאה במאמץ, מתוך בחירה ללא כפיה. (נושא זה מפורט יותר במאמר "הבחירה החופשית").

הדרגה הגבוהה ביהדות

הדרגה הגבוהה ביותר ביהדות היא לעשות מה שמצווה הקב"ה ולתת לו כבוד ככל שרק ניתן, לא על מנת לקבל שכר, אלא בשל העובדה שהוא ברא את העולם והוא מולך עליו והכל שלו, והדבר הנכון הוא לעשות את רצונו בעולמו (נושא זה מפורט יותר במאמר "הדרגה הגבוהה ביהדות").

מיהו היצר הרע ומיהו השטן?

ישנן תרבויות ואמונות המציירות את השטן כדמות מיתולוגית מוחשית ומפחידה, העוטה גלימה שחורה בעלת קרניים, קלשון בידיים ומראה רע מנצנץ בעיניים, דמות המשמשת מקור השראה ליוצרי סרטים כתות אליליות וחלומות רעים. כיצד מתייחסת אליו היהדות?

אין מיתולוגיה ביהדות

היהדות אינה מתייחסת לשטן כדמות חומרית המעוצבת כיד הדמיון, אלא כדמות רוחנית בעלת תפקיד תועלתי מוגדר, אותו קיבל מבורא עולם ואותו הוא מבצע בצורה מדויקת.

מהו תפקידו של היצר הרע?

מיהו אם כן השטן, המעסיק כל כך את בני האדם?

השטן הוא מלאך בעל כח ואמצעים רבים, שתפקידו להערים קשיים בביצוע המצוות שציווה בורא עולם לעשות, וכן להיפך, להשפיע על בני האדם לעשות מעשים שבורא עולם ציווה להימנע מעשייתם, מה שמכונה ביהדות בשם "מצוות" ו"עבירות".

למלאך הזה, יש עוד שותף פעיל המובנה בתוך נפש האדם ושמו "יצר הרע", המנסה גם הוא להשפיע על שיקול דעתו של האדם מבפנים, כפי שעושה השטן מבחוץ, להמנע ממצוות ולעשות עבירות לפני שחטא האדם הראשון באכלו מעץ הדעת, היה יצר הרע חיצוני בלבד, ומשחטא נכנס גם לתוכו. (בראשית ב-כה פרש"י). .

צריך לדעת שהיהדות אמנם משתמשת לפעמים בשפה ציורית, לשם המחשה דברה תורה כלשון בני אדם (גמרא קידושין יז:) (שמות לב-יד בפירוש אבן עזרא למילה וינחם) , כיוון שהיא מדברת עם בני אדם כלשונם, אבל ישנם מקרים בהם למרות ההמחשות, מדובר בדברים רוחניים לגמרי. מלאך במשמעותו לפי היהדות, הוא שליח רוחני בעל כח רב שברא בורא עולם לשם ביצע משימה מסויימת, בדרך כלל מלאכים אינם נראים אלא אם כן יש צורך מיוחד בדבר.

במקרים רבים נוהגים לכנות גם את השטן וגם את היצר הרע שבתוך האדם בשם הכולל "יצר הרע", ולא עושים הבחנה לשונית ברורה בניהם, כיוון ששניהם פועלים לשם אותה מטרה שהיא הסתת האדם לרע.

במילים אחרות, תפקידו של היצר הרע לסוגיו, לגרום לאדם להעדיף עשיית מעשים הגורמים לו הנאה בטוחה ומיידית על פני עשיית דברים נכונים (כשיש סתירה), לדוגמה, רוב מעשני הסיגריות, יודעים את נזקי העישון לבריאות ובכל זאת מעשנים. הם מעדיפים את ההנאה המיידית על פני הדבר הנכון.

בנפש האדם יש כח חשוב נוסף הנקרא "יצר הטוב", כח המייצג את הנשמה המגיעה ממקום רוחני גבוה בו רואים את האמת ללא סילופים

והסתרות, ולכן היא רוצה לעשות רק טוב. כוחו של היצר הטוב, תלוי ברצונו ובבחירתו של האדם להיות טוב, אותם הוא מביא לידי ביטוי על ידי לימוד תפקידו בעולם וביצועו.

היכן מסתתר היצר הרע?

בחברה מסחרית בבעלות כמה שותפים, כשעולה על הפרק יוזמה עסקית השנויה במחלוקת, נערכת הצבעה בין השותפים, ומתקבלת החלטה לפי רוב הקולות, החלטה זו נקראת "החלטת החברה" לפיה תתנהל החברה. הגם שהיו כמה דעות, ההחלטה היא יחידה וחד משמעית כאילו היתה מאחריה הסכמה מלאה.

בדומה לחברה – גם באדם פועלים יצר הרע ויצר הטוב, ובאופן טבעי - הוא אינו מודע להמצאם, הוא מקבל החלטה כלשהי ומייחס את ההחלטה המשוכללת כאילו היא רצונו הפשוט, ולזה הוא קורה "אני רוצה" או "איני רוצה" מבלי לשים לב שבאמת פועלים כאן כמה כוחות.

ככל שהאדם מצפוני ומוסרי יותר כך הוא מודע ומרגיש יותר את "קולו" וכח השפעתו של היצר הטוב המדבר מתוכו, ובמצב ההפוך היצר הטוב שלו "מנוון" עד כדי כך שאפילו אינו משמיע את קולו, והשפעתו של היצר הרע היא הדומיננטית.

חשיבותו של היצר הרע גדולה, כיוון שבלעדיו אין ערך למעשים הטובים. גם ילד קטן יכול היה להרים פיל אלמלא כח המשיכה. יצר הרע גורם לקשיים בעשיית הטוב ומצריך לכך מאמץ, ולפי המאמץ נקבע ערכו של המעשה הטוב.

מהי התורה ומהי ההלכה?

פרק זה בא לתת מושגים כללים - ובאמת שהנושא מסועף ומורכב ביותר.

למה נועדה ההלכה?

העולם בו אנו נמצאים נקרא ביהדות בשם עולם העשייה כיוון שהוא נברא במיוחד לעשיית מצוותיו של הקב"ה כפי שמוסבר במאמר "מהי הנשמה".

לפני כשלושת אלפים ושלוש מאות שנה קיבל משה רבינו מהקב"ה על הר סיני את התורה שבכתב ואת התורה שבעל-פה, לעיני כל ישראל, ולימדה אותם. בסוף ימיו העבירה ליהושע ממשיך דרכו, ויהושע וגדולי הדורות שאחריו העבירו אותה מדור לדור פירוט של סדר הדורות ותקופות שונות בהיסטוריה העולמית, מבריאת העולם ועד ימינו ניתן לראות בספר "סדר הדורות" או "סדר הדורות הקצר" של הרב שלמה בניזרי.

לפני כאלפיים שנה, בתקופת התנאים תקופת התנאים היא תקופה של פריחה רוחנית, בה ידעו חכמי ישראל שנקראו גם "תנאים" את כל התורה בעל פה. ואלה התקופות השונות של חכמי ישראל: תקופת הזוגות, תקופת התנאים, תקופת האמוראים, תקופת הסבוראים, תקופת הגאונים, תקופת הראשונים, תקופת האחרונים. , כשנגזרו גזירות שמד גזירות שתכליתם לאבד את הזהות היהודית מעם ישראל על ידי כך שניסו למנוע מעם ישראל את לימוד התורה ואת קיום מצוותיה, ובכך חשבו גוזרי גזירות אלה, שתשכח התורה והזהות היהודית. על עם ישראל, והיה חשש שהתורה שבעל פה תשתכח כליל, העלה רבי יהודה הנשיא את התורה שבעל פה לראשונה על הכתב, וחיבורו זה זכה לשם "משנה".

בתקופה האמוראים שבאה לאחר מכן, התעורר הצורך לברר ולפרט את פרטי הדינים המופיעים בקיצור רב בגלל התנאים הקשים שבאותו הדור, וגם בגלל שהדברים נכתבו מתוך זכרונותיהם של החכמים שסידרו את הדברים בצורה תמציתית שיהיה קל לזוכרם בראש, וגם בגלל שבתקופתם הדבר היה מספיק ברור וקשיי ההבנה התעוררו בשנים מאוחרות יותר עם ירידת הדורות. במשנה, ולהעמידם על דיוקם, דברים אלו עלו על הכתב מאוחר יותר בחיבור הנקרא "גמרא" גמרא היא מילה בארמית שתרגומה "קבלה", שפירושה מה שקיבלנו מהר סיני. , אותה גמרא הנלמדת בימינו.

חלק מהתורה אותה קיבל משה רבינו בכתב ובעל-פה נקרא הלכה, ההלכה היא אוסף המידע הכולל את כל פרטי המצוות שהקב״ה מצפה מכל יהודי לקיים באופן מעשי, כיצד להתנהג בכל עניין ועניין.

לימוד ההלכה

כדי לדעת כיצד לקיים את מצוות התורה באופן מעשי, ציווה אותנו הקב״ה ללמוד את פרטי ההלכות שבה. ללא לימוד מסודר של התורה לא ניתן לקיימה כראוי. ידע שטחי, אינטואיציה וחיקוי מה שראה אצל אחרים אינם מספיקים לקיום המצוות כראוי.

הדרכים המקובלות כיום ללימוד התורה הן רבות. והטובה והמומלצת שבהן היא לשבת פנים מול פנים מול רב המלמד את הנושא, במסגרת זו ניתן לשאול שאלות, לקבל פידבק על נכונות ההבנה, וכן להתייעץ בעניינים הקשורים להלכה. קבוצת לימוד כיתתית, היא דבר המעניין את רוב בני האדם מבחינה חברתית.

ניתן ללמוד הלכה גם דרך ספרים מודפסים או ספרים אלקטרונים, וכן לצפות ולשמוע שיעורים ישירים או מוקלטים בווידאו או בקול. גם למי שבוחר ללמוד באופן עצמאי מומלץ להפגש מדי פעם עם רב שיוכל לתת לו הכוונה ועצות מועילות ללימודו העצמאי.

ממה מורכבת ההלכה?

ההלכה מתחלקת לשני חלקים, מצוות שבין אדם לחבירו (כל אדם אחר) ומצוות שבין אדם למקום (מקום הוא כינוי לקב״ה), וכן מתחלקות המצוות בחלוקה נוספת, למצוות עשה, המגדירות מה מוטל על האדם לעשות, ומצוות לא תעשה, המגדירות ממה צריך האדם להימנע.

המצוות שבין אדם לחבירו הן מצוות הנוגעות לממונו לגופו ולכבודו של חבירו, לדוגמה: מצוות השבת אבידה (דברים כב-א) (שו״ע חו״מ סימנים רנט עד רעא). היא

מצווה שבין אדם לחבירו (לאתר את הבעלים של חפץ שמצאנו ולהחזירו להם). במקרים רבים ניתן לראות את ההגיון שבמצוות אלו, אף על פי שצריך לקיימן בכל מקרה בלי קשר להבנה. ההגדרות הברורות של המחויבויות בין אדם לחברו מונעות חילוקי דעות כיוון ששני הצדדים יודעים את חובותיהם וזכויותיהם אחד כלפי השני, כפי המוגדר בתורה.

המצוות שבין אדם למקום, הן מצוות שאינן מגדירות מחויבויות חברתיות מול בני אדם אחרים, אלא קשורות להקב״ה בלבד, לדוגמה מצוות התפילה, הנחת תפילין, שמירת השבת, שמירת כשרות ועוד. במצוות אלו לפעמים ניתן לראות את ההגיון שמאחריהם ולפעמים לא, ובכל מקרה מקיימים אותם, כיוון שכך ציווה אותנו הקב״ה.

מהם ספרי ההלכה?

ישנם ספרי הלכה הדנים ביסודותיה העיוניים של ההלכה ובפסיקתה המכונים ספרי ״פוסקים״, וישנם ספרי ״הלכה למעשה״, המפרטים באופן מעשי ובשפה פשוטה, כיצד צריך יהודי לנהוג בכל ענין וענין, ללא התעמקות עיונית בשורשם של הדברים.

ספר ה״הלכה למעשה״ החשוב ביותר בדורות האחרונים הוא השולחן ערוך שכתב רבינו יוסף קארו (המכונה בפי הספרדים מרן), שחי בעיר צפת לפני כ-400 שנה.

השולחן ערוך מתאים לכל יהודי בעולם, אולם בדברים מסויימים נהגו יהודים שחיו באיזורים שונים בעולם להחמיר במנהגים שונים בגלל המציאות והתנאים השונים במקומות אלו. . והואיל ומרן מחבר השולחן ערוך נהג ופסק לפי מנהג הספרדים, התעורר הצורך להכניס לספרות ההלכה גם את מנהג האשכנזים. בגלל הזהות הכמעט מוחלטת בין האשכנזים לספרדים ברוב ההלכות, הובאו פסקי ההלכה למנהג האשכנזים כהערות בתוך טקסט השולחן ערוך (המתחילות במילה ״הגה״), המציינות רק את השוני במנהגים, ואלה חוברו בידיו של הרב משה איסרליש שהיה מגדולי הדורות בארצות אשכנז.

בימינו ישנם הרבה ספרי הלכה המסבירים בשפה פשוטה ומפורטת עוד יותר את ההלכות, וכן הם כוללים עניינים שנתחדשו בשנים האחרונות בעקבות התפתחות הטכנולוגיה - מכל מקום כל אלו מבוססים על השולחן ערוך.

האם יש סתירות בהלכה?

ההלכה מגדירה סדר עדיפויות לעניינים הנראים כסותרים זה את זה, הלומד את ההלכה ונתקל בסתירות לכאורה בין שני פרטים, צריך לפעול לפי סדר העדיפויות שהוגדר.

בכלל זה, המצבים בהם ישנה סתירה בין כבוד הזולת לבין הלכה כלשהי, החבר השכן בן הזוג או ההורים רוצים משהו וכנגד זה האדם מחוייב גם חיובים אחרים לפי ההלכה.

ההלכה מתחשבת בזולת, בממונו בגופו בכבודו ובהרגשתו, וקובעת כללים מתי להקדים את כבוד הזולת וטובתו לחיובים אחרים ומתי לא.

חשוב לדעת את סדרי העדיפויות המוגדרים בהלכה, ולשם כך ניתן להתייעץ עם רב היודע לשקול לפי כללי הפסיקה את המצוות השונות אחת כנגד השניה.

רלוונטיות ההלכה לזמננו

את התורה קבלנו מהקב״ה לפני למעלה משלושת אלפים שנה, והפרטים המובאים בה אינם מדברים בשפת הטכנולוגיה החדשה הממלאת כל פינה, התורה מדברת על דברים כגון איסור חרישת שדה בשור וחמור, עזרה לחבר שחמורו נפל מחמת כובד משאו, מה חייב בעל שור שנגח פרה מעוברת לבעל הפרה, ועוד מקרים שאינם מצויים בדורנו. והתורה גם לא התייחסה במפורש למציאות שלנו, ונשאלת השאלה האם ההלכה רלוונטית בימינו?

התשובה היא כן. הקב״ה, לא רק שידע מראש לפרטי פרטים את התפתחות הטכנולוגיה, אלא הוא זה שתכנן אותה, הוא ברא ומקיים את חוקי הטבע שהם הבסיס לכל הטכנולוגיה, והוא גם זה שהמציא את ההמצאות הטכנולוגיות למיניהם בפוטנציה, לוחות הזמנים לתגליות השונות נרשמו ב״משרדו״ של הקב״ה בשמים עוד לפני בריאת העולם, וכשמגיע זמנה של המצאה לראות אור, הקב״ה יוצר את הנסיבות המתאימות ואז בני האדם מגלים וממציאים.

ספרי היסוד הראשונים של ההלכה, היינו התורה שבכתב המשנה והגמרא, דיברו בדוגמאות שהתאימו לאותה תקופה בה נכתבו הדברים, כדי שיהיו מובנות כבר בתקופות קדומות, ומכל מקום, כל הדוגמאות המופיעות בתורה במשנה ובגמרא אינ מלמדות רק על הפרטים המופיעים בהם במפורש, אלא גם על כלל הדברים העתידיים שיש להם יסוד משותף איתם. לדוגמא, כשהתורה מצווה לעזור לאדם שנתקע עם החמור – היא מתכוונת גם לעזור למי שיש לו פנצ׳ר בגלגל של המרצדס המפוארת, כיוון שאין הבדל עקרוני בין המקרים. כל מה שנכתב אז רלוונטי לגמרי גם לזמננו.

גם בעניינים הקשורים לנפש האדם, למרות השינויים החברתיים שהתרחשו במשך הדורות, נפש האדם לא השתנתה, ולכן כל המצוות בנויות ומתאימות מבחינה נפשית גם לדורנו.

מצוות לימוד התורה

מלבד התועלת בידיעת ההלכה, לימוד התורה היא מצווה חשובה בפני עצמה, מצווה המרבה זכויות לעם ישראל.

בזכות לימוד התורה מוריד הקב״ה לעם ישראל ולעולם כולו שפע של ברכה והצלחה, ולכן תרומתם של לומדי התורה לחברה גדולה. יתרה מזאת, תורת הקבלה מלמדת, שהקב״ה התנה תנאי בבריאה שהעולם מתקיים בזכות לימוד התורה, ואילו היה נפסק לימוד התורה בעולם לגמרי אפילו לרגע אחד, היה העולם חוזר למצב של תוהו ובוהו במקומות

רבים בספר הזוהר וכן בגמרא נדרים (לב.) "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי". .

בתקופות שונות בהיסטוריה היהודית, הרבה לפני הקמת מדינת ישראל שאנו מכירים כיום, הנטל של בטחון המדינה התחלק בצורה שווה בין לומדי התורה לבין החיילים בחזית. בתקופת משה רבינו בפרשת מטות (במדבר לא-ד). , כנגד כל חייל שיצא לחזית להלחם ישב אברך ולמד תורה להצלחתו, ושיתוף הפעולה, כל אחד בתחומו, הוא זה שהביא להצלחה בשדה הקרב, ובין שתי הקבוצות חולק השלל שווה בשווה כמסופר בספר שמואל א (ל-כד) "כחלק היורד במלחמה וכחלק היושב על הכלים יחדו יחלוקו" ופ' המלבי"ם בפסוק שלאחריו (כה) "אין הבדל בין הלוחם ובין היושב על הכלים ומתפלל", וכן פרש רש"י (שם) שהדבר התחיל מאברהם אבינו (בראשית יד כד) שחילק שלל בין מי שבחזית למי שבעורף, ובגמרא מכות (דף י.) "מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה שערי ירושלים שהיו עוסקים בתורה". .

חזקיהו המלך הגדיל לעשות, תפיסת עולמו היתה ששדה הקרב האמיתי, בו נקבעות תוצאות הקרב, הוא השולחן עליו לומדים תורה, שרק בכוחה להכריע את המערכה. ולכן לא היה לו צבא כלל, אלא רק לומדי תורה שעליהם סמך ואף הצליח במלחמתו, ללא צבא, נגד סנחריב מלך אשור וצבאו, כאשר המלאך שנברא בזכות לימוד התורה הוא זה שעשה בפועל את המלחמה, כשהקב"ה היה "מרוצה" מלימוד התורה, הכל הסתדר כמבואר בספר מלכים ב (יט-לה), וכן הארכיאולוג מר יגאל ידין מצא שדרות אדם בעיר דוד ואמר שאלו חיילי סנחריב כידוע. .

לשבת וללמוד תורה כל היום אינה מלאכה קלה, ונדרשים לכך ויתורים ומסירות נפש, ולכן זו אינה נחלתו של כל אחד, ואשריו של מי שזוכה לכך, מכל מקום כל יהודי צריך לפחות לדעת את ההלכות הנוגעות אליו כדי לקיימן.

גם ללמוד וגם ללמד

מלבד המצווה ללמוד את ההלכה כדי לדעת לקיימה, ציווה אותנו הקב"ה גם ללמדה לאחרים, אבא צריך ללמד את בניו, ורב את תלמידיו, וכל אדם היודע ללמד את חברו הלכות – צריך לעשות כן בהתאם לרמתו.

כל אחד והמומחיות שלו

בעולם ישנם אנשים בעלי כשרונות בתחומים שונים, כל אחד והתחום שלו. לא מן הראוי לשלוח פרופסור לכימיה לייצג מדינה באולימפיאדה, וגם לא לתת לרץ אולימפי לפתח תרופות בשעות הפנאי. התוצאות המקסימליות מתקבלות כשכל אחד מתרכז בתחום שלו ובזכות זה מגיעים למיצוי הפוטנציאל הציבורי המכסימלי בכל התחומים.

התורה מספרת על שניים משבטי ישראל, יששכר וזבולון בראשית מט יג,יד, רש"י, מדרש תנחומא ויחי יא. , זבולון היה מוכשר בדיג ובמסחר, ואילו יששכר בלימוד התורה.

הם עשו ביניהם הסכם שכל אחד תורם את חלקו בתחום בו הוא חזק. אלו זיכו את אלו בזכויות לימוד התורה שלמדו, ואלו לקחו על עצמם את עול פרנסת שני השבטים. אמנם גם בני שבט זבולון למדו וידעו את ההלכות המעשיות הנוגעות אליהם, אולם את ההתעמקות בתורה השאירו לאחיהם המומחים בנושא.

שניהם נהנו מהעיסקה כיוון שכל אחד מיצה את כוחותיו בצורה הטובה והיעילה ביותר. כל מי שניסה לשבת וללמוד תורה במשך שעות יודע שאין המלאכה קלה ודרושה לכך השקעה רבה. כמובן שכדי להבין שהעיסקה הוגנת לחלוטין צריך לדעת את כוחה וחשיבותה של מצוות לימוד התורה.

התורה מלמדת שמסייע יש בו ממש, ישנן אמנם מצוות שהן חיוב אישי על כל אדם ואדם כמו למשל מצוות תפילין או קריאת שמע שהיא חיוב אישי של כל יהודי ויהודי בנפרד. , אך מעבר לכך כל מי שמסייע לחבירו בעשיית מצווה, הרי שבכך נעשה שותף בה ובשכרה, כיוון שגם העשיה וגם הסיוע חשובים באותה מדה.

מהו החופש האמיתי

"אין שעורים המורה חולה", מוכר לכם? כשהייתי ילד, אצלנו בבית הספר, כשהמורה לא היתה מגיעה לכיתה היתה שמחה גדולה, לא ידענו להעריך נכון את מי שהקנה לנו ידע בסיסי רב, רצינו רק להנות וכמה שיותר, ככל שהאדם מתבגר ומחכים הוא מבין את הטעות שבאותה אמירה ילדותית.

לעיתים נדמה שאדם חופשי הוא אדם ללא הגבלות, כיוון שמשמעותה הפשוטה של המילה חופש, היא יכולתו של האדם להגשים את רצונותיו ללא מניעה.

האם מיליונר היושב על שפת הנהר, וזורק חבילות שטרות של מאה דולר, מפגין בכך את חירותו לעשות בכספו כרצונו? הרי ברור שאם יתמיד בכך יהפוך להיות כאחד העניים, ויאבד את חירותו הכלכלית, ובכל זאת יש לו אשליה שהוא חופשי.

שיכור הלוגם יין מבקבוקו, מאבד בכל לגימה ולגימה את היכולת לשלוט בעצמו, באמת שאדם כזה כבר מזמן דרדר את עצמו למצב הכפייתי בו הבקבוק שולט עליו, והוא אינו מסוגל להתנגד לו ולאמר "לא רוצה", הוא ודאי אינו חופשי.

אדם הממלא את עגלת הקניות שלו בחנות, יצטרך בסופו של דבר לשלם על הכל. ואם דרכו בחיים לקנות ממה שאין לו באשראי או בהלוואות, הוא עלול בסופו של דבר למצוא את עצמו נרדף על ידי בעלי חוב או בבית האסורים, חופש כזה אינו יכול להתקיים.

למרות החופש המדומה, כאשר מגשימים רצונות ללא חוקים וגבולות, אין בכך שלימות אמיתית כיוון שהתוצאה ארוכת הטווח סותרת את הרגשת הסיפוק הרגעית.

האם המושג חופשי חד משמעי?

האדם מורכב משני חלקים, גוף חומרי גלוי, ונשמה רוחנית החבויה בתוכו דבר זה יוסבר במאמר "מהי הנשמה". , אורך החיים של הגוף מוגבל לכמה עשרות שנים, ואילו אורך החיים של הנשמה שבאה מעולמות רוחניים שאינם תלויי זמן, הוא נצח נצחים.

משמעותו של החופש עבור גופו של האדם, היא היכולת להשיג הנאות ולמלא את רצונותיו ללא מעצורים וללא פשרות, לעומת זה, משמעותו עבור הנשמה, היא היכולת לקבל מזון רוחני הנמצא במעשים הטובים וההגבלות של מצוות התורה כשם שגופנו החומרי ניזון מאוכל, כך הנשמה הרוחנית ניזונה מדברים בעלי משמעות רוחנית, רוחניות ביהדות היא הכרעה נכונה בין טוב לרע. ולצדיקים מספיקה רוחניות לגוף החומרי כמו משה רבינו שלא אכל ולא שתה 40 יום וארבעים לילה (אור החיים על התורה, ס"פ כי תשא). .

במקרים רבים, רצונותיהם של הגוף והנשמה מנוגדים וסותרים זה את זה, ועל האדם מוטלת האחריות להכריע בניהם במחשבתו כפי שמתואר במאמר "מיהו היצר הרע ומיהו השטן" וכן במאמר "מהי הבחירה החופשית". וללכת בדרך הטובה.

היהדות מלמדת את האדם שההנאות ומילוי הרצונות הגופניים אינם מביאים לאושר אמיתי, וכדאי לו להעדיף עליהם את מילוי צרכיו הרוחניים המביאים לאושר ושלימות לאורך זמן.

אין כוונת הדברים שהאדם צריך להזניח את צרכיו הגופניים או להסתגף, אדרבה, היהדות אינה דת סגפנית ראה מה שכתב בנושא זה הרב דן טיומקין בספרו "מקום שבעלי תשובה עומדים" (את הספר ניתן להשיג דרך ארגון הידברות). והאדם צריך לספק את צרכיו הגופניים ולהנות ולשמוח בדברים המותרים, אולם הוא צריך להשתמש בהם כאמצעי להשגת ישוב הדעת ושמחה בעבודתו הרוחנית אדם רעב או עייף, או שחסר לו אחד מצרכיו הגופניים, אינו יכול לקיים מצוות כראוי, כיוון שדעתו אינו מיושבת, והוא אינו רגוע וסבלני. "לפני האוכל שתי לבבות, ולאחר שאכל ושתה לב אחד" (גמרא בבא בתרא ב:). , ולא להתייחס אליהם כמטרה בפני עצמה התורה מספרת על יעקב אבינו ועשו אחיו שעשו בניהם את הסכם חלוקת העולמות,עשו ובניו קיבלו את העולם הזה, לחיות ולהנות באמונה ובלי להזיק אף אחד. ויעקב ובניו קבלו את העולם הבא שהוא גבוה הרבה מעבר להנאות החומריות של העולם הזה, אולם כדי להגיע אליו אנו משתמשים בצורה נכונה בעולם הזה והנאותיו. (ועיין גמרא ע"ז יא:) .

כאשר האדם מנצל את הנאות החיים לבניית קרקע פוריה לפריחתו הרוחנית, גם המעשים החומריים בעצמם נחשבים כחלק מעשייתו הרוחנית, והוא עתיד לקבל עליהם שכר, אם אכן חשב בשעת עשייתם שהוא עושה אותם כאמצעי לרוחניות.

הדבר דומה לחברה ששלחה פועל לביצוע משימה אצל לקוח בארץ רחוקה. את כל הוצאות המזון הביגוד והלינה תשלם החברה כל עוד הפועל מנצל את שהותו שם לשם ביצוע העבודה שלשמה הוא נשכר, אבל אם העובד ילך לטייל במקום לבצע את המוטל עליו, לא רק שהוא ישלם את כל ההוצאות מכיסו, אלא יתכן שהחברה ששלחה אותו גם תתבע אותו לדין על הנזק שגרם.

באופן טבעי, ככל שהאדם במדרגה רוחנית גבוהה יותר, כך צרכיו החומריים הנדרשים לו להשגת מטרותיו הרוחניות קטנים יותר, וכן להיפך, לפי צרכי האדם ניתן לקבוע את מדרגתו הרוחנית אבל אין הכוונה בדברים אלה שהאדם יצער את עצמו שלא כפי מדרגתו האמיתית , כיוון שלאורך זמן הדבר רק יפגע בהתקדמותו הרוחנית. .

היהדות מלמדת את האדם לראות למרחוק, ולעשות חשבון רווח מול הפסד בכל מעשה שהוא עושה, כיוון שבסוף הוא עתיד לשלם על כל טעויותיו ראה מה שכתוב במאמר "השכר והעונש ביהדות" וכן "מהי הנשמה". , וכשיערוך את מאזן חייו הוא עלול לגלות שיצא שכרו בהפסדו.

ככל שאדם מודע ומחובר יותר לצרכיה הרוחניים של נשמתו, כך הוא שואף למלא אותם על ידי לימוד התורה וקיום המצוות, וכשהצליח בכך הוא מרגיש חופשי ומאושר.

במקרים רבים אפשר להרגיש את הקונפליקט בין הכוחות הפועלים באדם. אדם הרוצה לעשות מעשה מסויים ומצפונו מציק לו, יכול לשמוע בתוכו שני "קולות", האחד קולו של גופו הרוצה להנות כאן ועכשיו, והשני קולה של הנשמה השואפת לרוחניות, ומזכה את האדם להיות חופשי מהאשליה שהשגת הנאות חומריות תגרום לו לאושר אמיתי.

מהי הבחירה החופשית?

התורה מצווה את האדם לתועלתו האישית, לבחור ולעשות טוב אף על פי שיש לו גם אפשרות לעשות רע. הֵעִדֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְלָלָה וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה וְזַרְעֶךָ: (דברים ל-יט) **מצב זה זה נקרא בחירה חופשית והוא חיוני עבור הנשמה.** כפי שמוסבר במאמר "מהי הנשמה".

כדי לאפשר בחירה אמיתית בין שתי אפשרויות, צריכות האפשרויות להיות קרובות בחשיבותן אחת לשניה.

כאשר עדיפותה של אחת האפשרויות על השניה ברורה וחד משמעית הרי שאין כאן בחירה, לדוגמה, מי שזכה בהגרלה ומציעים לו לבחור בין פרס כספי גדול לבין ארוחה במסעדה, הרי ברור שאין כאן בחירה.

ככל שקשה יותר להעריך את חשיבותן של האפשרויות העומדות לבחירה, כך הבחירה קשה יותר. לדוגמה, כאשר צריכים לבחור בין קבלת סכום כסף מזומן לבין קבלת המחאה דחויה בסכום גדול שאמיתותה מוטלת בספק ותאריך הפירעון רחוק, יהיה מי שיאמר "טוב ציפור אחת ביד משתים באויר" ויהיה מי שיטרח ויבדוק מיהו נותן ההמחאה וגם יהיה מוכן להמתין בסבלנות על מנת לזכות בסכום הגדול.

מדוע האמת אינה ברורה?

כאשר האדם צריך לבחור בין טוב לרע, ערכו של המעשה הטוב אינו ניכר, וגם שכרו אינו זמין כרגע. לעומתו, המעשה הרע מספק הנאה מיידית ובטוחה, לא צריך להתאמץ ולראות מה הוא מוכר, זו הטקטיקה של היצר הרע "שלם וקח", הוא נותן כאן ועכשיו "ציפור אחת ביד", וזה מתאים למי שאינו מעוניין להשקיע כראוי בבחינת האפשרויות, או שאין לו סבלנות לחכות.

אם היו שכרם ותוצאותיהם של המעשים הטובים ניכרים באופן מיידי, הרי בכך היתה נשללת מאיתנו הבחירה וכולם היו בוחרים רק בטוב, וזו לא נקראת בחירה, התוצאה כאן ברורה וכמעט כפויה על כל אדם שפוי.

ולכן על מנת לאפשר את מציאות הבחירה, הקב"ה הסתיר מהחושים שלנו את מציאותו וכן את ערכם האמיתי של המעשים הטובים, ואלה אינם ניכרים אלמלא האמונה (כפי שמפורט במאמר "האם האמונה אמת או דמיונות").

האינסטינקטים והרגשות של האדם אינם מספיקים לעשיית מעשים טובים ונכונים וראה עוד במאמר "כל אחד והאמת שלו" , אלא צריך ללמוד מה אומרת התורה בכל ענין וענין, ולהתחזק באמונה כדי לא להתבלבל מהצעותיו המזומנות ועטופות הצלופן של היצר הרע.

מהי נקודת הבחירה?

ידוע הדבר, שמרימי משקולות בתחילת דרכם, מתאמנים בהרמת משקולות של קילוגרמים בודדים, ובמשך תקופת האימונים מעלים את המשקל מעת לעת בהתאם להתפתחות השרירים, עד שמגיעים למשקולות כבדות הרבה יותר.

מרים משקולות בתחילת דרכו, יעשה טעות גדולה אם ירים משקל הגדול הרבה מכפי יכולתו, גם אם בטווח הקצר הוא יצליח הרי שהנזק בכך גדול מן התועלת. לעומתו אדם מאומן בעל שרירים מפותחים לא יתפתח מהרמת משקולות במשקל שכבר התרגל אליו אלא רק יתנוון מכך, הדבר קל ללא כל מאמץ וחבל על זמן האימונים, כדי להתפתח תמיד צריך להתאמץ ולהרים קצת יותר מכפי יכולתו, ובזה לשפר אותה.

כן הוא הדבר בשמירת ההלכה, ישנם דברים שעדיין אינם ברי השגה במדרגתו הרוחנית של המתמודד, לעומתם ישנם דברים אותם הוא יכול לקיים בקלות ללא התמודדות, וישנם דברים בהם יצליח אם ישקיע מאמץ בעשייתם, וכאן עיקר עבודת האדם ראה מה שכתב בספר הרב אליהו דסלר "מכתב מאליהו" חלק א במאמר "קונטרס הבחירה" עמוד 113, ספר מומלץ ביותר. .

לדוגמה, בתורה כתוב "לא תרצח", ברור לגמרי שלקורא שורות אלו אין מאמץ או התמודדות שלא לרצוח, היצר הרע שלו אפילו לא יציע לו הצעה כזו שפלה מהסיבה הפשוטה שהוא לא ישמע בקולו, זה נועד לאנשים בעלי מדרגה נמוכה בהרבה מאיתנו, בקיצוניות השניה, לרבים מאיתנו יהיה בלתי אפשרי שלא לחשוב מחשבה רעה על שום אדם בעולם, גם זה לא שייך אלינו עדיין. לכל אחד מאיתנו יש התמודדויות היכן שהוא באמצע, וכאשר אדם מתמודד ומצליח, הוא מעלה בזה את מדרגתו הרוחנית עוד ועוד וגורם לעצמו להתקדם ולהתמודד במדרגות גבוהות יותר.

יש הממשילים את הדבר לקרב בית שני צבאות, ללא נשק ארוך טווח וללא סיוע אווירי וארטילרי, כמו פעם. בשדה הקרב יש שלושה איזורים, השטח שבידי הצבא האחד, השטח שבידי הצבא השני, והרצועה הדקה של החזית בה נערכים הקרבות. בחזית בלבד מתנהלים הקרבות, אך בשאר השטחים כבר אין התמודדות.

לא בשמים היא ולא מעבר לים

התורה נועדה לבני אדם, ולכן כל המצוות הכתובות בה הן ברות ביצוע, בתורה מופיע מקרה אחד בו מותר לעשות מעשה החשוב בדרך כלל כעבירה, בשל הנסיבות המונעות מן האדם אפשרות להתגבר על יצרו הרע התורה התירה אשת יפת תואר במלחמת הרשות בפרשת "כי תצא". , ומכאן גם רואים שכל המצוות שנצטווה האדם אפשריות לביצוע.

גם על הר גבוה אפשר לטפס

גם על הר גבוה אפשר לטפס, בכל פעם צעד קטן, עם התמדה סבלנות ידע וכלים מתאימים ניתן להגיע לפיסגה.

מאמץ האדם בעשיית המצוות תמיד מתרכז במדרגה מסויימת, וכשהאדם התעלה במדרגתו, כבר אין לו קושי בשמירה על מדרגתו הקודמת, ודי לו ברצון ושימת לב בלבד.

ישנם אנשים המתקרבים ליהדות וחושבים שצריך לעשות הכל כמה שיותר מהר, זו טעות, אדם צריך לבנות את עצמו בצורה נכונה ובהדרגה, לפי תוכנית מסודרת, וכשם שלמרים משקולות מתחיל אין עדיין הבנה במינונים הנכונים והוא נזקק להכוונה של מאמן בעל נסיון, כך יהודי הרוצה להתקדם בשמירת מצוות התורה צריך להתייעץ עם רב שינחה אותו באיזה קצב ובאיזו דרך הוא גם יתקדם וגם יהנה.

האם האמונה אמת או דמיונות?

יסוד היהדות הוא האמונה בדרגה גבוהה עד כדי ידיעה, שהקב"ה ברא את העולם ומשגיח על כל מה שמתרחש בו לפרטי פרטים, ומקיים אותו בדיוק רב בכל רגע ורגע לפי התוכנית שהגדיר לתועלת האדם והבריאה. האדם צריך להאמין בכך למרות היותו של בורא עולם בלתי נתפס בחושים. כיוון שבלי אמונה זו שסביבה סובב הכל, היהדות אינה יותר מאוסף של רעיונות יפים. האם אמונה זו נכונה ומוצדקת?

מזה שנים רבות קיימות ונולדות בעולם אמונות הקשורות למהות החיים והכח המניע אותם, מהם שנבעו מהתבוננות פילוסופית במתרחש בעולם, ומהם שנולדו מתוך מצוקות וצרכים שונים.

עוד לפני אלפי שנים, ניסו עובדי אלילים לשרוף באש את אברהם אבינו, אבי העם היהודי, שאמונתו היתה שונה משלהם, וכן היו עובדי עבודה זרה ששרפו באש את ילדיהם כמתנה לאליל שלהם, בתקופות מאוחרות יותר הנוצרים והמוסלמים הרגו מליונים בשם השקפתם במסעי הצלב

באינקוויזיציה ובג׳יהד, התנועה הקומוניסטית עשתה שמות במתנגדיה, והנאצים פשעו פשעים נוראים.

כיוון שלאמונת האדם יש משקל רב, נשאלת השאלה כיצד מצווה תורת ישראל להאמין בהקב״ה, בה ובמצוותיה, ולהתייחס אליהם כאמת מוחלטת אף על פי שהדברים מופשטים ובלתי נתפשים בחושים, מאין שואבים את האמונה הזאת?

ביסוס האמונה

התשובה לשאלה זו נעוצה בהגדרתה האמיתית של המילה אמונה ביהדות. לאמונה, בניגוד להרגשות ודימיונות, צריך להיות בסיס מוצק, ורק לאחר התאמתותו של בסיס זה, ניתן להשתמש בו להבנת ההווה ותכנון העתיד.

לפני כשלושת אלפים שנה, סיפק הקב״ה לעם ישראל ולכלל האנושות הוכחות מוצקות לעצם קיומו, עם ישראל שהיו עבדים חסרי תקוה במצרים, הוצאו משם על ידו בניסים גלויים, ולאחר מכן קיבלו את התורה במעמד עולמי בו נוכחו מליוני עדים יהודים וגויים. עשר מכות מצריים שנצפו על ידי מליוני בני אדם, ונרשמו בהיסטוריה העולמית, חרגו בצורה משמעותית מדרך הטבע, והוכיחו באופן חד משמעי את השליטה המוחלטת של הקב״ה על כל מערכות הטבע, דברים גדולים וקטנים כאחד, הוא זה שמקיים את הכל ואין כח אחר מלבדו. (הרלוונטיות של הוכחה זו לימינו מוסברת במאמר ״יציאת מצרים כבסיס לאמונה״).

קיימות ראיות רבות נוספות לאמיתות התורה מקצתן מופיעות במאמר ״מי אמר שהיהדות אמת״ אשר ראוי ללמוד גם אותם לביסוס האמונה. לאחר בירור הראיות, אדם מצווה להשליך אמונה זו על כל הקורות אותו ולחשוב ולפעול לפיה גם בחיי היום יום וגם במדע, אנו רוכשים את ידיעתינו לעתיד על סמך התבוננות בעבר. אם נשאל את עצמנו כיצד אנחנו יודעים שהשמש תזרח מחר, התשובה האמיתית שאנחנו לא יודעים, אלא משערים סטטיסטית על סמך נסיון העבר, שאותה שמש שראינו זורחת כבר אלפי פעמים, תמשיך לזרוח לעולם, ולזה אנחנו נוהגים לקרוא ידיעה, כאילו היא אמת מוחלטת, כיוון שאין לאדם אפשרות להשיג ידיעה אמיתית בדרגה גבוהה מזו. .

חשוב גם לקחת בחשבון את מגבלות האדם בבואו לנתח בצורה שיכלית את ענייני האמונה, גם משום שהאדם הוא גשמי וקשה לו להבין עניינים רוחניים, וגם משום שהוא משוחד על ידי רצונותיו ההפוכים לאמונה ראה מה שכתוב בעניין זה במאמר "מי אמר שהיהדות אמת". , והשילוב הנכון לקניית האמונה הוא הבנה שיכלית של יסודות האמונה העיקריים בנוסף ללימוד התורה.

לאחר ביסוס האמונה, צריך האדם המאמין לסמוך על הקב"ה בעניים עצומות, ממש כמו בהמה, הסומכת על בעליה שיתן לה את כל מחסורה גם בלי להבין כיצד, כמו שכתב דוד המלך בתהילים "בהמות הייתי עמך" כמו שאמר דוד המלך "בהמות הייתי עמך" (תהילים עג). . אמונה זו אינה פוגעת בכבודו של אדם המבין באמת כמה גדול הקב"ה.

מדוע צריך אמונה?

מהאמור כאן עולה ומתבקשת שאלה בעניין נחיצות האמונה, מדוע הקב"ה אינו מראה לנו בכל עת את כוחו ואמיתות המצאו כשם שהראה לעם ישראל ביציאת מצרים, אלא מצריך אותנו להאמין במה שלא רואים בעיניים? התשובה לכך היא שראיה ברורה של בורא עולם שוללת את הבחירה החופשית, וזה מוסבר בהרחבה במאמר "מהי הבחירה החופשית".

משקפיים של אמונה

בספר חבקוק (ב,ד) כתוב "**וצדיק באמונתו יחיה**" אין בתורה פסוק שאומר "איש באמונתו יחיה", זה סילוף שבא להתיר לאדם לעשות ככל העולה על רוחו. (גמרא מכות כד.) שפירושו שהאמונה היא מרכז חייו של הצדיק, סביבו סובבים כל מאורעות חייו. את כל הקורות אותו הוא רואה ב"משקפיים של אמונה", ואת עתידו הוא מתכנן כבעל אמונה, מה שמכונה גם בשם "ביטחון".

השגחה פרטית היא יסוד עיקרי וחשוב באמונה. הואיל והקב״ה הגדיר מטרות לכל אדם ואדם, הוא גם עוקב אחר מעשיו, משגיח עליו, דואג לתת לו את התנאים המתאימים להשגת מטרותיו, ומתערב באופנים שונים לשם כך. אין שום מקרה ולא צירוף מקרים בעולם, ואף על פי שנדמה כאילו העולם מתקיים לבד, כל מה שמתרחש בעולם הכל מתוכנן, מושגח ונשלט ״מלמעלה״.

התערבותו של הקב״ה בבריאה היא בדרך כלל בצורה נסתרת והסיבה לכך מוסברת במאמר ״מהי הבחירה החופשית״ ועל האדם מוטל להתבונן בסובב אותו, ללמוד ולשנן כל הזמן את האמונה, עד כדי הפיכתה לטבע שני, כך שיראה את כל מה שקורה לו בעיניים של אמונה, גם ללא השקעת מחשבה בכך, וירגיש שהכל מושגח ומתוכנן מלמעלה.

לעיתים הקב״ה מעמיד את האדם במצבים שונים כדי לנסותו, האם יגיב כבעל אמונה לפי ההלכה, ובזה יזכה לעלות במדרגתו הרוחנית. מדרגתו הרוחנית של היהודי אינה הליכה על גחלים וגם לא ריחוף באויר, אלא התמודדות ותגובות נכונות למצבים הפשוטים הרגילים במציאות היום יומית גם זה מוסבר במאמר ״מהי הבחירה החופשית״ .

הסיבה האמיתית לכל דבר שקורה, על פי רוב אינה ידועה לנו, וכאשר אדם מרגיש ויודע שהכל מושגח ומתוכנן מלמעלה לפרטי פרטים, וגם מגיב בהתאם, הוא מבטא בכך את אמונתו. הדבר דומה לאדם שמקבל תרופות מהרופא ומאמין בכח הרופא להועיל לו מבלי להבין את אופן פעולתם של התרופות, אף על פי שרופא בשר ודם יכול לטעות.

אפשר להסביר הכל בדרך הטבע

כחלק מהסתרת הנהגתו של הקב״ה בעולם, הוא מאפשר בדרך כלל להסביר את הדברים המתרחשים בעולם גם באופן הגיוני. לדוגמה, אדם היה במסיבה, שתה והשתכר, נהג ברכב וגרם לתאונה. אפשר להסביר שהתאונה נגרמה כתוצאה מחוסר עירנות, חוסר הערנות נגרם כתוצאה משיכרות, השיכרות נגרמה כתוצאה משתיה, והשתיה נגרמה כתוצאה מהמסיבה.

הקב״ה מכונה ״צור״ במשמעות של צייר, הגורם ל״תסריטים״ שהם שילוב של הרבה גורמים הגיוניים, ובכך מסתיר את התערבותו הפעילה בכל דבר ודבר שקורה בעולם, את הכל כמעט אפשר להסביר באופן הגיוני או לתלות ביד המקרה, אבל לאמיתו של דבר כל מה שקורה כביכול ״במקרה״, מתוכנן מהשמים בצורה מדוקדקת, ולא צירוף מקרים אכזרי, אין מושג כזה ביהדות, הכל מכוון בדיוק רב על ידי הקב״ה לשם מטרה זו או אחרת, כמובן שהאדם מחוייב להזהר, להיות אחראי, ולעשות את המוטל עליו, אבל מעבר להשתדלות זו התוצאות תלויות ברצונו של הקב״ה.

בדוגמת התאונה שהבאתי, גם אם אותו אדם לא היה הולך למסיבה או לא שותה, אותה תאונה או נזק היו יוצאים אל הפועל בצורה אחרת, הקב״ה היה מוצא מישהו אחר שיעשה את ״העבודה״, או בעיה בבלמים של הרכב, או שמן על הכביש ולא חסר מה, כיוון ששרשרת האירועים הם רק אמצעי. כשצריך, הקב״ה מחליף את האמצעים להשגת המטרה באמצעים אחרים והמטרה מושגת, ואת זה מכנה היהדות בשם ״הרבה שלוחים למקום״, מה שצריך להתבצע יתבצע בצורה זו או אחרת.

בגלל השוני הגדול בין המציאות האמיתית לבין מה שנראה בעיניים ובשכל כמציאות, זכה העולם שלנו לכינוי ״עולם השקר״.

זה לא פרעה זה בורא העולם

גם ביחסים בין אישיים, מעמיד הקב״ה בני אדם שהם בעלי בחירה במעשיהם, אחד מול השני, כאשר כל אחד בוחר בחירה חופשית מצידו, ובחירתו של כל אחד מתאימה בדיוק לנסיון שצריך השני לעבור, או ליסורים שצריך לסבול ראה במאמר ״למה לא הכל ורוד בחיים״. .

לדוגמה, על עם ישראל, אבות אבותינו שחיו לפני כ-3500 שנה, נגזר הוחלט על ידי הקב״ה להיות עבדים בארץ זרה, הם הגיעו למצרים ונפלו בידיו של פרעה מלך מצרים ששיעבד אותם באכזריות, ולבסוף נענשו פרעה ובני עמו שהיו שותפים גם הם לשיעבוד עם ישראל.

לכאורה הדבר מתמיה, מדוע מגיע עונש לפרעה ולבני עמו? הרי הקב״ה החליט על שעבודם של בני ישראל?!

התשובה לכך, שהקב״ה לקח את עם ישראל שצריכים להשתעבד, והביא אותם למלך ועם רע שטבעם ורצונם היה לשעבד עבדים ולהתאכזר אליהם.

הקב״ה לא כפה ולא ציווה עליו אלא נתן לו את האפשרות להוציא לפועל את טבעו הרע על ידי הבאתם של בני ישראל אליו, הקב״ה פשוט ״זיווג״ לפרעה את עם ישראל שהיה צריך להשתעבד.

אדם שלא למד את נושא האמונה, יכול לחשוב, שעם ישראל סבלו בגלל פרעה, לאמיתו של דבר הקב״ה בכבודו ובעצמו גרם שיסבלו ויש לכך סיבות טובות הקשורות לאבות אבותיהם של עם ישראל שהיו עובדי עבודה זרה, שלא נדון בהם כעת. , ופרעה ועמו שהרעו לעם ישראל בבחירתם החופשית ללא כל הכרח נענשו על כך עקרון זה בו הקב״ה משתמש באלו שבחרו להיות רעים על מנת להוציא לפועל דברים לא נעימים שצריכים לקרות, נקרא בלשון חז״ל ״מגלגלים חובה על ידי חייב״. .

כל הצרות שעברו על עם ישראל במשך הדורות, בניהם השיעבודים הגלויות האינקוויזיקציה בספרד והשואה האיומה, את כולם ללא יוצא מן הכלל גרם הקב״ה לעם ישראל, כיוון שהם או חלקם לא הלכו בדרך התורה, כפי שהזהיר מראש שיעשה, בכמה מקומות בתורה בפרשת בחוקותי ובפרשת כי-תבוא, וכן בהרבה מקומות בספרי הנביאים. , כדי ליישר את דרכם, (ובלי כל קשר מי שהרע לעם ישראל עתיד לתת את הדין על כך).

במקרים רבים אין אנו מבינים את התועלת שבצרות, בפרט כשהדברים כואבים, אבל בכל דבר שעושה הקב״ה יש תכנון ותועלת לעם ישראל כעם וכן לכל פרט ופרט מהם.

כן הדבר ביחסנו הבין אישיים, חבר עשה לי מעשה שלא יעשה, זה לא קרה לי בגלל החבר, אלא הקב״ה נותן לי כרגע יסורים או מעמיד אותי כרגע בנסיון. זה שהחבר מצד עצמו לא נהג כראוי, זה לא עסק שלי, מבחינתי הקב״ה שילב ביחד כמה עניינים כדי לגרום לי למצב הזה עיין בספר ״חפץ חיים״ לאוין ח ט בהערה, שם מסביר הרב ששורשו של איסור נקמה ונטירה הוא שבורא עולם הוא זה שבאמת גורם לכל מה שקורה בעולם, ולא אף אחד אחר. ,

ואני צריך להגיב כראוי ולא להפנות אצבע מאשימה כלפי החבר, זו עבודה קשה אך זה חלק מעשי ועיקרי באמונה.

וכן צריך בעל אמונה לקבל באהבה את כל שאר הקשיים והדברים שלא מסתדרים בחייו כרצונו, כיוון שהוא מבין שכך רצונו של הקב״ה, וזה לטובתו, לפעמים קושי בא כדי לבחון את תגובת האדם, ולפעמים זהו המצב המתאים ביותר עבורו.

כל אחד והחבילה שלו

ישנם אנשים להם יעד הקב״ה ניסיון של התמודדות בעושר, גם עם עושר צריך לדעת להתמודד, לא להיות קמצן, ולא גאוותן, לא להשתגע, גם העשיר צריך להשקיע בעניינים רוחניים למרות שיכול כל חייו להתעסק בהנאות למיניהן, סדרת נסיונות בהם מתנסים אלו שזכו לעושר.

ישנם אנשים להם יעד הקב״ה נסיון של עוני, כיצד הם מגיבים באמונה, מתפללים כראוי, ומשתדלים להיות שמחים במה שיש להם.

בעולם ישנם סוגים שונים של נסיונות ומצבים, כשכל אדם מקבל את ה״חבילה״ המתאימה למצבו ולתכלית שקבע לו בורא העולם, ולכן אין כל סיבה לקנא בחבילה של אדם אחר.

ניתן למצוא אין ספור דוגמאות לדברים שאינם מסתדרים לאדם כרצונו, וכולם מעשיו של הבמאי הגדול ביותר בעולם, בורא עולם. אדם שמבין את היסוד החשוב הזה, הוא אדם רגוע ושמח היודע להתמודד עם כל מצב.

התייחסות כזאת לחיים, מצריכה השקעה רבה בהפנמת הדברים, כיוון שכל מה שתארתי כרגע מבוסס על אמונה, וכאשר אמונה זו אינה מופנמת באדם כראוי, יקשה עליו להתמודד בצורה נכונה עם מצבו.

כיצד מפתחים את האמונה?

הבנה שיכלית חד פעמית של עניין האמונה אינו מספיק, כיוון שהיצר הרע מספק בחיי היום יום הסברים לכל המתרחש בדרך המדע וההגיון, ורק השינון התמידי וההתבוננות הבלתי פוסקת בענייני האמונה, כפי שמצווה התורה, וְפָתחוּ וישמרו את האמונה ברמה גבוהה, עד כדי כך שהאדם יקבל באופן טבעי את כל העובר עליו באמונה שלימה, גם ללא השקעת מחשבה כלל.

לשם כך מצווה התורה על האדם להזכיר את ענייני האמונה השונים מספר פעמים במשך היום, בתפילות ובברכות ובכלל זה את סיפור יציאת מצריים, וכן להתבונן בכל מצב שקורה ולחשוב על הקב״ה בכל רגע.

דרגות רבות באמונה

באמונה יש דרגות רבות, לשם המחשה, אם ידפוק אדם זר בדלת ביתך ויבקש הלוואה של עשרים שקל, במקרים רבים אתה תאמין לו שיחזיר ותתן לו, עשרים שקל זה לא הימור רציני, אבל אם יבקש אלף שקל זה כבר סיפור אחר, כאן האמון האמיתי שאתה רוכש לו בא יותר לידי ביטוי, מי אמר שהוא אדם ישר ומי אמר שיש לו מהיכן להחזיר ושלא ישכח ושיחזיר בזמן ...

להאמין שיש בורא עולם זו לא חכמה גדולה, שהרי קשה מאוד לדמיין שעולם כל כך מורכב מתוכנן וגדול נברא ומתנהל מאליו, אבל להאמין שהכל מהשמים גם כשמישהו הרגיז אותך ממש ... זה כבר סיפור אחר, לשם כך כבר צריך אמונה במדרגה גבוהה.

מי נקרא אדם מאמין?

- כאשר עוברים על האדם מצבים שאינם כפי רצונו, בינו לבין עצמו, או עם אחרים, ובכל זאת הוא מגיב בקור רוח כפי הנדרש על פי ההלכה,

כיוון שהוא מאמין שאת הכל גרם לו בורא עולם בלבד, הוא נקרא אדם מאמין, וכמובן שיש בכך דרגות רבות.

•ככל שאדם פחות צריך להשקיע מחשבה בלראות את הדברים על פי האמונה, כך אמונתו במדרגה גבוהה יותר.

•אדם מאמין, מתנהג בחדרי חדרים כמו ברחוב, הוא מתבייש לעשות מעשים לא טובים גם כשאף אחד לא רואה, כיוון שהוא יודע שבורא עולם רואה אותו תמיד. וכן הוא חושב רק מחשבות טובות, ביודעו שאפילו מחשבה אי אפשר להסתיר ממנו.

•אדם מאמין, יודע, שאף על פי שהוא משתדל ומתאמץ להצליח, בסופו של דבר הצלחתו תלויה רק בבורא עולם, ולכן הוא גם מתפלל להצליח. אם הוא אכן הצליח הוא מודה לבורא עולם, ואם הוא לא הצליח למרות מאמציו ותפילותיו הרבות, הוא מקבל באהבה את רצונו של בורא עולם, כיוון שהוא יודע מהו הטוב ביותר בשבילו.

•אדם מאמין, חי עם בורא עולם בכל רגע ורגע, במחשבותיו, מעשיו ותקוותיו.

מי אתה כבוד הרב?

כשליהודי יש שאלה כלשהי בענייני ההלכה או שהוא עומד לפני החלטות חשובות בחייו, הוא פונה אל הרב כסמכות בלתי מעורערת לנטילת עצה טובה, וברכה להצלחה, מיהו בעצם אותו הרב?

הקב״ה ציווה עלינו ללמוד וללמד את מצוות התורה, תחילה ללמוד ממי שחכם מאיתנו, ומי שזכה ללמוד כראוי ולהיות לרב צריך גם ללמד אחרים, העברת התורה מדור לדור היא ערך עליון ביהדות.

רב ביהדות היא מילה נרדפת לחכם, ולא בכדי, כל מי שמכיר רבנים מקרוב, יודע שהם חכמים, וזה מכיוון שהם משקיעים את חייהם בלימוד החכמה של בורא עולם, הלא היא התורה.

רב אמיתי אינו נמדד באורך זקנו, בבגדיו ההדורים, בדיבורו המרשים וגם לא ביכולת שלו לגלות עתידות ולעשות אותות ומופתים. רב אמיתי נמדד בראש וראשונה ברמת ידיעותיו הגבוהה בתורה עליה מעידה גם הסמכתו לרב, וביראת השמים שלו הבאה לידי ביטוי בקיום המצוות שלו, ומי שאינו עונה להגדרות אלו אינו נקרא רב, אפילו אם אחרים מכנים אותו כך.

בדורנו, ישנם אנשים רבים המתחזים לרבנים או "באבות" למיניהם, על אף שאינם יודעים אפילו ידיעות בסיסיות ביהדות, ומצליחים לבלבל את הציבור ולגזול את כספם בכל מיני הבטחות שווא. בדרך כלל המדד הפשוט לזיהוי אנשים אלה הוא שהם מפרסמים את עצמם כפותרי בעיות, מבטיחים הבטחות ומבקשים על כך כסף מבלי להזכיר את העיקר, שאדם בלי מצוות גורם בכך בעיות לפי תפיסת היהדות.

בימינו יש "אינפלציה" בתארים וקיימת מגמה לקרוא בשם רב לכל מי שרק "יצא מקליפת הביצה" כתואר כבוד חסר כיסוי, וכן יש כאלה הקוראים בטעות לחזן בית הכנסת בשם רב כיוון שהוא יודע קצת יותר מהם ביהדות, אבל וודאי שאלו אינם ראויים לתואר רב, ולא עליהם אדבר במאמר זה.

רב ברמה הבסיסית צריך לדעת לענות לשאלות בהלכה פסוקה מהו פסק הלכה: התורה לימדה אותנו יסודות וכללים, אשר אותם אנו אמורים להשליך על מקרים שונים, אותם לא פרטה התורה, לפסוק הלכה פירושו להכיר היטב את הכללים האלה, ולפסוק כיצד הם באים לידי ביטוי מעשי במקרה מסויים , מה שכבר בא לדיון ונפסק להלכה בספרי ההלכה, כמו כן הוא צריך להיות מוסמך לרבנות כפי שיתואר בהמשך.

מורי הוראה ופוסקים נמצאים בדרגה גבוהה מזו, והם יודעים להשיב לשאלות בהלכה גם בנושאים שלא נפסקו עדיין להלכה בגלל מציאות טכנולוגית שהתחדשה או מסיבות אחרות , הם יודעים לבחון את פרטי המקרה, לדמותם למקרים הפסוקים כבר להלכה, ולפסוק הלכה תוך שימוש בכללי הפסיקה. יש פסקי הלכה פרטיים המתאימים באופן מיוחד

לשואל מסויים בגלל נסיבותיו השונות ומצבו הרוחני, ויש פסקי הלכה כללים המתאימים ומחייבים את כלל הציבור.

דיינים הם רבנים בעלי התמחות המאפשרת להם לדון בדינים שבין אדם לחבירו, כמו דיני ממונות ירושות ונזקי שכנים. זוהי התמחות מיוחדת בהוראה ורב שלא למד והתמחה בנושא זה אפילו אם הוא פוסק או רב ראשי של עיר מסויימת אינו רשאי להיות דיין בבית דין, וצריך לדעת להפנות כל בעיה לרב המתאים.

גדולי הדור הם רבנים משכמם ומעלה, מורמים מכל הדור, שם דבר ברמת ידיעתם בתורה, ביראת שמים, ובאהבת ישראל גדולה, שזכו להכנעת הציבור אליהם, לאלו תפקיד נוסף על מה שמנינו עד עתה, לפסוק פסקי הלכה הנוגעים לבעיות השעה של כל הדור כולו, וכן להנהיג את הדור ולקבוע תפיסת עולם ודרכי פעולה הנוגעות לכלל ישראל.

בעבר הרבנים היו "נסמכים" (מקבלים את התואר רב) על ידי רבותיהם שמכירים את רמת ידיעותיהם בתורה ואת יראת השמים שלהם וממנים אותם להיות רבנים, כיום רמת הידיעות נבדקת באמצעות מבחנים תיאורטיים ומעשיים (בנושאים מסויימים) ומאחורי כל רב עומדת המלצת רבותיו שהוא אכן ראוי להקרא בתואר רב.

עד היכן מגיעה סמכות הרבנים

ידוע לכל נהג ששמירת מרחק מהרכב הנוסע לפניו חשובה מאוד, כאשר הרכבים קרובים מדי זה לזה יכולת ההחלצות ממצבי סיכון יורדת בהרבה ולפעמים אינה קיימת כלל, ובמצב כזה עלולות להיות בדרך הפתעות לא נעימות. בכל שנה נהרגים בישראל כמה עשרות אנשים ועוד כמה אלפים נפצעים בתאונות שנובעות מאי שמירת מרחק, וזה בנוסף לנזקים הכספיים הגדולים.

התורה ציוותה וזה פסוק מפורש בתורה "ושמרתם את משמרתי" (ויקרא יח-ל) עשו משמרת למשמרתי (גמרא יבמות כא.). על הרבנים גדולי הדורות **לתקן תקנות נוספות** על מה שכתוב בתורה, שמטרתם להרחיק את האדם מלעבור על

חוקי התורה, ולחזק את קיומם במקום שהם מוצאים צורך בכך לפי שיקול דעתם, המצוות שהקב״ה ציווה אותנו בצורה ישירה נקראות מצוות דאורייתא (מהתורה) ואילו המצוות שרבותינו תיקנו נקראות מצוות דרבנן (של רבותינו).

לדוגמא התורה אוסרת לספר על מעשיו הרעים וחסרונותיו של הזולת (מה שנקרא לשון הרע), וחכמים הוסיפו ואסרו גם לשבח אדם בפני שונאיו, כיוון שזה יכול לגרום בעקיפין שינסו לסתור את דברי השבח וידברו בגנותו. גמרא בבא בתרא קסד:

במקביל לציווי שצוותה התורה על החכמים לתקן תקנות, ציוותה התורה גם עלינו לשמוע ולקיים את התקנות שתיקנו חכמי ישראל לדורותיהם ״לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל״ (דברים יז,יא) , ולכן מי שלא שומע לדבריהם עובר בעצם גם על ציוויו של הקב״ה שציווה על כך.

באופן מעשי - במשך השנים תיקנו רבותינו תקנות שונות כפי הצורך בכל מקום ומקום שגרו בו יהודים, וכיוון שבתקופות שונות היו קהילות היהודים מפוזרות במקומות שונים בעולם כשלכל קהילה בעיות וצרכים שונים, גם התקנות שתיקנו רבותינו במקומות השונים היו שונות אלו מאלו, ומזה צמחו שינויים בין מנהגים של בני עדות שונות.

יושר אינטלקטואלי ללא פשרות

חכמי ישראל נודעו מאז ומתמיד כבעלי יושר אינטלקטואלי, מחפשים את האמת ללא פשרות וללא נגיעות אישיות, מה שהקב״ה רוצה – את זה אנחנו נעשה.

חכם הפוסק הלכה מסויימת מנמק כיצד הגיע אליה, מהם המקורות שלו ומה שיטת הפסיקה, כיוון שכל דבר שאינו הולך לפי שיטת הפסיקה המקובלת מזה דורות אינו קביל, ואפילו גדול הדור אינו יכול להמציא המצאות כרצונו כיוון שגם למצוות ותקנות יש כללים ברורים, ואילו היה פוסק הלכה שלא כפי הכללים, לא היו שומעים בקולו. (מכאן גם ניתן להבין את יחסה של היהדות לרפורמים והמצאותיהם).

סיפור ששמעתי על הרמב״ם ואחר כתיבת שורות אלו, שמעתי שהסיפור הובא בספרו שלא הרב הנאמ״ן שליט״א ״מגדולי ישראל״ דף עב בח״א. , ממחיש את הנחישות של עם ישראל לקבל רק דברים מבוססים לפי הכללים, ללא משוא פנים אפילו לרבנים הגדולים ביותר, ודברים אלו ידועים גם לכל המבקר בבית הכנסת:

הרמב״ם, אחד מענקי הדורות של עם ישראל, גאון עצום בתורה ובעל שם עולמי ברפואה ובמדעים שבתקופתו, רוב פסקי ההלכה אותם אנו מקיימים היום מבוססים על פסקיו, וכן ספרי רפואה רבים נכתבו שנים רבות לאחר פטירתו בהתבסס על ספריו הגאוניים.

הרמב״ם, נאלץ בתקופה מסויימת לשהות במצריים, ושימש בתפקיד רופאו של מלך מצרים, יום אחד פנה המלך המוסלמי לרמב״ם בהצעה קנטרנית, ״למה אתם היהודים לא תתאסלמו כמו כולם״, הרמב״ם שידע שתשובה לא זהירה יכולה לגרום לו וליהודים בני ארצו צרות גדולות, השיב למלך תשובה דיפלומטית, ״אדוני המלך אתה כמובן צודק, אך ברצוני להראותך דבר מה בטרם נעבור לביצוע ההתאסלמות״ ההמונית.

ביקש הרמב״ם מהמלך ללכת למסגד ולבקש מהמתפללים להשתחוות לכיוון ההפוך ממכה, הפך מכיוונם הרגיל, כולם עשו כדבר המלך בלי לפצות פה, לאחר מכן ביקש הרמב״ם מהמלך להתלבש בלבוש פשוט בו לא יזהו אותו ולהתלוות אליו לבית הכנסת, וכן עשו.

הרמב״ם שהיה גדול הדור, עלה לקרוא בתורה (בה קוראים כמה פעמים בשבוע) ועשה במכוון טעות בניקוד של אחת האותיות, מיד קם ילד קטן ותיקן את הרמב״ם, הרמב״ם חזר לתחילת הפסוק ובמתכוון חזר שוב על טעותו, קמו שני גבאי בית הכנסת (המנהלים אותו) ואמרו ״כבוד הרב, או שאתה קורא לפי המסורת או שתפסיק לקרוא״.

פנה הרמב״ם למלך ואמר, אדוני המלך, ראינו שלמוסלמים אין בעיה לשנות את כיוון תפילתם, ואילו היהודים לא מוכנים לשינוי אפילו בניקוד של אות אחת מהתורה, ואפילו לא ילד קטן, כל שכן שאין דרך להשפיע עליהם שישנו את דרכם ואמונתם.

מעשה שהיה בגדול הדור, ראש ישיבת פונובז׳, הרב שך, שהתחיל למסור שעור תורה למאות תלמידי הישיבה, והסביר את הדברים באופן מסויים. אחד התלמידים הצעירים ביותר שאל שאלה שהעמידה בספק את נכונות הסברו של הרב, הרב סגר את הספר, והפסיק את מהלך השעור בהסבירו שיש אמת בדבריו של התלמיד. גדולי ישראל לעולם לא פחדו לחזור בהם, הם לא חפשו לא כבוד ולא יוקרה אלא אך ורק את האמת!

שימור המקור לאורך הדורות

בתקופות שונות בהיסטוריה של עם ישראל ישבו חכמי ישראל לחקור ולהתבונן באמיתותם של ספרים שהיו אז לפני המצאת הדפוס מועתקים בכתב יד, כאשר מצאו בהם סתירות חקרו יומם ולילה להבין את מקור הסתירות, לפסול את מה שנראה כמשובש מסיבות טכניות, להגיה כראוי את מה שמוכח ללא ספק כנכון, ולפסול או לתקן כתבים ששובשו בצורה מגמתית.

את ספר יחזקאל, שהוא אחד מספרי הנביאים החשובים של עם ישראל, רצו חכמי ישראל לגנוז (להניח בצד ולהתעלם ממנו) כיוון שנמצאו בו דברים הסותרים עניינים המופיעים בתורה. בסופו של דבר לאחר עמל ויגיעה רבה הצליח אחד מחכמי ישראל להבין את משמעותם האמיתית של הדברים וקיבלו גם את ספר יחזקאל כספר מן המנין, בין שאר ספרי הנביאים. כמבואר בגמרא שבת יג:

וכן האמוראים, חכמי ישראל שחיו לפני כאלפיים שנה, ישבו משך שנים כדי להבין ולתקן שיבושים שנפלו בהעתקת יד של נוסח המשנה (ספר ההלכה הראשון שנכתב) תוך התבוננות לוגית מעמיקה והשוואת קטעים שונים מהמשנה, ברייתות (כתבי הלכה קדומים מתקופת כתיבת המשנה שלא נכנסו למשנה) ופסוקים מהתנ״ך.

לא צריך ללכת רחוק, גם כיום, ספר תורה למרות קדושתו הרבה, אם נמצא שיש בו אות אחת לא נכונה, או אפילו לא ברורה, או אותיות מחוברות זו לזו (ספר תורה נכתב ביד ולא על ידי דפוס) כל הספר פסול ואין בו

קדושת ספר תורה, ודינו כחומש (ספר תורה מודפס) עד שיתקנו אותו, הכל חייב להיות מדוייק לחלוטין. הרמב״ם בתחילת פרק י מהלכות ספר תורה

רמת הידיעות של חכמינו

גדולי ישראל לדורותיהם, על אף העובדה שהיו עוסקים יומם ולילה בלימוד התורה, ונדמה היה כי הם מנותקים לחלוטין מכל המתרחש, הפתיעו בכל פעם מחדש ברמת ידיעותיהם במדע בנפש האדם ובכל מה שקורה בעולם, ידיעות אותן רכשו באופנים שונים. ואלו מובאות בכתביהם הרבים.

התורה עצמה, שבעל פה ובכתב, מכילה בתוכה, בארבעת רבדיה (פשט רמז דרש וסוד) מידע רב על הבריאה והאדם, ידיעת הדברים בצורה מעמיקה נותנת הבנה בכל ענייני העולם.

כמו כן, חכמתם הרבה של חכמי ישראל וחריפות שכלם שנבנתה מתוך התעמקותם בתורה, עמדה להם לא אחת ככלי להתבוננות והבנת דברים מורכבים בחריפות ובעומק גדול הרבה מעבר למקובל.

ידיעות רבות קבלו חכמי ישראל מדור לדור, כשהחוליה הראשונה בשרשרת הדורות הלא היא משה רבינו שקיבל ידיעות אלו מהקב״ה במעמד מתן התורה בהר סיני לעיני כל ישראל.

ידיעות רבות שידעו וכתבו חכמינו הוכחו כנכונות אלפי שנים מאוחר יותר עם התפתחות הטכנולוגיה, משום שבתקופתם לא היה המדע מפותח דיו כדי להוכיחן, ובדברים אלו מלאים ספרי ״תורה ומדע״.

הדיוק בפסיקת ההלכה

וכעת אסביר מנין לנו הביטחון שחכמי ישראל שבקולם אנו מצווים לשמוע, עושים את מה שהקב״ה ציפה מהם בצורה טובה ומדוייקת, שעל אף שהם חכמים מאוד ויראי שמים סוף כל סוף הם בני אדם.

הואיל וחכמי ישראל פועלים בשליחותו של הקב״ה שציווה אותם על כך בתורה, הוא גם נתן להם יכולות גבוהות וסיוע גדול בשיקול דעתם, לעשות הכל בצורה טובה מדוייקת ומכוונת לאמת, הרבה מעבר ליכולת אנושית רגילה, ושומר אותם מטעות, ובפרט לגדולי ישראל המתווים דרך לכלל ישראל, שהשפעתם על כל הדור גדולה מאוד, וכל העולם תלוי בפסקי ההלכה שלהם.

יתרה מזו, בזה שהקב״ה נתן לרבנים סמכות לפסוק את ההלכה על פי כללי היסוד שהגדיר, הוא גם נתן תוקף וחשיבות לפסק ההלכה שנפסק כאן בעולם הזה כרצונו ממש, ולפי פסק הלכה זה גם נמדדת איכות מעשיו של האדם. וראה סוגיית ״תנורו של עכנאי״ בגמרא בבא מציעא נט: , שם מסיקה הגמרא שלאחר קבלת התורה משמים, פסקי ההלכה מוכרעים כאן בארץ.

למה הדבר דומה למנכ״ל חברה ששולח את עוזרו לחתום חוזה עם מאן דהוא, הרי ברור שגם אם העוזר לא יבין כראוי בצורה נכונה את רצונו של המנכ״ל בנקודה מסויימת, בכל זאת יש תוקף מלא לחוזה שהוא חתם, ולאחר שהחוזה נחתם, גם המנכ״ל יכבד את החוזה שחתם שליחו, כיוון לשליח יש את כוחו של המשלח, וחכמי ישראל הם שליחים של הקב״ה.

אם ראשונים כמלאכים

בו בשעה שהטכנולוגיה מתפתחת מדור לדור הרוחניות הולכת ודועכת, וזה בין הייתר משום הריחוק הרוחני ממעמד קבלת התורה בהר סיני. בכל דור כשמשווים את התנהגות הצעירים, לצעירים בדורות שקדמו להם – רואים התדרדרות גדולה ברמת התורה המוסר והדרך ארץ שלהם.

מלאך הוא שליח של הקב״ה העושה בדיוק את מה שהוא ציווה אותו, אדם שעושה בדיוק את מה שאמר בורא עולם ללא נגיעות אישיות נמצא במדרגה רוחנית גבוהה מאוד ומכונה גם בלשון מליצה מלאך. רבותינו לפני אלפי שנים, לימדו אותנו על ירידת הדורות במאמרם גמרא שבת קיב: ״אם ראשונים כמלאכים – אנחנו כבני אדם, ואם ראשונים כבני אדם – אנחנו כחמורים״, במאמרם זה, הם התכוונו לומר שכל דור ודור נחשב נחות יחסית לדורות שקדמו לו בעניינים רוחניים, וככל שהדור מאוחר יותר – כך גם חכמי אותו הדור פחותים בהשגותיהם ובמדרגתם הרוחנית.

עוד הם התכוונו לומר, שאדם המתייחס לגדולי הדורות הקודמים בהערכה נמוכה מהמגיע להם, כאילו הם בני אדם כמונו, הרי מצהיר בכך גם על רמתו הנמוכה (כלומר שהוא חמור). גדולי הדורות בתקופות שונות, העידו על חוסר ההשגות שלהם בתורה בהשוואה לרבותיהם.

המשמעות המעשית של מאמר זה, מעבר לנתינת הכבוד, שאין לגדולי דור כלשהו, כוח לסתור את דבריהם של גדולי הדורות הקודמים בפסקי ההלכה שלהם.

עלינו הקטנים, ציוותה התורה לשמוע בקולם של חכמי הדור שלנו, אף שאינם במדרגתו הרוחנית של משה רבינו.

אחת הסיבות לנתינת הכבוד שהתורה דורשת מצעירים לזקנים נובעת מהיתרון שיש לזקן על הצעיר, כיוון שהולך ופוחת הדור, וזה בנוסף לנסיון החיים העשיר שרכש הזקן בחייו. הדורות המאוחרים נופלים בדרגתם הרוחנית מקודמיהם.

לפי התורה, הקוף היה בתחילתו אדם, ובמגדל בבל הפך הקב״ה את האנשים שרצו להילחם איתו לקופים במסכת סנהדרין (דף קט עמוד א) מוסבר שהאנשים שרצו להלחם עם הקב״ה במגדל בבל (בראשית יא) נהפכו לקופים ורוחות ושדין ולילין. , מאדם אפשר לעשות קוף אך לא להיפך...

כל אחד והאמת שלו?

לפני כמה עשרות שנים, באירופה הנאורה והתרבותית, בתוך עם השוחר מדע פילוסופיה אומנות ויופי, עלה לשלטון מנהיג שסבר (כפי שלמד מ"רבותיו" הפילוסופים)**, שבני האדם צריכים ללמוד מעולם החיות, וכפי שבטבע החיות החזקות שורדות, כך ראוי "להשביח" גם בני האדם, לפי השקפתם העולם שייך לחזקים, ואת החלשים לא צריך. מכאן לא רחוקה היתה הדרך להקמת התעשיה האכזרית לפתרון "הבעיה היהודית", כך לפי דעתו צריך היה לפתור את ה"בעיה".**

מספרים שכאשר העבירו הנאצים ימ"ש מיד ליד את גופות היהודים שרצחו באכזריותם הרבה, לא שכחו לומר בנימוס בכל גופה וגופה "בבקשה" ו "תודה רבה", נימוסים ללא כיסוי של רוצחים מתועבים.

היה להם הכל חוץ מצלם אנוש, הם הלכו עד הסוף עם האמת שלהם, שהיתה שונה מהאמת של מליוני הנרצחים שרצו לחיות, אבל הם חשבו שזכותו של כל אחד לקבוע, מהי האמת שלו ...

בבית החולים, אדם מבוגר סובל ומתענה, רואה אותו רופא שמחליט שהוא מסכן וגם מיותר, כשאף אחד לא רואה, הוא מנתק לכמה שניות את אחד הצינורות, למה שיסבול... ולזה קוראים "המתת חסד".

לפי דעתו של הרופא הוא עשה מעשה טוב ומלא רחמים, האם מדובר במעשה חסד או ברצח של אדם חסר ישע?

אל חדר הוועדה לאישור הפלות מגיעה אשה במצוקה, ומבקשת אישור להרוג את תינוקה, יש לה בבטן תינוק חסר ישע שרוצה לחיות לאגודת "אפרת" לעידוד הילודה בראשותו של דר' אלי שוסהיים יש חומר הסברה רב בעניין, התפתחותו של העובר בבטן ורצונו לחיות. https://www.efrat.org.il , **אבל הוא לא** מתאים לתכניות שלה בחיים... לאחר כמה דקות היא כבר רגועה, יש לה אישור רשמי בכתב ...

כאשר בני אדם מחליטים החלטות לפי השכל והרגש שלהם, ללא אמות מידה אבסולוטיות, הם עלולים, למרות כוונתם הטובה, להגיע לפשעים חמורים, גם בגלל נגיעתם האישית וגם בגלל ראייתם ושיקול דעתם המוגבלים והמצומצמים.

רק לבורא עולם, "בעל הבית" של העולם, זה שנתן חיים לעולם, יש את הזכות המוסרית והיכולת, לקבוע מי יחיה ומי ימות, מה נכון ומה מוטעה, מה אמת ומה שקר, ואת כל אלה הוא כתב בתורה בחכמתו הרבה, ורק היא משמשת לנו כאמת מידה לחיים נכונים ושמירה על צלם אנוש.

הדרגה הגבוהה ביהדות

לא פעם שומעים בחדשות על מעריציו של מוזיקאי זה או אחר שמתוך התלהבות מכשרונותיו, מגיעים למצב של שכרון חושים ואיבוד ההכרה. גם לשפה העברית המדוברת השתרבבו דימויים מלאי גוזמה המתארים הערצה זו, התואר "אליל הנוער" או "אליל הזמר" ממחישים את גודל האהבה והסגידה לאותם זמרים המכונים גם "כוכבים", עקב היותם בעלי כשרונות לא מצויים. באותה מידה גדולה ההתלהבות משחקני כדורגל אשר אוהדיהם הגדולים המכונים גם "אוהדים שרופים" מוכנים לעשות הכל למען נשוא הערצתם.

בני אדם, כל אחד לפי נטיות ליבו, מעריכים מכבדים ומעריצים אנשים בעלי כשרונות. אנשים מעריכים כח, זריזות, תפקיד, השפעה, עושר, יופי, והישגים למיניהם. אנשים אוהבים הצלחות ומכבדים את המצליחים. האם הדבר מוצדק?

למי מגיע הקרדיט?

האם הקרדיט באמת מגיע לאלו שהתמזל מזלם, ונולדו בעלי כשרונות והצלחות? יש בעולם הרבה אנשים שלמרות השקעתם הגדולה בנושאים מסויימים לא מצליחים להגיע לתוצאות משמעותיות, ולעומתם ישנם כאלה המגיעים לתוצאות מדהימות ללא מאמץ. רואים מכאן שעיקר ההצלחה ברור שאדם שלא ישתדל השתדלות מינימלית לא יצליח. אינו תלוי באדם עצמו.

כל החכמות והכשרונות שרק ניתן לתאר, שייכים כולם לבורא עולם, אותם הוא חילק בין בני האדם בהתאמה מלאה לתפקיד שהועיד לכל אחד ואחד כל כשרון ניתן לנתב לטוב או לרע, והקב״ה חפץ בזה שנבחר בטוב, וזו חלק מהבחירתו של האדם לנתב את כשרונותיו לדברים טובים. אדם שאוהב לראות דם צריך להיות רופא או מוהל ולא רוצח, ועיתונאי המוכשר בכתיבה צריך לכתוב דברים טובים וערכיים ולא דברי לשון הרע והשמצות , בין כשרונות שכליים ובין כשרונות גופניים, והאדם רק מוציא אותם אל הפועל. זו גם הסיבה שהתורה אוסרת על האדם להתגאות.

אף על פי שבני אדם נוטים לייחס את הכבוד למי שהם רואים בעיניים, הכבוד והקרדיט על כל ההצלחות שיש בעולם, מגיעים רק לבורא העולם, שהוא הנותן את היכולת לעשייתם. התורה מלמדת שההצלחה היחידה שתלויה באדם וגם נזקפת לזכותו היא התגברותו על יצרו הרע בעשותו מעשים טובים.

ההכרה בעובדה שהקב״ה הוא מלך העולם, שברא ומקיים בכל רגע ורגע כל מולקולה שבבריאה, מחייבת אותנו לנהוג בו כבוד מלכים, הרבה יותר ממה שנוהגים במלך בשר ודם שהיום הוא חי ומחר הוא מת.

אמנם הקב״ה לא צריך כלל את הכבוד שאנו צריכים ומצווים לנהוג בו, כיוון שלא חסר בו דבר, ואין בו תאוות כבוד (שהיא חסרון גדול המצוי ברבים מבני האדם), אבל מצידנו נתינת הכבוד להקב״ה היא דבר נכון ומתחייב משום היותו מלך העולם.

מהי מצווה לשמה?

נתינת הכבוד הראויה במדרגה הגבוהה של היהדות מתבטאת בעשיית המצוות שלא לשם קבלת שכר אלא אך ורק לשם עשיית כבוד לבורא עולם שציווה על עשייתן. ועשייה זו של מצווה מכונה גם "לשמה", והכוונה מצווה לשם המצווה, ולא לשם קבלת שכר או תועלת כלשהם.

משנה אבות א-ג, רמב"ם–הלכות תשובה–פרק עשירי, אדיר במרום (רמח"ל) דף לז, ד"ה: "ואמר ומחצדי חקלא זעירין ... וצריך שתדע כי עיקר הפעולה שצריך האדם לעשות, הוא לכוון דרכיו והליכתו לתיקון השכינה ..."

כוחה של מדרגה זו של עשייה "לשמה" הוא גדול, אדם העושה מצוות מתוך כוונה לקבל שכר עלול לפעמים לשקול את כדאיותה של עשיית מצווה כנגד אי עשייתה, ואילו אדם שהגיע למדרגה של "לשמה" אינו מפעיל שיקול דעת בזה, כיוון שהעשייה שלו אינה קשורה לתועלת אישית כלשהי.

מהי מסירות נפש?

ישנן גם מצוות מסויימות בהן כל יהודי מצֻוה להבליט את הכבוד של בורא עולם, עד כדי שיהיה מוכן אפילו למסור

את נפשו עליהם (למות כדי לא לעבור עליהם), כפי שעשו עם ישראל במשך הדורות, כמו לדוגמה בתקופת האינקוויזיציה האכזרית בספרד בה נהרגו יהודים רבים שסרבו לנטוש את אמונתם היהודית ולהמיר את דתם, כיוון שעל אמת אי אפשר להתפשר. גם כאשר כאשר מכריחים יהודי להרוג אדם אחר, אסור לו לעשות כן אפילו אם הדבר יעלה לו בחייו.

ברוב מצוות התורה אין חיוב למות לכבוד בורא עולם, ולכן, נכונות זו למסור נפש אינה באה בדרך כלל לידי ביטוי באופן מעשי. כאשר נתבונן

בשורשה של הכרה זו, נראה שהיא מגלמת בתוכה נכונות לוותר לכבודו גם על כל הנאות העולם, לכבוד בורא העולם.

התועלת המעשית במסירות נפש

הנכונות למסירות נפש היא המדרגה הגבוהה ביותר בקיום היהדות, ומתוכה נבנה האדם לחיות חיים של עשיית מצוות שלימה ומעולה תוך ויתור בלב שלם על הנאותיו כשנדרש לכך, שהרי אדם שמוכן לוותר אפילו על חייו לכבוד בורא עולם, בוודאי מוכן לוותר על כל דבר אחר.

אדם כזה רואה באור אחר את כל החיים, את כל מה שהתורה מצווה הוא מקבל בשלימות, וכן את המידות הטובות שהתורה מלמדת הוא מאמץ כדרך חיים, הוא אינו נפגע מבני אדם, אינו נעלב ואינו כועס, הוא מוותר בקלות לאחרים וחי טוב עם כל מה שעובר עליו. שכיוון שהוא מוכן אפילו למות כדי לתת כבוד לבורא עולם, כל שכן שהוא מוכן לעשות כל דבר אחר לשם כך.

נתינת הכבוד הראוי לבורא עולם, בעשייה של מצוות "לשמה" מבטאת באופן מעשי את הכרת הטוב והכרת גדלותו ושלימותו האין סופית של מי שברא אותנו כדי להיטיב לנו, כי לו ורק לו מגיע הכבוד האמיתי.

יש עוד כאלה שמוכנים למות ...

יש להבחין הבחנה ברורה וחדה בין דרכה של היהדות למסירות נפש שכל כולה נתינת כבוד להקב"ה, שלא בשביל כבוד ותועלת אישית כלל, לבין דרכים אחרות, כגון דרכם של הישמעאלים הקוראים למלחמתם האכזרית מלחמת קודש, ובשם אמונתם מתאבדים כדי להרוג אחרים, לזכות בכבוד מדומה, ו"לזכות" כביכול לגן עדן על המעשים הנפשעים. וכן דרכם של היפנים שנכשלו בדבר משמעותי בחייהם לשים קץ לחייהם

כאקט של לקיחת אחריות על הכשלון, אולי (אינני יודע) מתוך מחשבה שכך הם מתקנים את מה שעשו.

היהדות חפצה בחיים אבל עם מוכנות גבוהה אפילו למות למען האמת, ומתוך כך מדרגת עבודתו של היהודי גבוהה וזכה הרבה יותר.

היכן נפגשים ההגיון והרגש

בעולמנו הטכנולוגי המתקדם, בו נוחל המדע הצלחות מסחררות ומוכחות בכל פעם מחדש, מתעוררת השאלה, האם עדיין יש מקום להתנהגות היהודית המסורתית מדורי דורות, שאינה משודרגת בהתאם לרוח הזמן?

פתרונות פסיכולוגים זולים?

מזה דורות רבים, נהגו היהודים להתפלל לבורא עולם, לדבר איתו, להודות לו כשטוב, לבכות לו כשרע, ולקיים את מה שהוא כתב בתורה. מבט מבחוץ על התנהגות זו, לעיתים יוצר את הרושם אצל מי שלא טרח לתהות על קנקנה של היהדות, שזו, נוצרה על מנת לספק פתרונות פסיכולוגיים זולים לצרכים נפשיים, ואין בה ממש, כיוון שאין בה הגיון הנראה לעין וגם אינה מוכחת מדעית, ולכן אינה מתאימה לתקופתנו.

הכלים של המדע

באמת שהכלים המדעיים אינם יכולים למדוד כל דבר. ישנם דברים שלמדע לוקח שנים להבין, וישנם דברים שאינם נמצאים כלל בפרספקטיבה המדעית, ובכלל אלו כל העניינים הרוחניים.

אוהבי המוזיקה, לא יפסיקו ליהנות ממוזיקה טובה בהעדר סיבה הגיונית לשמיעתה, במוזיקה יש הגיון פשוט שאומר, תשמע מה שגורם לך הנאה.

התורה, לעומת המדע, כוללת בנוסף לענייני העולם הגשמיים גם את העניינים הרוחניים שהם בה העיקר. ואף על פי שהתורה אינה עוסקת בדרך כלל במתן הוכחות לכך, יש לה הגיון בריא וכוללני הרבה מעבר למה שאנו מכירים ראה במאמר "מהי הנשמה" , ומשום כך גם כלי ההוכחה של היהדות שונים מהכלים של המדע, כפי שמופיע בקיצור במאמר "מי אמר שהיהדות אמת".

המדע הוא דבר נפלא וחיוני, אך אינו מתיימר ואינו מתאים לבחינת סוגיות רוחניות, והבעיה אינה במדע, אלא בנסיון לייחס לו יכולות שאין בו.

חכמתו של בורא העולם

צורת הביטוי החיצונית של היהדות, אינה מסגירה, ולו במעט, את ההגיון הצרוף והחכמה האדירה החבויים בה.

בורא העולם בחוכמתו, הגדיר עבור הנשמות בטרם בריאת העולם, מטרות רוחניות, שלשם השגתן, ברא את העולם ראה במאמר "מהי הנשמה". , מטרות אלו מושגות באמצעות עשיית המצוות אותן כתב בתורה.

לשמחה, להתלהבות, ולעוד סממנים יהודיים חיצוניים לכאורה, הנראים חסרי הגיון, ישנה חשיבות רבה כחלק מעשיית המצוות.

צורת פעולתן של המצוות להשגת מטרתם הרוחנית, נשגבת במקרים רבים מבינתנו כבני האדם משום היותנו חומריים.

הראש בשמים והרגלים על הקרקע

יהודי שמתלהב בתפילה, עוצם עיניו, מתנועע ומנותק מהעולם, הוא מחובר כרגע לאוהב הגדול ביותר שלו – לבורא עולם, האבא הגדול שבשמים. נדנוד הגוף בעת התפילה או לימוד התורה, הם מעין מדיטציה של ניתוק מבוקר מהמציאות הגשמית וחיבור לבורא עולם. מצבים נפשיים מרוממים אבל שפויים, הבונים את האדם כאישיות חיובית ומלאה אנרגיה טובה המועילה לכלל הבריאה.

במצוות התורה קיימים ביטויים חיצוניים רבים למשמעויות רוחניות עמוקות, אותם צריך ללמוד כדי להבין.

התנהגות בדרך היהדות, מספקת לנפש האדם את צרכיה הרוחניים, ולכן במקרים רבים, בני אדם בשעת משבר, מתקרבים לאמונה בבורא עולם, לאחר שאבדו את האמון בגשמיות, משום שרק אמונה זו ממלאה את מחסורם האמיתי.

האם היהדות דורכת במקום?

דברים שיש בהם חסרונות, זקוקים לשיפורים, המחשב הראשון מילא אולם גדול. לאורך דורות של התפתחויות טכנולוגיות מרשימות, צומצמו מימדיו, בד בבד עם שיפור ביצועיו ומשאביו ללא הכר. נדרשו בו שידרוגים כיוון שהיו בו חסרונות. גם ענפים אחרים בטכנולוגיה השתפרו לבלתי הכר, ועוד היד נטויה.

את התורה קבלנו מבורא העולם, ולכן מצויים בה כל מיני השלימות ללא חסרונות וללא צורך לשפר. מי שחושב שיש מה לשפר בה, מראה בכך שהוא מחשיב את עצמו לחכם יותר מבורא העולם וזו בעייתם של הרפורמים, שמלבד שהם פוגעים בכבוד התורה הם גם עושים שינויים והתאמות כל הזמן לפי ראות עיניהם. , ובזה סותר את עצמו, מדוע הוא מנסה להתבסס על התורה,

לשיטתו עדיף שיגדיר לו תורה משל עצמו. תורה שעשו בה שינויים אינה התורה של בורא עולם.

הואיל ועבודת המצוות היא רוחנית, ובעולמות הרוחניים אין גבולות כמו בעולמנו החומרי, יש לאדם אפשרות לעלות במדרגות הרוחניות מדרגה לדרגה, ולשדרג את עצמו כל חייו ללא הפסקה, אף על פי שאות אחת בתורה אינה משתנה ולא תשתנה לעולם.

מי אמר שהיהדות אמת?

אף על פי שאמיתות הדרך היהודית המבוססת על התורה אינה מוטלת בספק, והוכחתה אינה מטרתו של חיבור זה, וכן יש הרבה ספרים נפלאים העוסקים במיוחד בנושא זה, מכל מקום מצאתי לנכון להקדים הקדמה קצרה בעניין זה.

ספקנות מוגזמת

סטודנט הלומד מדע מדוייק, למשל כימיה, כשהמרצה מסביר מבנה כימי מסויים, הוא בדרך כלל מאמין לו.

סטודנט שירצה להיות חשדן ולאמת כל דבר בעצמו, יוכל לטעון, גם אם המרצה יראה לו דבר מה במיקרוסקופ אלקטרוני חדיש, שאולי מה שמוצג על המסך אינו החפץ המונח למטה, שהרי הזום גדול כל כך שבעין לא ניתן לראות שום קשר.

כדי לאמת שאכן במיקרוסקופ רואים כמו במציאות, הוא יצטרך קודם כל להבין היטב באופטיקה באלקטרוניקה ואולי גם במחשבים, ולהגיע בחקירה לידע שנרכש על ידי מדענים ואנשי הייטק במשך שנים, זו לא

עבודה של אדם בודד ולכן אדם בודד הרוצה להבין ולאמת את הדברים יצטרך להשקיע בכך שנים רבות, אולי יותר משנות חייו, להתמחות באופטיקה אלקטרוניקה מחשבים, שהרי המדענים עשו מחקרים וניסיונות רבים עד שהגיעו למסקנה שזה נראה על המסך באמת כמו במציאות, ובאמת כל זה רק תיאוריה, בדרך ההיקש והפילוסופיה כיוון שבעין אי אפשר להבחין במולקולה כדי לאמת את הדברים!!!

יכולתו המוגבלת של האדם

באופן מעשי אנו נאלצים לסמוך על המוניטין המדעי של אותן חברות ומדענים שפיתחו את המיקרוסקופ כי בלי זה אי אפשר להתקדם.

החזאי ברדיו אמר שיהיה קר, או שיש פקק בכביש מסויים, אולי זה לא מדוייק, אבל למה שישקר, אנו מתנהגים בהתאם, הברוקר אמר שכדאי להשקיע במנייה מסויימת, יש כאן הימור לפעמים גם אינטרסים, ובכל זאת אנשים רבים פועלים בהתאם להמלצתו. בעיתון כתבו שבהודו נמלה ילדה פיל ואני מאמין ...

במקרים רבים, בני אדם נוטים להאמין גם בדברים שלא קיבלו עליהם הוכחה מדעית מדוייקת כיוון שהוכחות מדוייקות אינן תמיד בנמצא, וגם אין הרבה מה להפסיד אם זה לא נכון.

הטכנולוגיה המתקדמת בעולם

מדענים ואנשי הרפואה עומדים פעורי פה מול התחכום השלימות והגאוניות במנגנונים הנפלאים שבגוף האדם, המוח הראיה השמיעה, הנשימה, הדם, העיכול, הרביה ועוד ועוד, ומיום ליום רק מגלים ומפרסמים עוד דברים חדשים ומדהימים על רמת התיכנון הגבוהה והמדוייקת של גוף האדם.

גוף האדם וכן העולם כולו, מתוכננים ברמה גבוהה הרבה מעבר לפיתוחי ההיטק השונים (שמקורם גם כן במח האדם...), ולמרות זאת יש אנשים המוכנים לקבל את הטענה האומרת שהעולם והאדם נוצרו לבד, אף על פי שהם עצמם יתייחסו בזלזול למי שיאמר ששעון קסיו נוצר לבד.

הקונפליקט הגדול

אנשים מוכנים לקבל כאמת מוחלטת, הסבר הקובע בפסקנות שהעולם בין מיליוני שנים כיוון שמצאו שרידים של דינוזאורים, והגיעו למסקנותיהם תוך שימוש בידיעת עקרונות פיזיקלים מסויימים, באמת שעל הסבר זה יש למדענים קושיה אבל לא זו הנקודה, גם אם ההסבר היה מניח את הדעת, אסור לשכוח שאת זה אף אחד לא ראה בעיניים, וזה מה שנקרא בפי המדע תיאוריה, ואפילו אם זה נשמע מאוד מאוד הגיוני, זו אינה ראייה או הוכחה מדעית.

כשאדם טוען שבמשך מליוני שנים דברים התפתחו לבד, דומה הדבר לאדם שטוען במשפט: יש לי עד אבל הוא מטייל בלי פלאפון במזרח הרחוק, או שהוא כבר נפטר לפני מאה מיליון שנה, לכו תחפשו אותו בעצמכם, אבל לי יש עד ...

רק אל תפריע לי בחיים

הסיבה לקבלת השערות חסרות ביסוס כאמת - היא הנגיעה האישית, טבע האדם לקבל ולהאמין בדברים שאינם משמעותיים עבורו, אבל כאשר הוא שומע שהעולם לא נוצר מאליו אלא נברא על ידי כח מתכנן ומכוון, ולכח הזה יש ציפיות ממנו, וכשיכיר בכך, הוא כבר לא יוכל לעשות מה שהוא רוצה, הוא מעדיף בתת המודע להגיע למסקנה לא מחייבת, שהעולם נברא לבד.

זה נקרא נגיעה אישית וזה מפריע לשיקול דעת אובייקטיבי בהסקת מסקנות אפילו מבלי לתת על כך את הדעת..

שוחד יעוור עיני חכמים

לפי התורה - שופט בבית דין שקיבל מתנה אפילו הקטנה ביותר כבר נקרא משוחד ואסור לו לדון, מה כבר מתנה קטנה יכולה להשפיע? באמת במציאות זה מאוד משפיע וזה גם ההסבר היחיד כיצד אדם הגיוני יכול להגיע למסקנות שכאלה בהבנה ובשיקול הדעת.

כאשר אדם מנסה להבין סוגיות הקשורות לאמונה בצורה אובייקטיבית ולא משוחדת הוא חייב להיות מודע לכך שבסתר ליבו הוא מפחד לשנות את צורת חייו, ולנסות לשקול את הדברים בהגיון כאילו הדבר אינו קשור אליו כלל, זה קשה אבל אפשרי למי שמחפש את האמת.

אמת הדבר, שקבלת או דחיית האמונה על המשתמע ממנה, משפיעות על כל צורת החיים, אבל התועלת שבאמונה מלבד היותה אמת, היא גדולה ומשתלמת כפי שהוסבר במקומות שונים בחוברת, דברים שרואים משם לא רואים מכאן.

ישנם דברים באמונה שניתן להוכיח וישנם דברים שלא ניתן, והחכמה הגדולה להתייחס לדברים ללא נגיעות אישיות אלא מתוך יושר ורצון אמיתי לברר את האמת, אפילו שידיעת האמת מחייבת.

התקדמות גדולה התקדם העולם כאשר גילו את גלי הרדיו שעליהם מבוססים הפלאפונים ומכשירים מודרניים אחרים, דרך הגוף שלנו עוברים גלי רדיו רבים המכילים בתוכם מליונים של תמונות סרטים מסרים קבצים שירים ועוד אינספור תכנים. אפילו שלא רואים את הגלים כל ילד יודע שזה קיים. גם הוכחה נסיבתית הוכחה המבוססת על התוצאה במקום על עצם הפעולה מתקבלת בברכה, וכולם מבינים שגם מה שלא רואים קיים.

כלי ההוכחה של המדע

כשם שלכל מדע ומדע ישנם כלי הוכחה משלו, ולא ניתן להשתמש בכלים של מדע אחד להוכחת נכונותו של מדע אחר, כך כלי ההוכחה של האמונה הם יחודיים וצריך להבין אותם.

עובדה מעניינת, שיקול הדעת של האדם על פי רוב אינו בנוי מהוכחות מוחלטות אלא הוא מכריע מה יותר מסתבר בשכל הישר בין כמה אפשרויות, וזה מהסיבה שקשה מאוד לקבל הוכחות מוחלטות בכל נושא שבעולם, הקיצוניות שבדבר שגם אדם שראה בעיניים שלו משהו מסויים ברור כשמש ממרחק של חצי מטר פתאום מתעורר ... והנה חלום, אדם לא תמיד בטוח אם הוא חווה מציאות או חלום.

ישנן תרופות וחומרים שהימצאותם בגוף האדם ובמוחו גורמת לו לתופעות לוואי של שינוי בצבעים שהוא רואה, הוא רואה תכלת ומוכן להשבע על כך, אבל זה בכלל לא תכלת אלא לבן, או ראה שמשהו קורה אבל באמת הוא הוזה בהשפעת סמים.

האדם נוטה להתייחס למה שהוא רואה בעיניים כמראה אמיתי, לפעמים העיניים "עובדות עלינו בעיניים", בעולם התעופה ידועה תופעה מסוכנת המכונה "ורטיגו", בנסיבות מסויימות עלול פתאום טייס המטוס שסומך על ראיית עיניו להתבלבל ולהחליף את הכיוונים בין למעלה ללמטה, וכתוצאה מכך המטוס יתרסק, ולכן יש לו מכשירים מיוחדים שאומרים לו את הדבר שלכאורה הכי פשוט בעולם – מה למעלה ומה למטה, גם בדברים שנראים ברורים בחוש - העיניים ושאר החושים יכולים לשקר.

הוכחות תלויות לא רק בכמות ואיכות הנתונים אלא גם במגבלות הצופה, אם מישהו ינסה להבין מיהו או מהו בורא עולם, מה שמכונה בקבלה בשם "אור אין סוף ברוך הוא" הרי ודאי שאין לנו שום כלים להבין בגופנו הסופי המצומצם והמוגבל דברים אינסופיים ראה מה שכתוב במאמר "יש דברים נשגבים מבינתנו". , בדיוק כפי שעיוור מלידה לא יודע מה זה צבע אדום, אפשר לומר לו שמבחינה פיזיקלית זה תדר מסויים, אבל לא יותר מזה – הוא לא יכול לראות ולכן גם אין לו את הכלים לדמיין כיצד מרגיש אדם שאינו עיוור שרואה צבע אדום!!!

ולכן צריך לזכור שגם בענייני יהדות אפילו שהכל אמת – לא כל דבר ניתן להרגיש בחושים ולא כל דבר פשוט להוכיח, וחוסר היכולת נובע במקרים רבים מהמגבלות שלנו להבין או להרגיש את ההוכחה, ישנם דברים שניתן להוכיח ברמת הוכחה שאדם מסתפק בה ביום יום (בה הוא מכריע מה יותר מסתבר), אבל אם מישהו מתיימר לקבל הוכחות מתמטיות למשל להמצאות הבורא - הוא צריך לדעת שלא זו הדרך הנכונה, ההגיון הפשוט אומר שלא ניתן להוכיח דבר רוחני ואינסופי באמצעים כאלה, לכל דבר שהוא בר הוכחה יש את צורת ההוכחה המתאימה לו.

כלי ההוכחה של היהדות

ישנן הוכחות רבות לעיקרי האמונה בדרך ההגיון והפילוסופיה עיין בספר "חובות הלבבות" בשער היחוד, שם הרב מוכיח את עיקרי האמונה בדרך הפילוסופיה. , וכן ישנם דברים שהתורה כתבה, שרואים בעיניים בצורה ברורה שהם מדוייקים להפליא לאורך כל הדורות ולא משתנים אפילו בכהו זה, ועל כל אלה נכתבו ספרים רבים של תורה ומדע. ראה סדרת ספרי "המהפך" , "תורה ומדע", וכן "הצופן" של הרב זמיר כהן, וכן ספר ההוכחות של עו"ד ערן בן עזרא.

ישנן עדויות ארכיאולוגיות המוכיחות את נכונותם של אירועים הכתובים בתורה כגון עשר המכות מלחמת אשור תיבת נח ועוד, וכן נבואות שהתגשמו וראה את הספר "ארכיאולגיה תנכית" של הרב זמיר כהן שכולו עוסק בנושא זה. .

ישנן הוכחות המבוססות על דברים שחז"ל ידעו וכתבו בגמרא, (אחד מספרי היהדות החשובים ביותר) דברים שאדם רגיל לא יכול היה לדעת אלא אם כן קיבל אותם ממי שקיבל אותם מהשמים, דברים שמשה רבינו קיבל בהר סיני מהקב"ה ועברו מדור לדור עד לדורם של חכמינו ומהם אלינו, כל עם ישראל.

ככל שלומדים יותר את דברי רבותינו לדורותיהם בהלכה ובהשקפה, ואת הסיפורים עליהם, כך ניתן יותר לראות ולהתלהב מהיושר האינטלקטואלי, וחיפוש האמת הבלתי מתפשר שלהם.

כאשר רואים את מסירות הנפש של עם ישראל למות ממש למען התורה הקדושה ולא להתפשר על שום אות שכתובה בה - מבינים שכאן מדובר בדבר אמיתי שעבר מדור לדור, ואם לא שהיו ישראל מקבלים תורה מהקב"ה ממש – לא היה ניתן לכתוב בתורה סיפור על מעמד קבלת התורה בו היו נוכחים לפי הכתוב כשש מאות אלף גברים מעל גיל עשרים מלבד הנשים והילדים, שהרי אם לא היה הדבר אמת מי היה מוכן להתייחס לסיפור זה כסיפור אמיתי, ואפילו למות למען קיום מצוותיה של תורה שאמיתותה מוטלת בספק, אלא ודאי היו במעמד הר סיני והעבירו את הכל לבניהם בעוצמה רבה מדור לדור עד אלינו, וראה עוד מה שכתוב בעניין זה במאמר "יציאת מצרים כבסיס לאמונה".

במשך כל הדורות קמו כופרים למיניהם שניסו לשווא להכחיש פרטים מהתורה על מנת להצר לישראל ולהוריד את קרנם, או כדי לפטור את עצמם מעשיית המצוות בהיותם יהודים, ולא עלה בידם אפילו בדבר הקטן ביותר, ואדרבה, בזה רק הבליטו ופרסמו יותר ויותר את אמיתותה ומידת דיוקה של תורתנו הקדושה, כי התורה היא תורה משמים ולא המצאת בשר ודם.

ישנן עוד אמונות

בנכונותו של מעמד הר סיני כפי שכתוב בתורה, מאמינים גם בני אומות העולם מפורש בתורה בפרשת יתרו וברמב"ם הלכות יסודי התורה פ"ח ה"א. .
להבדיל מכך, המוסלמים מאמינים גם ש**מוחמד אמר** שהמלאך גבריאל התגלה אליו **ולא שהם ראו** אותו מתגלה אליו, וההבדל הוא גדול. לספר סיפורים המתאימים לדמיון הערבי המפותח כל אחד יכול, ולכן הרמב"ם קרא לו משוגע (איגרת הרמב"ם), והוא הדין בהמצאותיו של **יש"ו** שאין בדבריהם הבדויים שום עדות להתגלות אלוקית.

דע את מגבלותיך

בחיבור זה לא נתעסק עוד בהוכחות, ישנם ספרים העוסקים במיוחד בכך, אלא נסביר את השקפת התורה, כשם שתלמיד הלומד כימיה לא ממש מתעמק איך בנוי מיקרוסקופ כיוון שאין לדבר סוף ...

לסיכום: בגלל שבנושאי היהדות והאמונה יש לנו נגיעה אישית חזקה, הנובעת מרצונות מנוגדים שמקורם בטעות האומרת שאדם שאינו מחליט לעצמו כיצד לכלכל את חייו מפסיד מכך , צריך לגשת אליהם מתוך רצון כנה ואמיתי לברר את האמת באשר היא, לשים את הפחד מהשינוי בצד, להתבונן בפרטים בעיניים לא משוחדות, וכן לעיין בספרי ההוכחות הרבים שנכתבו בעניין.

לכפור ולסתור ולטעון טענות זה קל מאוד כיוון שאת האמונה לא רואים בעיניים, טבע האדם להאמין אם לא הושפע מחברה וחינוך הסותרים את דרך האמונה.

במקרים רבים, מתגלית גם אמונתם של אלו הנראים רחוקים ממנה, בצעקת "**שמע ישראל** י-ה-ו-ה אלוהינו י-ה-ו-ה אחד" הבוקעת ממעמקי ליבם הטהור, ברגע של אמת.

למה לא הכל ורוד בחיים

כשהייתי ילד, היה משהו שממש הפריע לי בחיים, זה היה קולה של אימי שקרא לי מידי ערב לחזור הביתה ממגרש המשחקים השכונתי, כולם נשארים לשחק ורק אני צריך לעלות הביתה, כי אמא אומרת שכבר מאוחר. למען האמת, גם האמהות של חברי היו מפריעות להם באמצע משחק הכדורגל. לא אשכח את הסרט שלא ראיתי, כולם הלכו לראות, חוץ ממני, "ילד טוב של אמא". גם מרופא השיניים לא לקקתי דבש, ורופא המשפחה היה נותן לי תרופות לא טעימות,

חשבתי לעצמי "החיים אינם ורודים". ילד קטן שאינו מבין נכון את החיים מקבל דברים פשוטים בצורה קשה, וגם אנחנו המבוגרים לפעמים מתנהגים כמו ילדים ...

אם הקב"ה רחמן למה יש יסורים?

סוגיית היסורים עוסקת בשאלה "אם הקב"ה רחמן וטוב, אז למה קורים בעולם מקרים רעים", סוגיה זו היא אחת הסוגיות היותר קשות להבנה ביהדות, וזה מהסיבה שלאדם יש נגיעה אישית בדברים המתרחשים סביבו, וזו גורמת לו במקרים רבים לשפוט דברים לפי הרגש ולא לפי השכל.

ההגדרה של "רע" במקרה זה היא הגדרה ריגשית בלבד ואינה לפי האמת, אך זוהי התחושה הראשונה שעולה לאדם שלא למד את הנושא, כשקורה לו דבר שאינו כפי רצונו, וזוהי גם התחושה היחידה שתשאר לו אם לא ילמד.

ישנם סוגים שונים של יסורים, קלים וקשים, בעיות בריאותיות, קשיים בפרנסה, פגיעה מאדם אחר, ואפילו לא למצוא את המפתחות של הרכב, כל אלה יסורים.

את היסורים מביא על האדם, לא אחר מאשר אוהבו הגדול בעולם, הקב"ה, בדרך כלל איננו מסוגלים לראות את התועלת שביסורים, לפחות לא מייד, כאותו ילד קטן שאימו מכריחה אותו להפסיק את משחקיו ולהכין את שעורי הבית, ורק לאחר כמה שנים אולי הוא יבין את התועלת.

ככל שאדם מבין יותר את מטרתם של היסורים כך יוכל להפיק מהם את התועלת שלשמה הם באו וגם להקל מעליו את צערם.

תכלית היסורים

לא בכדי המילה יסורים והמילה מוסר דומות, הקב״ה מביא יסורים על אדם, כדי לעוררו לערוך חשבון נפש, כאשר אינו מרוצה ממעשיו. יהודי שקיבל מכה – צריך לעצור ולחשוב ״הקב״ה נתן לי את המכה כיוון שאינו מרוצה ממעשי, במה אני צריך להשתפר״. בימינו, שלא כמו פעם, הקב״ה אינו מדבר איתנו דרך נביאים שיוכיחו אותנו בצורה מפורשת כשאנו טועים, במקום אלו באים היסורים כאשר אנו סוטים מהדרך הישרה.

הספר הנקרא ביותר בעולם, ולא רק על ידי יהודים, הוא ספר תהילים שחיבר דוד מלך ישראל לפני כשלושת אלפים שנה. בספר תהילים (כג,ד) מופיע הפסוק ״שבתך ומשענתך המה ינחמוני״ שהוא משל על פי פירוש המלבי״ם תהילים כג פסוק ד , המספר על כבשה שהיתה שמחה כשהיתה מקבלת מכה ממקלו של הרועה. הכבשה הזו ידעה, שכאשר בלי לשים לב, היא יוצאת מן העדר לעבר היער, היא מסכנת בכך את חייה, כיוון שביער יש חיות רעות, ומכתו מלאת האהבה של הרועה, היא זו שמצילה את חייה, היסורים נועדו להציל את האדם מטעויות ולהנחותו בדרך הטובה.

התורה אומרת שעל עבירות שאדם עשה, הוא עתיד לקבל יסורים, כדי לגרום לו להיטיב את דרכו וגם כדי לתקן את הפגם הרוחני שגרמה העבירה, ולכן אדם לפעמים ממשיך לקבל יסורים גם לאחר שתיקן את מעשיו. עבירה שעושה אדם נובעת מחומרנות יתירה המפריעה לעשיית המצוות, וכנגד זה היסורים מרחיקים אותו מהדברים החומריים. אדם האבל על קרוביו, פתאום אינו מתעניין בחדשות וגם אין לו תיאבון, הוא כרגע חושב יותר ברצינות על חייו, למה באתי לעולם ומה מוטל עלי.

כיוון שהיסורים מתקנים פגמים רוחניים שעשה האדם, ישנם מקרים שתינוקות וילדים קטנים מקבלים יסורים או נולדים בעלי מומים, אף על פי שלכאורה לא הספיקו לעשות עבירות. במקרה זה באים עליהם היסורים על עבירות שעשו בגילגולים קודמים כאשר אדם במשך חייו לא זכה להגיע למדרגה הרוחנית שהגדיר עבורו בורא עולם, לפעמים, לאחר פטירתו, נשמתו נולדת שוב בגוף חדש על מנת להמשיך ולתקן את מה שעדיין לא תיקן, וזה נקרא גילגול נשמה. , אלו חשבונות של הקב״ה מתי על האדם להיענש בגילגול הנוכחי, מתי לחזור בגלגול ומתי להיענש בגיהנום, וכן כיצד מתקנים היסורים,

ולנו אין הבנה בכל זה. עלינו מוטל לחפש תמיד במה אנו לקויים ולהשתפר.

לפעמים קורה שאדם עושה מעשה טוב, וכתוצאה מכך קורה לו דבר רע (לכאורה), אדם החליט להיות ישר בעסקים, ובשל כך נגרם לו הפסד כספי, זו חלק ממלחמתו של היצר הרע, המערים עליו קשיים בדרכו הטובה, ועל האדם מוטל למרות הכל להמשיך ולנהוג ביושר, צער והפסד כספי אינם משנים את ההלכה, ובאמת שאין זה הפסד אלא רווח רוחני עצום.

שתי דרכים נתן הקב"ה לאדם להגיע לטוב במסכת סנהדרין דף צז עמוד ב: "אם אין עושין תשובה אין נגאלין אלא הקב"ה מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב". , אם הוא בחר בדרך הטובה בעצמו – הוא זוכה לעשות את תיקונו בצורה יותר "חלקה" כיוון שהוא משקיע מאמץ בעשיית מעשים טובים, אולם אם הוא לא בחר בדרך הנכונה – הוא מקבל יסורים שינתקו אותו קצת מתאוותיו הגשמיות, ויעזרו לו לעצור, להתבונן, ולהבין את כיוון ההתקדמות הנכון עבורו, בדיוק כמו במשל הכבשה של דוד המלך.

אם גם זה לא עוזר להשיבו לדרך הנכונה – הוא עובר בעולם הזה, ובמידת הצורך גם לאחר מותו, תהליך של תיקון הפגם שפגם במעשיו, באמצעות יסורים לגופו נפשו ונשמתו, שיביאוהו אל התכלית אליה יכול היה להגיע גם בלעדיהם, המעשים שלו עצמם שהרחיקו אותו מהתכלית הרצויה, הם אלו שפועלים כנגדו בכיוון ההפוך ומצערים אותו, להחזירו למוטב. ההבנה כיצד היסורים מתקנים נשגבת מבינתנו.

כיצד צריך להתייחס ליסורים

אבא שקיבל סטירה מבנו התינוק בן השנה מגיב בחיוך, ולעומתו אדם שנפגע מחברו עלול להרגיש רע מאוד כיוון שהוא רואה בכך דבר לא מוצדק, ההתייחסות לדברים קובעת את הרגשתו של האדם.

אם ישכיל האדם לדעת, שאת מה שעשה לו חבירו הקב״ה גרם לטובתו, הוא יקבל את הדבר בשוויון נפש, מבלי לכעוס ולהקפיד על חבירו, ודבר זה תלוי מאוד במדרגת אמונתו של האדם.

כשעוברים על אדם יסורים כלשהם, הוא צריך להאמין שהקב״ה גרם לו אותם בגלל העבירות שעשה, כדי לתקן את אשר פגם במעשיו וכדי ליישר את דרכו, לערוך חשבון נפש במה הוא צריך להשתפר ולעשות כן. תגובה נכונה ליסורים יש בה כדי להקטינם ולפעמים גם לבטלם תהילים (לב,י): ״רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ״, הרשע המבעט ביסורים הנה באים עליו רבים מכאובים אבל הבוטח בה׳ ומשכיל לדעת שהמה לטובתו כי בהם ימורק העון ואינו מבעט בהם החסד מה׳ מסבבו כי יסירם ממנו ויהי נקי מעון (מצודת דוד). , שכיוון שהקב״ה רואה שהאדם הבין את ה״רמז״ כבר אין טעם ליסורים.

הואיל והקב״ה נוהג עם האדם מידה כנגד מידה, לפעמים יכול האדם להבין לפי היסורים העוברים עליו במה הוא צריך להשתפר, אולם גם כאשר אינו מוצא קשר, הואיל ואין יסורים בלא עוון, צריך האדם ללמוד ביתר שלימות את המוטל עליו, וכן מוסר שילמד אותו כמה גדולות הציפיות ממנו, וכמה גדול הפוטנציאל שלו.

מאז חטא האדם הראשון נגזר על כל בני האדם לסבול יסורים בפרנסה ובעוד עניינים בחיים. כיוון שכמות הצער שנגזרה על האדם קצובה, ככל שאדם לוקח על עצמו להתאמץ יותר בעשיית מצוות ומעשים טובים, כך הוא ניצל מיסורים רעים הואיל והמאמץ במצוות שקול כייסורים. בכל מקרה האדם אינו יכול להתפנק, ואם ישכיל לעשות יבחר להשקיע את כוחות גופו ונפשו בדברים הנכונים.

ישנן עוד סיבות ליסורים שאינן שייכות לרוב בני האדם, ולכן לא כתבתי אותם.

צדיק ורע לו רשע וטוב לו

כשמביטים בעולם, בדרך כלל לא רואים קשר בין מעשיהם של בני האדם לגורלם, ולכמות היסורים העוברים עליהם, ולפעמים אפילו רואים יחס

הפוך, אדם רע ש"עושה חיים" ואדם טוב שסובל, צדיק ורע לו – רשע וטוב לו.

יש לדעת, שאדם נולד לעשיית המצוות, וברגעים שאינו חי לפי תפיסה זו הרי שהוא מקלקל בכך את מצבו הרוחני וכן משפיע לרעה על כלל הבריאה. גם חוסר השלימות במעשיהם של אנשים ההולכים בדרך התורה הוא פגם, וכפי מדרגתם בתורה כך גודל הפגם שהם עושים, כיוון שהציפיה מהם גדולה יותר. ולכן גם מי שנראה צדיק, אם לא עשה מצוות כפי הנדרש במדרגתו, וללא שימת הלב הראויה, הוא עתיד לקבל על כך יסורים אף על פי שכלפי חוץ הוא נראה צדיק.

הנהגתו של בורא עולם כלפי הצדיקים וכלפי מי שמאמין בעולם הבא, לתת להם את היסורים והעונשים שהתחייבו בהם כאן בעולם הזה, ואילו את השכר לשמור בשלימות לעולם הבא, ואילו מי שאינו מאמין בעולם הבא ומבקש את שכרו כאן ועכשיו, אכן מקבל את שכר המעשים שבידו כאן (במקום בעולם נצחי) ואת העונשים שומרים לו לעולם הבא שאינו מאמין בו. והואיל ושכרם של המעשים הטובים גדול מאוד, גם מעשים טובים מועטים שעשה יכולים לזכות אותו לשכר גדול בעולם הזה. וכל זה מופיע במפורש בתורה. דברים ז,י: "וּמְשַׁלֵּם לְשֹׂנְאָיו אֶל פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ לֹא יְאַחֵר לְשֹׂנְאוֹ אֶל פָּנָיו יְשַׁלֶּם לוֹ." בחייו משלם לו גמולו הטוב, כדי להאבידו מן העולם הבא: (רש"י)

השכר והעונש ביהדות

במדינות העולם, קיימים סוגי משטרים שונים, משטרים מונרכים בהם החוק נועד לשרת את העומד בראש, ומשטרים דמוקרטים בהם החוק נועד לשרת את האינטרסים של החברה. גם מטרת הענישה משתנה ממשטר למשטר, בדרך כלל עונש משמש להרתעה, ולפעמים לנקמה, אבל טובתו של הנענש אינה מטרת העונש, ואינה נלקחת בחשבון בדרך כלל!

את מי מענישה הדמוקרטיה ?

בחברה הדמוקרטית אדם שפשע נכלא בבית הסוהר, ושם הופך בהשפעת החברה הרעה, מפושע קטן לפושע גדול, גם משפחתו נענשת ביחד איתו, במקרים רבים מצבם הכלכלי מתדרדר וילדיו זרוקים ברחובות. אמנם הרחקתו של פושע מהחברה על מנת שלא יוכל להזיק היא מטרה חשובה כשלעצמה, אבל לטווח הארוך הנזקים לפושע למשפחתו ולחברה הם גדולים.

היום לעשותם ומחר לקבל שכרם

הקב״ה לעומתם, הגדיר את חוקי התורה, שהם המצוות, אך ורק לתועלת האדם, חוקים שנועדו להביא כל פרט ופרט בפני עצמו, וכן את העולם בכללותו לתיקונם המושלם, כל מצווה מתקנת עולמות רוחניים של הנשמה וכל עבירה מקלקלת ראה במאמר ״מהי הנשמה״ . ככל שהנשמה מתוקנת יותר על ידי קיום המצוות, כך היא זוכה בשכר פעולתה לקירבה רוחנית להקב״ה.

בעולם הזה האדם יכול לקיים מצוות, אך אינו מקבל עליהם את שכרם הרוחני, כיוון שהגוף החומרי מפריע לו בכך, כשם שקשה להנות ממוזיקה טובה במקום רועש.

בהיפרדה של הנשמה מהגוף החומרי לעתיד לבוא, לאחר ביאת המשיח ותחיית המתים, גם הגוף יזדכך ויעלה ממדרגתו החומרית, ולא יפריעה להרגשת הקירבה להקב״ה. , כאשר היא בעולם הנשמות, בטרם זוכה האדם לקבל את שכרו על מעשיו הטובים, באים לידי ביטוי מעשיו הרעים, והוא מתקן בסיבלו הרוחני עליהם (כפי שיוסבר בהמשך), את העולמות הרוחניים בהם פגם בעבירות שעשה.

לאחר תיקון הפגמים הרוחניים, יכולה הנשמה לקבל את שכרה לקבלת שכר יש כמה שלבים, יש שכר לנשמה לבד לאחר פטירת האדם, וגם אחר כך בתחיית

המתים הקב״ה יחבר שוב את הגוף לנשמה ויתן להם את שכרם ביחד כשם שהם קיימו מצוות ביחד. , ולהנות מקירבת הקב״ה הנאה גדולה וניצחית נצחית – לא מוגבלת בזמן, בעולם החומרי הזה יש מימד של זמן אבל לא בעולמות רוחניים. יותר מכל הנאות העולם הזה. יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא . ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חיי העולם הזה (משנה, אבות, ד,יז)

מקור כל ההנאות שבכל העולמות הוא הקב״ה. בעולם הנשמות ההנאות אינן עוברות דרך הגוף אלא מגיעות בצורה ישירה לנשמה כתוצאה מקירבתה אליו, ולכן שעור הנאת הנשמות בעולם הנשמות עולה לאין ערוך על כל הנאות העולם הזה, מלבד היותה נצחית.

לאחר היפרדה של הנשמה מהגוף, היא אמנם נהנית הנאה גדולה משכר מצוותיה, אך אינה יכולה יותר לקיים מצוות, ולזה קראו רבותינו ״היום לעשותם ומחר לקבל שכרם״. גמרא עבודה זרה ד,ב וכן עירובין כב,א ובעוד מקומות, ורבותינו למדו מהפסוק בתורה ״אשר אנכי מצוך היום״ (דברים ז,יא)

האדם מעניש את עצמו

אדם שהיתה לו צלחת והוא השליך אותה לארץ ונשברה, אף אחד לא נקם בו על שהשליך את הצלחת, אלא זוהי תוצאת המעשה אותו עשה, באותה מידה, אדם שעשה מעשים לא טובים בחייו, סובל מתוצאות מעשיו לאחר מיתתו, וזה נקרא בשם עונש. נפש החיים שער א - פרק יב (דף מ), מכתב מאליהו חלק ג עמ׳ 232

לאחר פטירת האדם מן העולם, מגיעה נשמתו לעולם האמת, הנקרא כך משום שבו לא שולטים תעתועי יצר הרע. שם רואה הנשמה את האמת, את כל המצוות שהוטלו עליה לעשותם, את היכולות האמיתיות שלה, את כל מחשבותיה, את כל מה שעשתה ומה שלא עשתה, בפרהסיה ובחדרי חדרים, מרגע הלידה ועד רגע הפטירה. גם המעשים המביכים שעשה אדם ברגעים האינטימיים והפרטיים מוצגים לעיני כל מכתב מאליהו חלק ג עמ׳ 230 , כיוון שבעולם האמת אין שקר ואי אפשר להסתיר דבר.

מציאות זו, שהאדם חווה בגלל מעשיו הרעים, אינה נקמה, אלא נבראה על ידי הקב״ה לטובת האדם, להחזיר לו בדיוק כפי שעשה מידה כנגד מידה, ובכך לתקן בשלימות את כל הפגמים הרוחניים אותם גרמו העבירות שעשה.

קיום מצוות התורה מזכה את האדם ב״אור״ הנובע מקירבתו אל הקב״ה, שפע רוחני המחיה את כל העולמות הרוחניים שלו, וההמנעות מהם גורמת לצמצום השפע, כשמוציאים את האור יש חושך. ללא השפע הרוחני שנותן הקב״ה לנשמה, יש לה סבל נוראי יותר מאדם שאין לו חמצן.

את החסרון הגדול בשפע הרוחני מרגישה הנשמה בצורה חזקה בעולם האמת, וזה בתוספת בושה וצער גדולים על כל מעשיה הלא טובים ועל הפוטנציאל המבוזבז במעשים הטובים שיכל האדם לעשות ולא עשה.

כיוון שאי אפשר לתאר בעולם החומר את מהותו של הסבל הנורא הזה, אלא רק להמחיש מעט מחומרתו – ממשילים אותו לסבלו של אדם הנשרף באש מכתב מאליהו – חלק א – עמ׳ 215 וגם 296. , והוא המכונה גם בשם גיהנום. כמובן שמה שקורה בגיהנום מורכב יותר ממה שתארתי כאן בקיצור נמרץ.

כתוצאה מסבל זה, משתנית בהדרגה הכרתה של הנשמה, בו היא מתקנת בצערה על מעשיה את מה שלא תקנה בימי חייה באופן פעיל, וכן על ידי חרטתה של נשמה זו רואים שיש דין ויש דיין, שרצונו מתקיים בכל מקרה, ומתרבה על ידי כך כבוד שמים, ובזה מתקנת הנשמה באופן סביל את מעשיה מכתב מאליהו חלק ה – עמוד 386 (במאמר: גילוי משפטו יתי) וכן בחלק ג עמוד 232 (במאמר האדם מכין לעצמו את אפשרות העונש). , ואף על פי שאפשרות זו פחות טובה מלעשות מעשים טובים מלכתחילה, מכל מקום גם זה תיקון לנשמה, וחסד גדול עשה הקב״ה בכך שהטביע בחוקי הטבע סוף לתיקון זה, לעומת קבלת שכר המצוות שהיא ניצחית.

עונש כרת

אף על פי שבדרך כלל נשמת האדם אמורה להתקיים לנצח למרות העבירות שעבר בחייו, כפי שתארתי, ישנן גם עבירות שהנזק בעשייתן בלתי הפיך בתקופה שבית המקדש היה קיים והיתה סנהדרין, היתה סמכות בידיהם לדון דיני נפשות לעוברים את העבירות החמורות שבתורה, על מנת להרתיע את האדם מלהזיק לנשמתו באופן בלתי הפיך, וגם כדי לתקן את הפגם שנוצר. בפועל, כמעט ולא היו משתמשים בעונש זה עד כדי כך שבית דין שהיה מוציא לפועל דין מוות בתדירות של אחת לשבעים שנה היו מכונים בשם "בית דין חבלנית" (כיוון שמדרגתם הרוחנית של עם ישראל היתה גבוהה הרבה יותר מאשר בתקופתנו, והם נזהרו שלא לעבור אפילו על העבירות הקלות שבתורה), ובימנו שאין סנהדרין לא דנים כלל בדיני נפשות, אבל עונש "כרת" לא בטל. , כיוון שמהותן הרוחנית סותרת את המשך הקשר עם הקב"ה, מקור חיותן של הנשמות.

נשמתו של אדם העובר בכוונה את העבירות החמורות שבתורה אינה יכולה להמשיך להתקיים בעולמות הנצחיים שנועדו לה, אלא אם כן הוא חזר בו ממעשהו הרע כמתואר בהמשך.

אפשר גם בלי עונש

אדם חי, שהתחרט על מעשיו הלא טובים בעבר, התוודה עליהם מצוה מן התורה להתוודות על החטאים, כיצד, האדם מפרט את המעשה הלא טוב שעשה בינו לבין עצמו ומביע חרטה עליו. , וגם קיבל על עצמו שלא לחזור ולעשותם בעתיד, זוכה בכך לתקן את הפגמים שנוצרו בנשמתו כתוצאה מעשייתם, ואלה ימחקו כלא היו עוד בטרם יגיע לעולם האמת. הדבר נכון גם לגבי העבירות החמורות ביותר שבתורה.

יציאת מצרים כבסיס לאמונה

לבריאת העולם לא היו עדים, ואפילו לא לחלק ממנה, כיוון שהאדם הוא האחרון בסדר הבריאה, ולכן בא סיפור יציאת מצרים ומשלים את התמונה.

בספר שמות מתוארת לפרטי פרטים, יציאתם של בני ישראל מעבדותם בארץ מצרים לכיוון הר סיני עליו קיבלו את התורה בניסים גדולים. התורה מספרת על עשר תופעות על טבעיות מדהימות שהתרחשו במשך כשנה, המכונות ביהדות "עשר המכות".

לפי הכתוב בתורה, הסיבה לעשר המכות היא פרסום כוחו של הקב"ה לדורות בצורה ברורה ומוחשית, ואכן מכות אלו ושאר הניסים ביציאת מצריים, הוכיחו באופן חד משמעי לעם ישראל ולעולם כולו, את השליטה המוחלטת של הקב"ה על כל מערכות הטבע, דברים גדולים וקטנים כאחד.

התורה מספרת, שניסים אלו הותירו אחריהם מליוני עדים פעורי פה, כשהלא יהודים שבהם אף חוששים לגורלם. אי אפשר שלא להתפעל מהפפירוס הכתוב במצרית עתיקה שנמצאו בחפירות ארכיאולוגיות במצריים, בו מתאר הכותב תיאור מדוייק והיסטרי של עשר המכות שעברו על בני עמו, בהתאמה מלאה למה שכתוב בספר "שמות" שבתורה.

כאשר עיתון מפרסם כתבה בדויה ומוגזמת, למשל שאתמול העבירו את מגדל אייפל לאנגליה, הכתבה לא תזכה להתייחסות רצינית, כיוון שעם פירסום הסיפור יופיעו הכחשות רבות של בני אדם שיטענו שהם היו שם ואין אמת בדברים, ואלה ילוו את הסיפור ויסתרו אותו במשך ימי חייו הקצרים, עד שיעלם כליל מההיסטוריה, או יהפך לבדיחה, והעיתון יאבד את אמון הקוראים. אי אפשר להפיץ ידיעה עכשווית המספרת על משהו גדול שקרה כשאינה נכונה.

באותה תורה בה מסופר על עשר המכות יציאת מצרים ומתן תורה, מצויין שמספר היוצאים ממצרים מנה כשש מאות אלף גברים מעל גיל עשרים, ובו גם מצויינות המצוות שציווה הקב"ה.

אם סיפור הדברים לא היה נכון ומדוייק, התורה כולה לא היתה זוכה להתייחסות רצינית, ואף אחד לא היה טורח לקיים את מצוותיה, ולא ללמדה את ילדיו, ובוודאי שלא היה מוכן למות למען קיומה כפי שקרה בהיסטוריה, כיוון שבני אדם אינם ששים לחיות את חייהם לפי מערכת חוקים מגבילה כאשר אינה אמת.

אפשר אומנם לספר סיפורים בלתי ניתנים להכחשה על מקרים שקרו לאדם בודד בו לא היו עדים, כפי שעשו האיסלם והנצרות, אבל לא ניתן להכניס להיסטוריה סיפור שקרי המספר על מיליוני בני אדם, אף אחד לא היה מוכן להעביר סיפור כזה ולחיות לפיו, השקר היה נופל מיד, ולכן עד היום בשל נסיבות אלה, נחשב סיפור יציאת מצרים וקבלת התורה, גם בלי ראיות אחרות, כסיפור אמיתי, בו מלבד עם ישראל, מאמינים גם כל הנוצרים והמוסלמים ועוד עמים שונים בעולם.

שרשרת אירועי יציאת מצריים ומתן תורה, משמשת כבסיס מוכח ומוצק לאמיתות התורה, גם בלי הראיות הרבות האחרות שמקצתם כתובים במאמר "מי אמר שהיהדות אמת" . ולכן התורה מצווה לשנן את אירוע יציאת מצריים פעמיים בכל יום, בבוקר ובלילה.

יש דברים נשגבים מבינתנו

האם האדם מסוגל להבין את בוראו?

כשהיה משה רבינו על הר סיני וביקש מהקב"ה "הראני נא את כבודך", ענה לו הקב"ה שלאדם אין יכולת לראות ולהבין את בורא עולם, ורק במקרים מסויימים יכול אדם להבין את תוצאות פעולותיו והנהגותיו, בלשון ארמית דבר זה נקרא "**לית מחשבה תפיסא בך כלל**", ומי שבכל זאת מנסה להבין מה שאי אפשרי עבורו, עלול להגיע אך ורק להבנות לא נכונות.

אדם המנסה להבין ולהמחיש לעצמו מה הוא בורא עולם או כל דבר הקשור אליו, כיוון שאין בשכלו יכולת לכך, אפילו כשרוצה רק לשבח, הוא יכול רק להגשים (להפוך לגשמי) את בורא עולם ובכך הוא ממעט מערכו. כיוון שהאדם הוא נברא והוא גשמי ויש לו התחלה ויש לו סוף, אין לו את הכלים להבין את בורא עולם, שהוא נצחי שאין לו התחלה ואין לו סוף, ולכן אפילו הרבנים גדולי הדורות המבינים כראוי את פנימיות התורה נמנעים מלנסות להבין ומלדבר על עצמותו של בורא עולם אפילו

בדברי שבח, וכל דיבור כזה הרי הוא כפירה בגדולתו של הקב״ה כיוון שבזה הוא רק ממעט את כבודו.

למה הדבר דומה, ילד קטן שצופה בניתוח לב פתוח שנעשה על ידי פרופסור בעל שם עולמי, והילד מתלהב ומספר איזה מומחה גדול הוא כי ... הוא חתך יפה בסכינו, הרי ברור שתאור זה מגוכך ורק ממעט מערכו של המומחה הגדול. ילד קטן שלא מבין בניתוחי לב לא יכול להעריך נכון, ובוודאי שלא לתת ציונים לדיאגנוסטיקה ושיקול הדעת המדוקדקים של המומחה העולמי.

על בורא עולם נאמר ״אין לו גוף ואין לו דמות הגוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף״, אי אפשר להבין אותו כלל, וגם מה שנאמר בתורה בלשון בני אדם כגון ״ויחר (ויכעס) אף ה׳ ״ ובעוד פסוקים אחרים, אין הכוונה שמידת הכעס שהיא מידה מגונה קיימת בהקב״ה כמו בבני אדם, אלא התורה דברה בלשון בני אדם כדי להמחיש לנו את חומרתם של מעשים מסויימים, וכן בתורה מופיעים פסוקים נוספים שמדברים על הקב״ה בלשון בני אדם והכוונה באלו ללמד אותנו כל מיני הנהגות ואין פירושם כפשוטם, ולכן אנו לא מנסים להבין ולא לשבח או לתאר את בורא עולם.

לפעמים נמצא בחז״ל שמתארים את בורא עולם באופן כזה שאומרים שלא נמצאים בו חסרונות כגון הכינוי שמכנים אותו ״אין סוף ברוך הוא״ הכוונה שאין לו סוף, לא אמרנו מה הוא כן, אלא אנו שוללים את האפשרות שיש לו סוף היינו שהוא מוגבל (דרך ה׳), אבל אנו הקטנים מדעתנו לא מדברים עליו כלל לא לשבח ובטח שלא לגנות חס ושלום, ומה שמשבחים אותו בתפילות שתקנו לנו רבותינו להתפלל, זה לא אותו, אלא את המידות והדרכים בהם הוא מנהיג את העולם, שמקצתם גלויים לנו, וגם כאן אסור לנו להוסיף שבחים שלא תקנו חז״ל.

נמצא בלשון רבותינו בכמה מקומות את הביטוי ״כך גזרה חוכמתו יתברך״ במילים אחרות רבותינו מודים בפה מלא ובהתבטלות גמורה: אין לנו את יכולת ואנחנו גם לא מנסים להבין למה בורא עולם החליט כך ולא אחרת.

מסיבות אלו היהדות לא עוסקת כלל בהקב״ה אלא רק במידותיו ודרכי הנהגתו כי את זה אנו מצווים ללמוד, על מנת שנתנהג גם אנחנו במידותיו

(כמוהו), וכן בכל מה שיש לו השלכות מעשיות לגבי קיום המצוות שלנו, ולא מעבר לכך, כמו שאומר הפסוק "דע את אלהי אביך ועבדהו".

זה שאדם לא מבין ואין לו כל יכולת להבין את דרכי פעולתו של הבורא יתברך לא צריך להפריע לו כלל לקבל עליו באהבה את אלהותו ולקיים את מצוותיו, הוא צריך לשמוח בכך שהקב"ה גדול ויודע בדיוק מה שהוא עושה, ולבטוח בו.

גם אדם שאינו יודע כיצד פועלת מכונית – יכול להשתמש בה ולהנות ממנה, ומי שאינו משתמש כי אינו יודע איך זה פועל – לא יקרא חכם.

אדם הרוצה להבין את בורא עולם כדי שיוכל להתבטל ולהכנע למרותו, רצונו נובע מהמחשבה המוטעית שהוא מסוגל להבין הכל, ואדרבה, אם היה בכוח בני אדם להבין את בורא עולם, ודאי שלא היה לו יתרון עליהם, ולא היה לו כח לברוא עולם כזה (עולם מלשון נעלם) גמרא קידושין עא. , ובוודאי שלא היה ראוי להקרא אלהים.

שוליים בחברה הדתית?

מהם שוליים

בכל חברה יש נורמה, ויש גם מיעוט אנשים חריגים שהחברה אינה מזדהה עם מעשיהם הרעים, והם מכונים בשם שוליים. לפעמים הם מוצאים את עצמם מאחרי סורג ובריח, ולפעמים הם מעורים בחברה עד שמבחוץ קשה להבחין בחריגתם.

שוליים בחברה הדתית

היהדות מספקת כלים לפיתוח האישיות, ושומרי התורה והמצוות מעצם הגדרתם ככאלה, משקיעים בעצמם להגיע לסטנדרטים שהגדירה התורה ביחסם לזולת, מכל מקום גם בחברה זו ישנם שוליים שאינם עומדים בהגדרות אלו למרות חזותם הדתית, בין אם מדובר בכאלה שלא זכו למדרגות אלה מעולם ובין אם מדובר בבודדים שמעדו ונפלו ממדרגתם.

כאשר רואים אדם בעל חזות דתית, עושה מעשה שלא יעשה, אין להקיש מכאן ולייחס מעשה של מיעוט לא מייצג לכלל החברה, ובוודאי לא להשקפת התורה המלמדת בדיוק להיפך הגדרות התורה מצילות את האדם מטעויות, אולם דרושה לכך התמודדות והתגברות יום יומית כדי להגיע לשלימות הנדרשת, ולכן כל אדם עלול להכשל ולעשות טעויות אם לא התמודד כראוי עם יצרו הרע, כפי שהתורה מספרת בכמה מקומות על אנשים גדולים וחשובים שעשו מעשים שלא יעשו, כגון המרגלים שהיו נשיאים בעם ישראל ונפלו ממדרגתם החשובה, וכן זימרי בן סלוא שנכשל בעריות ועוד, ועל זה אמרו חז"ל "אל תאמן בעצמך עד יום מותך". , כשם שאף אחד לא לומד על טיבו של הציבור הלא דתי ממעשיהם של כמה עוברי חוק לא דתיים.

אהבת התקשורת לדתיים

התקשורת מתוך היותה מונחית על ידי אחוזי הצפיה, אינה מנסה להציג תמונה מאוזנת בסיקוריה השונים, לעיתים מבליטה מקרים יוצאי דופן ולעיתים מתעלמת לחלוטין מבעיות חמורות, והכל תלוי בשיקול דעתם מה יעלה את אחוזי הצפיה.

כשמדובר בעניין הקשור לשומרי תורה ומצוות, מנסה התקשורת ליצור רושם, שמדובר בבעיה לאומית בציבור שלם ובפגם ביהדות, ויש להזהר שלא ללכת אחריה שולל. כל החפץ באמת מוזמן לבדוק את הדברים מקרוב, להפגש לשוחח להתבונן ולהווכח, שההיפך הוא הנכון ומדובר בחריגים בלבד.

ביקורת במקום צל"ש

ישנם חוזרים בתשובה שהורמו מהשוליים והתקרבו לדרך התורה, חזותם דתית, אבל עדיין אינם נוהגים כראוי לשומרי תורה ומצוות. צריך לקחת בחשבון את המקום ממנו הם באו, ולא להטיל בגינם דופי בחברה הדתית שאימצה אותם, ואדרבה, צריך לתת ציון לשבח למי שמכניס אותם לתלם ומרומם אותם בהדרגה ממדרגתם הקודמת, כיוון שמי יודע היכן היו ללא התורה.

מי שבאמת מחפש יהדות, צריך לבדוק מה אומרת התורה, ולא להתפס לחוסר שלמות שראה בבודדים.

מתנה טובה ושבת שמה

קולות השירה והשמחה הסגירו רק במעט את האוירה המרוממת ששרתה מעבר לדלת. אפשר היה להרגיש שאנו נמצאים בפתחו של ארמון מלכים. אף אחד לא טרוד בכלום, כולם עסוקים בשמחתו הגדולה של המלך.

מתנה טובה ושמה שבת

הקב״ה ברא את העולם בששה ימים כשבכל יום הוסיף בו תוספות שלא היו בו בימים הקודמים, בסיומו של יום השישי, בדיוק ברגע בו נכנסה השבת, הגיעה הבריאה לשלימותה, שמחה גדולה בעולם, השבת מסמלת את השלימות. שלימות זו חוזרת על עצמה בכל שבוע ושבוע מאז בריאת העולם.

בששת ימי החול אנו חיים את שגרת העולם הזה המלאה טרדות עמל ויגיעה, ואילו בשבת אנו מציצים לעבר העולם הבא, עולם מושלם בו לא חסר דבר. אדם הנכנס לחדר חשוך המלא כל טוב, אינו מודע לאוצרות המצויים בתוכו עד שמדליקים את האור הרב פינקוס זצ"ל בספרו "שבת קודש" . ביום השבת, הקב"ה מאיר את העולם באור רוחני המאפשר לנו לראות דברים רוחניים גבוהים שלא ראינו קודם, ולזכות לקרבתו, בדרגה שאינה אפשרית בימי החול.

אחת לשבוע, מזמין אותנו הקב"ה להניח לעמל וליגיעה ולשמוח בחברתו, לעצור את הרדיפה המטורפת אחר הישגים מדומים והשלמת חסרונות, לשכוח מכל טרדות החיים, ולחדול מעשיית המלאכות השונות, בדיוק כפי שהוא עצר ממלאכתו בסיומו של היום השישי בבריאת העולם.

הקב"ה מבטיח להשלים את החוסר שיגרם כתוצאה מיום השביתה, למלך הגדול לא חסר דבר. בשביתה זו אנו מעידים שאנו מאמינים בבורא העולם בסיפור הבריאה ובסיפור יציאת מצרים כפי שהם מופיעים בתורה.

קרוב קרוב לבורא עולם

העולם נברא בזוגות, זכר ונקבה, אומר המדרש שגם לכל אחד מימי השבוע יש בן זוג, ליום ראשון יש את יום שני, לשלישי את רביעי, לחמישי את שישי, ואילו השבת קבלה בן זוג שונה ... את עם ישראל בראשית רבה, פרשה יא - ח . יהודי המקבל כראוי את השבת הוא כמו חתן המקבל בשמחה גדולה ובהתרגשות את פני כלתו, הקשר הקרוב בין עם ישראל לקב"ה כמו בין איש לאשתו, קשר בו בני הזוג המאושרים לא מרשים לאף אחד להפריע. על עוצמתו של קשר זה מעידה מנוחת השבת, קיום מצוותיה, וההתנתקות מכל ענייני החול, השבת היא כעין "חותמת" המעידה עלינו מי הוא אלוהינו, המשגיח עלינו בכל רגע, אשר ברא אותנו ואת העולם כולו בששה ימים וביום השביעי שבת ממלאכתו.

הואיל ובשבת קיימת שלימות רוחנית, מרגיש היהודי ביום זה את חווית הקירבה והידידות עם הקב״ה ביתר שאת, כמה נפשו אוהבת ומשתוקקת אליו, ידידות הערבה יותר מכל הטעמים וההנאות שבעולם, קשר זה אמנם קיים גם בשאר הימים כשהוא חבוי ומסתתר בפינה קטנה תחת טרדות החיים והזמן, אך ביום השבת הוא מתגלה ומתפרץ.

מקור הברכה

לכל דבר יש את הזמן המתאים, יום השבת, שהוא מעין עולם הבא בו לא קיים חסרון כלשהוא, אינו מתאים לעבודה חומרית ולעשיית מלאכה שנועדו להשלמת חסרונות, ביום זה יש הצלחה דווקא בעשיה הרוחנית, בה אפשר להגיע להשגות עצומות שאינן אפשריות בימי החול. אף על פי שלפי ההגיון אדם העובד שבעה ימים בשבוע אמור להרוויח יותר מאדם העובד רק ששה ימים, התורה מבטיחה שדווקא ההמנעות מעשיית מלאכה בשבת, היא זו שתביא ברכה בפרנסה ובכל שאר החסרונות, הפוך מההגיון ומחוקי הטבע.

ברכה, אינה נמדדת בכסף, אלא בתועלת היוצאת לפועל באופן מעשי בתחומי החיים השונים, לפעמים אדם עני מגיע לאושר שמחה סיפוק והנאה, ולעומתו יש מיליונר החי את חייו בעצב ובחוסר סיפוק בגלל אשתו ילדיו בריאותו וטרדותיו השונות, ברכת השבת מביאה אושר וסיפוק אמיתי בחיים, ברכה היוצאת מן הכח אל הפועל.

מעניין, ששביתה של יום אחד בשבוע, בדיוק כל שבעה ימים, אומצה בחום גם על ידי שאר אומות העולם, כיוון שהם הגיעו למסקנה שיש בכך תועלת מעשית מרובה מטעמים שאינם קשורים לדת.

וקראת לשבת עונג

אצלנו כשבאים אורחים, ורוצים לשוחח עם המבוגרים ללא הפרעות, דואגים קודם כל להעסיק את הילדים הקטנים שלא יפריעו, כך גם בשבת, הגוף רוצה את שלו, ואם הוא לא יקבל, הוא עלול להפריע לעבודה הרוחנית הנשגבת של יום זה, ולכן מצווה בשבת לענג גם את הגוף באכילה שתיה ובשאר דברים כאמצעים לעליה רוחנית.

סדר היום של מנוחת הנפש

אף על פי שמצווה לנוח ולענג את הגוף בשבת, עיקר מנוחת השבת היא רוחנית ולא חומרית. בימי החול האדם עסוק בפרנסתו ובטרדותיו, ואילו בשבת מסלקים הכל הצידה. מבעוד יום, בטרם כניסת השבת, מכינים את סעודות השבת ועורכים את השולחן במפה לבנה וכלים נאים, מכבים את המכשירים הטורדים, ומתנתקים מענייני החול. ניתוק המאפשר להגיע להשגות רוחניות, השבת בפתח.

בסמוך לכניסת השבת, בו בשעה שהאשה מדליקה בשמחה ובהתרגשות את נרות השבת, ומבקשת את בקשותיה מבורא עולם, הולכים הגברים לבית הכנסת להתפלל תפילת מנחה ולקבל את השבת קבלת שבת הוא נוסח המופיע בסידורים אותו שרים כדי לכבד את השבת בכניסתה. בשירים ובשמחה באווירה מרוממת, לאחר קבלת השבת, שומעים את דרשתו של רב בית הכנסת, שעור תורה העוסק בדרך כלל בפרשת השבוע את חמישה חומשי התורה (בראשית שמות ויקרא במדבר דברים) מחלקים למספר שבועות השנה (מלבבד בשבתות החלות במועדים השונים) וכל חלק נקרא פרשה, בכל שבת קוראים בבית הכנסת את הפרשה של אותו שבוע המלאה חכמה ומוסר השכל אותם מסבירים חכמי ישראל בכתביהם הרבים. או בענייני דיומא ענייני יום יום בהם חשוב להסביר מה דעת התורה בעניין, כיצד רוצה בורא עולם שנחשוב, נגיב ונתנהג. , ולאחריו מתפללים תפילת ערבית של שבת, התעלויות רוחניות אחת אחרי השניה.

בבית מחכה לנו שולחן השבת, ערוך בכלים נאים המוכן מבעוד יום, מקדשים את השבת על כוס יין על ידי אמירת נוסח קידוש של שבת המופיע בסידור התפילה. , הקידוש הוא מעין טקס בו מזכירים את הקשר הנפלא שלנו לבורא עולם, קשר הבא לידי ביטוי חזק ביום השבת. לאחר הקידוש נוטלים ידיים וסועדים את סעודת השבת, סעודה עשירה ומגוונת

המוכנה מבעוד יום, המשביעה את הגוף ואת הנשמה גם יחד בשל התכנים הרוחניים שבה, במשך הסעודה ולאחריה שרים שירי שבת, מסבירים את פרשת השבוע, קוראים תהילים ולומדים תורה, כל אחד כפי יכולתו והבנתו. זמן נפלא להפגש, לשוחח, להתבונן, ולחזק האחד את השני, באוירה מרוממת התורמת רבות לקשרי האהבה והקירבה במשפחה.

אמנם יום השבת הוא יום מנוחה, אבל את יום השבת לא "שורפים" בשינה, קמים בבוקר והולכים לבית הכנסת להתפלל את תפילת שחרית של שבת העטורה במזמורי תהילים של שבח והודיה לבורא העולם. לאחר תפילת שחרית, מוציאים את ספר התורה מארון הקודש, ספר בו כתובה בכתב יד התורה שקבלנו בהר סיני בדיוק רב, וקוראים בו שבעה אנשים מהקהל את פרשת השבוע. ישנם בתי כנסת בהם מסביר הרב את תוכן הפרשה ומשמעותה לפני קריאתה, פעילות רוחנית מרתקת, יש זמן לחשוב ולהתבונן בדברי התורה הקדושה. לאחר קריאת התורה קוראים קטע מספרי הנביאים הנקרא הפטרה אשר גם הוא מדבר על אותו עניין בו מדברת פרשת השבוע. לאחר קריאת התורה וההפטרה מתפללים את תפילת המוסף, וצועדים בשלווה הביתה לקראת הסעודה השניה של שבת.

בבית מקדשים שוב את השבת ב"קידוש היום" ולאחריו סועדים את הסעודה השניה של שבת בדומה לסעודה הראשונה. לאחר הסעודה, הולכים לנוח לקראת שעור התורה ותפילת המנחה, ולאחריהם, מקיימים את הסעודה השלישית של שבת המלאה גם היא בתכנים רוחניים כקודמותיה.

לאחר צאת השבת ותפילת ערבית של מוצאי שבת, עושים הבדלה על כוס יין, ומאוחר יותר מלווים את השבת ביציאתה בסעודה רביעית בכבוד גדול. השבת רק יצאה וכבר מתחילים לצפות לשבת הבאה.

זהו סדר היום המלא של השבת, ומכל מקום, הדבר העיקרי והחשוב ביותר ביום השבת היא השביתה ממלאכה.

במקביל לעשיה הרוחנית הענפה, התורה מצווה להמנע מעשייתם של שלושים ותשעה סוגי מלאכות בשבת.

איסור עשיית מלאכה בשבת אינו נובע מהקושי הכרוך בעשייתה, שגם אם בעבר היה קצת יותר קשה להבעיר אש, הרי שלהבעיר אש מאש אחרת היה ניתן גם בעבר בקלות רבה, ובכל זאת הדבר אסור באותה מידה, וכן בשאר המלאכות האסורות בשבת.

מטרת הפרישה מהמלאכה בשבת היא ההידמות לבורא העולם ששבת ממלאכתו ביום השבת כאשר העולם הגיע לשלימותו, ובכך להעיד על אמונתנו בו ובסיפור הבריאה כפי שמופיע בתורה, וכן על אמונתנו בהשגחתו הפרטית מעקב של הקב"ה אחרי מעשיו של כל אדם ואדם בנפרד, והכוונתו באופן אישי ויחודי, לעבר תכליתו הרוחנית. עלינו כפי שרואים בסיפור יציאת מצרים. כמו שמופיע בנוסח הקידוש "זכרון למעשה בראשית" ואחר כך גם "זכר ליציאת מצרים".

העושה מלאכה בשבת גורם לפגם רוחני גדול בנשמתו, כיוון שבמעשיו אלו הוא מתכחש למה שמסמלת השבת, ולכן עשיית מלאכה בשבת אסורה וחמורה ביותר ראה במסכת חולין ה. בעניין חומרת חילול השבת , ומה שהסביר שם רש"י בד"ה אלא לאו ה"ק : שהמחלל שבת חמור כיוון שהוא "כופר במעשיו ומעיד שקר שלא שבת הקב"ה במעשה בראשית" וראה בעניין עונשו של המחלל שבת מה שהסברתי במאמר "השכר והעונש ביהדות". . אפילו את המשכן, המקום המקודש ביותר בעולם, לא בנו בשבת.

זכינו, שרבים מעם ישראל משתדלים לשמור את קדושת יום הכיפורים כראוי, אולם צריך לדעת שקדושת השבת גדולה עוד יותר מקדושת יום הכיפורים. כיוון ששמירת השבת היא הביטוי המעשי החזק ביותר לאמונתנו בבורא עולם ולקשר העמוק שלנו אליו.

כיצד שומרים שבת

המביט מתחת למכסה המנוע של מכונית, רואה צינורות ופריטים רבים, אשר בלעדי אחד מהם המכונית לא תיסע כראוי או שעלולה לגרום לתאונה חמורה, כדי שהמכונית תסע כמתוכנן נדרשת שלימות במרכיביה כפי המתוכנן.

שמירת שבת קודש היא דבר נעים ובר ביצוע לכל יהודי, אולם לשם כך יש ללמוד בצורה טובה את הפרטים השונים הנדרשים לשם כך. לא לנסוע ברכב, לא לעשן ולא להדליק את אור החשמל בשבת, כל אלו אכן שייכים לשמירת השבת, אולם ישנם פרטים רבים נוספים שצריך לדעת, ולכן שמירת השבת כראוי אפשרית רק על ידי לימוד מסודר של הנושא.
כיצד לשמור שבת ניתן ללמוד על ידי קריאת ספרים או שמיעת שעורי תורה בנושא, אחד הספרים הממולצים ביותר להכרת השבת הוא הספר "השבת בהגדה ובהלכה".

לשמור שבת כל אחד יכול.

להשאר במקום, להשתנות, או לרקוד בשתי חתונות?

לפעמים אנו רואים אנשים שמסכימים שאכן היהדות היא הדרך הנכונה עבורם, ובכל זאת לא עושים עם זה כלום. מדוע?

למה לא לרקוד בשתי חתונות?

צריך לדעת שאי אפשר לרקוד בשתי חתונות, אמנם אפשר להיות קצת כאן וקצת שם אבל לא לרקוד בו זמנית בשתי חתונות, אדם לא יכול להנות מעישון ובריאות ביחד, כל שאיפה מהסיגריה, מורידה קצת מבריאותו, דברים מנוגדים באים תמיד האחד על חשבון השני, גם

הנאותיו החומריות של האדם באות על חשבון שלימותו הרוחנית, ככל שרוצים להגיע יותר לשלימות והנאות רוחניות, כך צריך לוותר על הנאות חומריות.

שורש הסתירה הוא הרכבתו של האדם משני הפכים הדורשים את סיפוקם, גוף חומרי בעל רצונות חומריים ונשמה בעלת צרכים רוחניים, כל אחד מהם מושך לכיוון אחר, כשזה עולה זה נופל, לאדם יש את הכח לקבוע מי מבניהם ישלוט בתוכו, כשהוא מצווה על ידי התורה להשליט את הנשמה על הגוף, אף שרצונות הגוף יותר בולטים מרצונות הנשמה משום המצאותנו בעולם חומרי.

אין זמן להתבונן

המדיות, הטכנולוגיה, התרבות וחיי החברה, מספקים לאדם תעסוקה אינסופית המלווה באינסוף סיפוקים והנאות, אשר אינם משאירים לו כח ופיסת זמן פנויה להתבוננות רצינות על משמעות החיים ויעודם. הרוויה בהנאות וסיפוקים חומריים רק מקשה להבחין בזעקתה האילמת של הנשמה לסיפוקים רוחניים אמיתים. הצורך הרוחני של נשמת האדם שונה לחלוטין מה״מטעמים״ שמציע לו עולם החומר, קשה לאדם לעצור את מירוץ החיים המהנה ולהתבונן בצרכיה האמיתיים של נשמתו.

הפחד ממחוייבות

בעומקם של הדברים, קיים אצל האדם, פחד ממחוייבות הגורם לרתיעה מחיפוש האמת, ורצון תת מודע להגיע למסקנות שאינן מצריכות מאמץ להשתנות, שכיוון שנדמה לו לאדם שהתנהגות לפי האמת פוגמת בהנאות החיים, הוא מעדיף להדחיקה או להתכחש אליה, ובכדי להשקיט את המצפון המנקר מדי פעם בשמה של הנשמה, מוצא האדם צידוקים

בנסיבותיו האישיות, או בהגדרות לא מדוייקות של האמת. אמנם בכך הוא משקיט את מצפונו, אך הוא מרמה את עצמו, ומחמיץ את מטרתו.

האמת, על אף היותה מגבילה, נותנת סיפוק רוחני גדול לנשמה, סיפוק העולה על ההנאות החומריות שנמנעו, אף שאלו ואלו שונות לגמרי במהותן. דוגמה שכולנו מכירים, אדם שהיטיב עם חבירו, מתמלא בהנאה והרגשה טובה המלווים אותו במשך שנים רבות, בשעה שחוויות של הנאה חומרית, מתגמדות ונשכחות לאחר זמן.

חוסר מודעותו של האדם לכוחו

לעיתים, גם אדם המבחין בחוסר הרוחניות שלו, טומן את ראשו בחול, בהניחו בטעות שרוחניות אינה ברת השגה עבורו, כיוון שהוא לא גדל כך ...

כדי להצליח בחיים צריך האדם לשאוף בכל כוחו למטרות הנכונות, להאמין בכוחו להצליח, להתפלל ולהתאמץ להשגתם. אדם הרואה עניין כלשהו כחשוב ונצרך לו, מסמן אותו לעצמו כמטרה אם הוא אכן מאמין שבכוחו להשיגו, ואז מתאמץ כנדרש עד הגיעו למטרתו.

אחד המפריעים הגדולים להתפתחותו האישית של האדם היא חוסר אמונתו בחכמתו בכוחו ובתעצומות הנפש בהן הוא ניחן, אדם המנסה להגיע למטרה אך אינו מאמין בכוחו יתייאש מהרה.

מחקרים הוכיחו שהאדם הממוצע מנצל חלק קטן מאוד מיכולתו השכלית. מקרים שקרו לאנשים שהיו בסכנת חיים הוכיחו שאדם מנצל חלק קטן מכוחותיו הגופניים.

התורה אומרת שגם לגבי כוחות הנפש של האדם נכון הדבר, אין דבר העומד בפני הרצון, אדם בעל רצון חזק ואמונה בכוחו יכול להגיע רחוק משום שבתוכו נמצאת נשמה הנותנת לו כוחות נפש אדירים, המאפשרים לו לשנות את חייו מקצה לקצה אם רק ירצה, והוא צריך לדעת על קיומם ולנצל אותם.

אמונת האדם בכוחו אינה מספיקה להגיע למטרה, כדי להצליח הוא צריך גם ללמוד את הטכניקה הנכונה ולפעול בצורה חכמה, כיוון שבלעדיה, עתיד האדם לכלות את כוחותיו לשווא ולהתייאש כבר בשלבים הראשונים.

כמו בכל תחום אחר, גם ביהדות, כדי להתקדם, צריך להעזר בבעל נסיון היודע טוב ממנו שהרי אין חכם כבעל נסיון, וחכם לומד מניסיונם של אחרים. חכמי ישראל מלבד בקיאותם בהלכות הכתובות בתורה, ידעו מאז ומתמיד, כיצד לנצל בצורה הטובה ביותר את כוחות נפש חרף הפרעותיו של היצר הרע, הגורם לאדם לפקפק בכוחותיו ומתוך כך להתייאש מלהשיג את מטרתו.

חכמי ישראל לימדו אותנו כיצד לחלק את המטרה הגדולה למטרות קטנות וברות השגה, במה כדאי להשקיע את הכוחות, מה חשוב יותר ומה חשוב פחות, במה להחמיר ועל מה ניתן לוותר, וכן כתבו ספרים רבים בנושא.

ולכן, אדם הרוצה להתקדם ביהדות בצורה נכונה, צריך שיהיה לו רב איתו הוא יתייעץ לגבי סדרי עדיפויות, במה להתאמץ ועל מה לוותר בשלבים הראשונים, אמנם דברים רבים ניתן ללמוד מספרים אולם אלו אינם מחליפים את מקומו של רב היודע לבנות תכנית התקדמות אישית המתאימה למדרגתו הרוחנית ולנסיבותיו של כל אחד ואחד.

או הכל או כלום?

פועל שנשכר לעשיית מלאכה, ולמרות מאמציו לא הצליח לעשותה, הרי שלא הועיל בכך כלום, לעומת זה, במצוות התורה, כל עשיה, בכל דרגה היא מטרה שלימה בפני עצמה, אמנם האדם צריך ללמוד ולכבוש מטרות גדולות יותר ויותר במשך הזמן, אבל גם לתחילת העשיה הקטנה ביותר יש ערך רב שאינו מתבטל אפילו במקרים שהאדם לא הגיע לשלימות הרצויה. לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לִגְמֹר, וְלֹא אַתָּה בֶן חוֹרִין לִבָּטֵל מִמֶּנָּה. ... וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ (משנה אבות ב-טז).

מה יגידו עלי

אדם נכסף להערכת החברה, ומפחד מתגובות שליליות, ולכן ומשתדל לפעול ולתכנן את מעשיו בצורה בה יזכה לאהדה הגדולה ביותר בחברה, וזו גם משפיעה על הערכתו העצמית. במילים אחרות הוא נגרר אחרי החברה, קשה ללכת נגד הזרם, הדבר בולט מאוד למשל בענייני אופנה.

השינוי בתפיסת חייו של אדם המתחיל לקיים מצוות, מעורר במקרים רבים תגובות של תמיהה ולפעמים גם ביקורת מצד הסובבים, המקשות עליו לחיות את חייו כפי שהוא בחר. לפעמים אדם מוכן לוותר על האמת רק בגלל הרצון למצוא חן בעיני הסובבים אותו.

מחקר פסיכולוגי שביים תגובה חברתית מסויימת לאירוע שהתרחש בכיתת סטודנטים, גרם לסטודנט הנצפה ללא ידיעתו, "להתיישר" ולהסכים עם תגובתם המבויימת של שאר חבריו לכיתה, אף שהיתה שונה מדעתו והיפך השכל הישר, "אם כולם הגיבו כך", הוא חשב לעצמו, "כנראה שאני כאן הלא בסדר", ושינה את דעתו כמו כולם.

לכל דבר שאדם עושה, יש מי שמסכים ויש מי שחולק. כשאדם מתחיל לקיים מצוות, בפרט אם הוא נמצא בסביבה שאינה כזו, תמיד ימצא גם מי שיפער את פיו או ירים גבה. אסור לפחד מה יגידו ולא לעשות חשבון.

חשוב מאוד שיהודי יעשה חשבון כיצד לא לפגוע באחרים, אבל ידע את זכותו לקיים מצוות בגאווה יהודית בלי שאף אחד יפריע לו בכך, יהודי צריך בראש וראשונה לעשות חשבון מה אומר בורא עולם, שמביט על כל מעשיו ומחכה לו שיעשה את הדבר הנכון.

כאשר שמירת המצוות יוצרת מתח ביחסיו הקרובים, כדאי להתייעץ עם רב המבין בנושא, כיצד לתמרן. מצד אחד לא להתעמת ולא לפגוע בקרוביו, ומצד שני לא לוותר על ההתקדמות הרוחנית.

שמעתי פעם סיפור על מ"פ שהיה מניח תפילין בסתר, שחבריו לגדוד לא יבחינו בו, יום אחד "תפס אותו על חם" אחד מחביריו, הוא לא ידע היכן

לכבוש את פניו מרוב הבושה, עד שחבירו גילה לו ברגע של אמת, שגם הוא לפעמים מניח תפילין וביקש גם הוא את התפילין להניח. יום יבוא וכולם יקיימו בשמחה ובגאון את מצוות התורה.

ממה כדאי להתחיל

כל ההלכות חשובות כיוון שהקב״ה ציווה לעשותם, מכל מקום ישנם הלכות המצויות יותר בחיי היום יום של היהודי ומהם ראוי להתחיל ללמוד ולקיים. ההלכות שבדרך כלל מתחילים בהם, הם שמירת שבת, טהרת המשפחה, כשרות המזון, תפילה, ברכות, הנחת תפילין.

מומלץ לכל המעוניין להרחיב יותר את הרקע הכללי שלו ביהדות, ללכת לסמינר שעורכים אירגוני ההסברה ערכים או הידברות, בו כל שאלה זוכה לתשובה על ידי טובי המרצים, אנשים מעניינים ורחבי אופקים, רבנים אקדמאים ואנשי מדע, והכל באוירה טובה.

כמו כן ניתן דרך ארגונים אלה ודומיהם להשיג מספרי טלפון של רבנים העונים לשאלות בנושאי יהדות דרך הטלפון ובחינם.

וצריך לדעת שאדם הרוצה באמת ובתמים להתקדם ביהדות, ומקבל על עצמו לעשות כן, זוכה לסייעתא דשמיא, עזרה על טבעית גדולה מהשמיים, בפניו נפתחים אופקים חדשים וכוחות אותם הוא לא הכיר, פשוט צריך לקפוץ למים בלי לפחד, כמובן בהכוונה המתאימה.

לא נותר לי אלא לברך את הקוראים בחיים יהודיים טובים ומהנים, מקוה שנהניתם. נשמח לקבל תגובות על החוברת לכתובת Mazleg.Book@gmail.com.

בברכה העורך

מידע חיוני

חוגי בית ערב רוחני מרגש ומעצים עם רבני או מרצות הידברות	**073-222-1-290**
טהרת המשפחה ייעוץ נשי אישי והדרכה לטהרת הבית	**02-630-15-16** **03-7544040**
מחלקת שלום בית יעוץ ראשוני ויועצים לשלום בית	**073-222-1-310**
נופשי הידברות נופשים וסופי שבוע עם מיטב המרצים, בליווי תכניות מגוונות ומרתקות	**073-222-1-270**
כנסים אירועים עם מיטב המרצים ברחבי הארץ מול קהלים גדולים	**073-222-1-260**
שבתות בקהילה 'הידברות' מגיעה אליכם לקהילה ומארגנת שבת מיוחדת של עונג והתעלות רוחנית	**073-222-1-361**
הפרשת חלה הזמינו ערב רוחני מרגש ומעצים עם מרצות הידברות	**073-222-1-290**
אמ"א המחלקה להצלת עוברים, סיוע, התנדבות ותרומת ציוד	**052-955-1-591**
שבויות מניעת התבוללות, תמיכה ולווי לנשים הרוצות לשוב ליהדות	**052-955-1-591**

אירגון **הידברות**
להסברת היהדות

הידברות

ערוץ 97 ב- HOT וב-YES

www.hidabroot.org

03-6166614

שעורים לנשים דרך הטלפון הרבנית ורד סיאני במגוון נושאים 24 שעות ביממה	**073-2951611**	
מלכות דוד חנות הספרים של מזכה הרבים הגדול ר' פנחס ראובן במחירים סימליים	רח' כהנמן 74 קומה ג' בני ברק א-ה 14:30-21:30	
רוצֶה ללמוד תורה דרך הטלפון? **לגברים** ארגון איילת השחר יעזור לך למצוא חברותא, בעל נסיון, שילמד איתך תורה דרך הטלפון	**1800-202-502** רישום בימים א-ה 8:00-14:00	
רוצָה ללמוד יהדות דרך הטלפון? **לנשים** ארגון איילת השחר יעזור לך למצוא שותפה ללימוד טלפוני	**073-2322222** רישום בימים א-ה 8:00-14:00	
מקווה טהרה רשימת מקוואות טהרה בארץ	http://mikve.net	
יד שרה גמחים והשאלת ציוד רפואי	**02-6444444** ***6444**	
עזר מציון גמחים והשאלת ציוד רפואי	**03-6144444**	
אירוח שבתות לבחורים בישיבת אור החיים בירושלים	**02-5000455**	
מחבר החוברת Mazleg.book@gmail.com		